

คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

โดย
นายเขมินท์ อุ่นศิริ

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ปีการศึกษา 2562

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

การค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารการศึกษา แผนก ข ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต
ภาควิชาการบริหารการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร
ปีการศึกษา 2562
ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

QUALITY OF LIFE OF PERSONNEL IN RACHINEEBURANA SCHOOL
UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9

A Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for Master of Education (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)
Department of Educational Administration
Graduate School, Silpakorn University
Academic Year 2019
Copyright of Graduate School, Silpakorn University

58252203 : การบริหารการศึกษา แผน ข ระดับปริญญาโท

คำสำคัญ : คุณภาพชีวิตบุคลากร

นาย เขมินท์ อุ่นศิริ: คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 9 อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ : ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. วรกาญจน์ สุขสดเขียว

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 9 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 9 ประชากร คือ บุคลากรของโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 161 คน ประกอบด้วยผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการจำนวน 4 คน และครูจำนวน 156 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น (opinionaire) เพื่อการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ (frequency: f) ค่าร้อยละ (percentage: %) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard divisions: σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านความเป็นมนุษย์ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสังคม และด้านสภาพทั่วไป

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนี้ การแก้ปัญหาสภาพอากาศภายในโรงเรียน การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน การรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร ค่าตอบแทนพิเศษ การพัฒนาวิชาชีพครู การพิจารณาการรับย้าย หรือการบรรจุแต่งตั้ง ประวัติการทำงาน ความตั้งใจในการทำงาน การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

58252203 : Major (EDUCATIONAL ADMINISTRATION)

Keyword : QUALITY OF LIFE OF PERSONNEL.

MR. KHEMIN OUNSIRI : QUALITY OF LIFE OF PERSONNEL IN RACHINEEBURANA SCHOOL UNDER THE SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 9 THESIS ADVISOR : ASSISTANT PROFESSOR VORARKARN SUKSOODKEAY, Ph.D.

The purposes of this research were to find 1) Quality of life of personnel in Rachineeburana School under the secondary education service area office 9. 2) Guidelines for Quality of life of personnel in Rachineeburana School under the secondary education service area office 9. The populations consisted of 161 people who were administrators and teachers. The research instruments were opinionnaire about Quality of life of personnel in Rachineeburana School under the secondary education service area office 9, and the structural interview. The statistics used were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation and content analysis.

The finding revealed that:

1. Quality of life of personnel in Rachineeburana School under the secondary education service area office 9 in overall sorted by descending order: humanistic, economic, environment, social, and biological.
2. Guidelines for improving the Quality of life of personnel in Rachineeburana School under the secondary education service area office 9 were suggested ; the weather problem solving, making decisions within the school, listening the personnel opinions, extra income, professional development, moving consideration, authorizing position, work intention, and the adaptation to colleagues respectively.

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยความเรียบร้อย เพราะได้รับความเมตตากรุณาช่วยเหลือเป็นอย่างดีจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นุชนรา รัตนศิริระประภา ประธานผู้ควบคุมการสอบ การค้นคว้าอิสระ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วรกาญจน์ สุขสดเขียว อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก และ ดร.อาคม มากมีทรัพย์ ผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก ที่ได้ให้คำปรึกษา แนะนำ สนับสนุนและช่วยเหลือ ตลอดจนแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ของผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณในความเมตตากรุณาเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ พร้อมทั้งขอกราบขอบพระคุณบูรพคณาจารย์ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทั้งหลายทั้งปวง และเป็นกำลังในการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณคุณครูวิจิตรา ตะโกพร ผู้ช่วยผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ คุณครูประพามฤคทัต หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คุณครูลักขณา พันธุ์บ้านแหลม ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ คุณครูสิริพร รัตนมุง ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และคุณครู กุสุมาล ศรีเจริญ ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ ตอบแบบสัมภาษณ์ของผู้วิจัย ขอขอบคุณผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนต์เมืองได้ รอดอยู่ที่ให้ความอนุญาติดำเนินการวิจัย และจัดเก็บข้อมูล และขอขอบคุณบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามการวิจัยในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และสมาชิกในครอบครัวของผู้วิจัยทุกท่านที่เป็น กำลังใจเสมอมา ตลอดจนขอขอบคุณพี่ น้อง เพื่อน ที่โรงเรียนราชินีบูรณะ โรงเรียนสงวนหญิง และ เพื่อนนักศึกษาภาควิชาการบริหารการศึกษา รุ่นที่ 35/1 ที่ให้ความช่วยเหลือในทุกด้านจนทำให้การ ค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี

เขมินท์ อุ่นศิริ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ญ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ปัญหาของการวิจัย.....	4
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ข้อคำถามของการวิจัย.....	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย.....	6
ขอบเขตของการวิจัย.....	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	10
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	11
คุณภาพชีวิต.....	11
ความหมายของคุณภาพชีวิต.....	11
องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต.....	16
การประเมินคุณภาพชีวิต.....	20
ข้อมูลของโรงเรียนราชินีบูรณะ.....	23
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	27
งานวิจัยในประเทศ.....	27

งานวิจัยต่างประเทศ.....	47
สรุป.....	55
บทที่ 3 การดำเนินการวิจัย.....	56
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	56
ระเบียบวิธีวิจัย.....	57
แผนแบบการวิจัย.....	57
ประชากร.....	57
ตัวแปรที่ศึกษา.....	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	59
การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	60
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	61
สรุป.....	62
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	63
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.....	65
ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9.....	72
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
การอภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	79

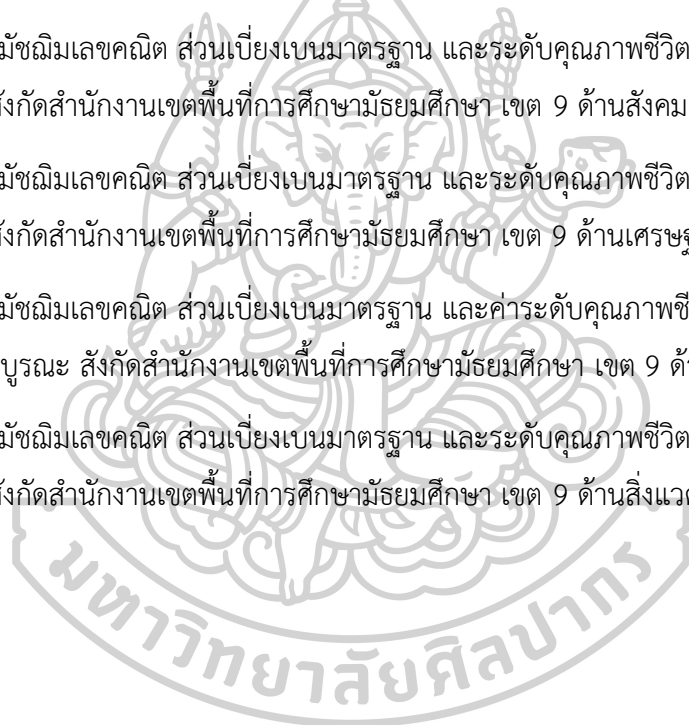
ข้อเสนอแนะของการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป.....	80
รายการอ้างอิง.....	81
ภาคผนวก.....	93
ภาคผนวก ก หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์ เพื่อทราบแนวทาง.....	94
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามความคิดเห็น แบบสัมภาษณ์แบบมี โครงสร้าง.....	97
ประวัติผู้เขียน.....	104

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	64
ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม.....	66
ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต.....	67
ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสังคม.....	68
ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านเศรษฐกิจ.....	69
ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านความเป็นมนุษย์... ..	70
ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสิ่งแวดล้อม	71

บทที่ 1

บทนำ

สังคมในปัจจุบันเป็นเป็นช่วงเวลาของการปฏิรูปเปลี่ยนแปลง เพื่อแก้ปัญหาพื้นฐานหลายด้าน ท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) จึงให้ความสำคัญกับการพัฒนาในเรื่องของเทคโนโลยี การแข่งขันทางด้านเศรษฐกิจจะเข้มข้นมากขึ้น ประเทศไทยจะต้องปรับตัว เพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง การบริหารจัดการจะต้องส่งเสริมให้มีการพัฒนาทักษะ องค์ความรู้ โดยการนำวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน ภายใต้แนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาตินั้น ทั้งนี้เพื่อแก้ปัญหาความยากจนของประชากร พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเอื้อประโยชน์ด้านการค้าและการลงทุน เพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการค้าและการลงทุนของไทย ส่งเสริมให้ประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ขณะเดียวกันประเทศไทยกำลังก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ซึ่งส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจ และสภาพทางสังคมในด้านต่าง ๆ โครงสร้างทางสังคมได้เปลี่ยนแปลงจากสังคมวัยทำงานสู่สังคมผู้สูงอายุ ทำให้เกิดภาวะการขาดแคลนแรงงานในภาคส่วนต่าง ๆ เพราะประชากรวัยทำงานลดลง จากสภาพปัญหาการขาดแคลนแรงงาน ความล่าช้าในการพัฒนาโครงสร้างขั้นพื้นฐานและเทคโนโลยี เป็นข้อจำกัดในการเพิ่มประสิทธิภาพการเจริญเติบโตของเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมทั้งส่งผลกระทบต่อภาพรวมในการสร้างรายได้และการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน เมื่อคุณภาพชีวิตของประชาชนยังต่ำในทุกช่วงวัย ส่งผลให้เกิดปัญหาและอุปสรรคในการพัฒนาประเทศ ตั้งแต่ประชากรที่เป็นเด็กปฐมวัย มีผลลัพธ์ทางการศึกษาที่ค่อนข้างต่ำ การพัฒนาความรู้และทักษะยังไม่สอดคล้องกับตลาดแรงงาน ขณะที่ผู้สูงอายุมีมากขึ้น และมีแนวโน้มที่จะอยู่คนเดียว ดังนั้นการพัฒนาประเทศในปี พ.ศ. 2560 - 2564 จึงมุ่งเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศต่อไป เน้นการพัฒนาประชากรในทุกมิติ และทุกช่วงวัยให้เป็นมนุษย์ที่มีศักยภาพสูง เพื่อแก้ปัญหาการขาดแคลนแรงงาน จุดเน้นในการพัฒนาคนที่สำคัญคือ มุ่งพัฒนากลุ่มเด็กปฐมวัยให้มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มีความรู้ ทักษะชีวิต และทักษะทางสังคม เพื่อเติบโตอย่างมีคุณภาพ มีค่านิยมตามบรรทัดฐานที่ดีของสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม มีระเบียบวินัย และมีจิตสาธารณะเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม ส่งเสริมให้มีสมรรถนะทางด้านเทคโนโลยี สอดคล้องกับตลาดแรงงาน และมีทักษะเฉพาะทางในวิชาชีพ เน้นเตรียมความพร้อมของกำลังคนด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ยกกระดับคุณภาพการศึกษาสู่ความเป็นเลิศในทุก ๆ ด้าน เน้นพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ปรับระบบการจัดการเรียนการสอน

และพัฒนาคุณภาพครูทั้งระบบ¹ สิ่งสำคัญในการพัฒนาประชากรของประเทศไทยให้มีคุณภาพ ครูคือตัวแปรสำคัญในการจัดการศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม จึงจำเป็นต้องมีนโยบายส่งเสริมให้มีการกระจายบริการด้านการศึกษามีคุณภาพ สร้างความเท่าเทียมกันในการเข้าถึงบริการด้านการศึกษา โดยมีการสร้างแรงจูงใจให้บุคลากรครูมีการกระจายตัวอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งมาตรการที่เป็นตัวเงิน ผลตอบแทนที่ได้รับ ให้สามารถดึงดูดคนเก่งและดี มีใจรักในวิชาชีพครูมาเป็นครู และบุคลากรทางการศึกษา สนับสนุนการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับวิชาชีพครู รวมทั้งให้มีระบบประกัน และรับรองคุณภาพมาตรฐานวิชาชีพครูและสถาบันผลิตครู การส่งเสริมปรับปรุง และพัฒนาสวัสดิการบ้านพักครูให้มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น เส้นทางความก้าวหน้าในการประกอบอาชีพที่ชัดเจนเพื่อเพิ่มโอกาสในการพัฒนาครู สร้างระบบความรับผิดชอบ (Accountability) ของการจัดการศึกษา โดยนำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาประกอบการประเมินผลการปฏิบัติการของครูและโรงเรียน มีการปรับหลักสูตรการผลิตครูที่เน้นการส่งเสริมสมรรถนะ และจิตวิญญาณความเป็นครู² ครูที่สามารถจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสบความสำเร็จในอาชีพจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี หากครูและบุคลากรทางการศึกษามีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี สุขภาวะที่ดี มีอาหารการกินที่อุดมสมบูรณ์ กล่าวคือครูและบุคลากรทางการศึกษามีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว กระบวนการจัดการเรียนการสอนก็จะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถใช้ความรู้ความสามารถในพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าสืบต่อไป

จากบริบทของสังคมไทย ในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อขับเคลื่อนโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย 4.0 ซึ่งอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579) ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 - 2564) ได้กล่าวว่า การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพทุนมนุษย์ จะสามารถสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน โดยอยู่ภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการในภาครัฐ เพื่อการพัฒนาวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัย และนวัตกรรม สร้างความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการพัฒนา³ และสอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 - 2579 ได้กล่าวถึงการพัฒนาบุคลากรไว้ว่า อนาคตประเทศไทยจะเข้าสู่สังคม

¹ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564** (กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559), 1-6.

² สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ, “**2554 ปีแห่งการพัฒนาคุณภาพครู**”, **อนุสารอุดมศึกษา**, 39 (กุมภาพันธ์ 2554): 7-8.

³ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564** (กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559), 1-6.

ผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในอนาคตอันใกล้ ทัศนคติความเชื่อ ค่านิยม วัฒนธรรม และพฤติกรรมของประชากรที่ปรับเปลี่ยนไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ การเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศ ส่งผลกระทบให้เกิดปัญหาในหลายมิติ หนึ่งในนั้นคือกระบวนการจัดการศึกษา และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การส่งเสริมการใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและภาษาอังกฤษภายในของสถานศึกษาที่ยังไม่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ขาดความคล่องตัว ยังมีความเหลื่อมล้ำในด้านโอกาสและความเสมอภาคทางการศึกษา รวมทั้งปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม และการขาดความตระหนักถึงความสำคัญของการมีวินัย ความซื่อสัตย์สุจริต และการมีจิตสาธารณะของคนไทยส่วนใหญ่ ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนในอีก ปีข้างหน้า 20⁴ ดังนั้นการจะพัฒนาประเทศไทยให้มีความมั่นคง และยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ และสังคม เราจะต้องให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมและเศรษฐกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นที่การพัฒนาคนให้มีคุณภาพให้สามารถพัฒนาประเทศได้อย่างยั่งยืน

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติในเรื่องเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ในสังคมและวัฒนธรรม โดยจะต้องพัฒนาคุณภาพการศึกษาทุกระดับ การสาธารณสุข สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต การจัดสวัสดิการให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีสามารถพึ่งพาตนเองได้ และส่งเสริมบำรุงรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนไทยให้มีคุณภาพชีวิตที่มีความสุขและยั่งยืน⁵ คุณภาพชีวิตจึงเป็นตัวแปรสำคัญส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ และในแง่ของการทำงานร่วมกันในองค์กร หากผู้ร่วมงานมีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และมีองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตที่ดี ก็จะทำให้บุคลากรมีความรู้สึกที่ดีต่อองค์กร สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

จากความเป็นมาและความสำคัญข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเห็นความสำคัญของคุณภาพชีวิตของบุคลากร พบว่าบุคลากรเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ เมื่อเป็นเช่นนี้ ผู้วิจัยจึงต้องการศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อพัฒนาให้ครู และบุคลากร มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการมีรายได้ที่เพียงพอ สุขภาพอนามัย คุณภาพที่อยู่อาศัย ความพึงพอใจในชีวิต หน้าที่การงานสิ่งแวดล้อม การมีส่วนร่วมทางสังคม ตลอดจนความสัมพันธ์ทางสังคม ให้ดีขึ้นต่อไปในอนาคต

⁴ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, **แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560 – 2579** (กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2560), ง.

⁵ สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, **รายงานการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของคนไทย ปี 2553** (กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2553), 1-2.

ปัญหาของการวิจัย

เนื่องจากโรงเรียนราชินีบูรณะตั้งอยู่กลางอำเภอเมืองนครปฐม ติดกับองค์พระปฐมเจดีย์ ชุมชนให้การยอมรับในศักยภาพทางวิชาการ ทำให้มีผู้เรียนเดินทางมาศึกษาที่สถานศึกษาจากจังหวัดใกล้เคียงเป็นจำนวนมาก ทำให้การจราจรติดขัด เป็นปัญหาอุปสรรคสำคัญในการเดินทาง⁶ จากสาเหตุในข้างต้นทำให้เกิดปัญหามลภาวะทางอากาศบริเวณรอบโรงเรียนอันเนื่องมาจากฝุ่นขนาดเล็ก PM 2.5 ซึ่งจากรายงานพบว่ามีความทวีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในทุก ๆ ปี⁷ ประกอบกับสภาพแวดล้อมที่เป็นแหล่งชุมชน มีประชากรอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะมีแนวโน้มที่จะมีสุขภาพสุภาพในระยะยาว อันเนื่องมาจากพฤติกรรมการใช้ชีวิตในสภาพแวดล้อมดังกล่าว และในด้านสภาพชีวิตความเป็นอยู่ หากพิจารณาจากปัจจัยขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ที่พักอาศัยก็เป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จากเอกสารข้อมูลด้านอาคารสถานที่ของโรงเรียนราชินีบูรณะจะพบว่าโรงเรียนราชินีบูรณะเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ แต่มีพื้นที่เพียง 11 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา⁸ ทำให้พื้นที่ใช้สอยภายในโรงเรียนมีความคับแคบ ไม่เพียงพอในแง่ของประชากรและสัดส่วนของพื้นที่ ประการสำคัญไม่มีบ้านพักครูสำหรับให้ครูอยู่อาศัย ทำให้ครูที่บรรจุใหม่ ที่มีเงินเดือนเริ่มต้นในการรับราชการค่อนข้างต่ำ และต้องแบกรับภาระค่าใช้จ่ายในส่วน ของค่าที่พักอาศัยอีกทางหนึ่ง ประกอบกับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน ทำให้ครูมีค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันค่อนข้างสูง ไม่ว่าจะเป็นค่าเครื่องอุปโภคบริโภค ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และค่าใช้จ่ายส่วนตัว ทำให้ครูมีปัญหาทางการเงิน และเกิดปัญหาต้องหยิบยืมหรือกู้เงินจากสหกรณ์ครู ซึ่งสอดคล้องกับผลการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ ทำให้สามารถสรุปปัญหาแบ่งออกเป็นด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ 1) ปัญหาที่พักอาศัยจากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียน พบว่าโรงเรียนมีพื้นที่ไม่เพียงพอ ไม่มีบ้านพักครูให้กับครูที่มีภูมิลำเนาอยู่ต่างจังหวัด หรืออยู่ไกลจากโรงเรียน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในเช่าที่พักอาศัย ประกอบกับที่พักอาศัยที่เช่าอยู่ไม่ได้อยู่ใกล้บริเวณโรงเรียน ทำให้ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเดินทางมาโรงเรียนอีกต่อหนึ่ง⁹ 2) ปัญหาด้านเศรษฐกิจ จากการสัมภาษณ์

⁶ โรงเรียนราชินีบูรณะ, “รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self-Assessment Report: SAR ปีการศึกษา 2562”, 11 ธันวาคม 2562.

⁷ สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม. การป้องกันและแก้ไขมลพิษในอากาศอันเนื่องมาจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5), เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก http://www.industry.go.th/nak_honpathom/index.php/news/item/12315-pm-2-5

⁸ ฝ่ายบริหารทั่วไป, “ข้อมูลสารสนเทศอาคารสถานที่”, 6 มิถุนายน 2562.

⁹ สัมภาษณ์นางสาวสิริพร รัตนมุง, ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย, 24 ตุลาคม พ.ศ. 2562

บุคลากรในโรงเรียนพบว่าบุคลากรในส่วนนี้บางส่วนได้รับเงินเดือนค่าตอบแทนน้อยเพราะเป็นข้าราชการบรรจุใหม่ มีภาระค่าใช้จ่ายหลายด้าน ทำให้เงินเดือนที่ได้รับไม่เพียงพอ เหมาะสมกับสภาพสังคมและเศรษฐกิจในปัจจุบัน¹⁰ 3) ปัญหาด้านสุขภาพ จากการสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียนพบว่า บุคลากรในโรงเรียนมีปัญหาสุขภาพอันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมบริเวณโรงเรียน ประกอบกับภาระงานและหน้าที่ของบุคลากรในโรงเรียนไม่ได้มีแค่หน้าที่สอนหนังสือเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำงานในด้านอื่น ๆ อีก ทำให้บุคลากรเกิดปัญหาสุขภาพทางกายและสุขภาพจิต¹¹

จากสภาพปัญหาข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่าบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะมีปัญหาคุณภาพชีวิตในหลายด้านที่ควรปรับปรุง แก้ไข และพัฒนา เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ซึ่งผลการวิจัยที่ได้รับ สามารถนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง พัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม เศรษฐกิจ และบริบทของสังคมในปัจจุบัน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหาของการวิจัยและสามารถตอบคำถามดังกล่าวได้อย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงกำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. เพื่อทราบคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ข้อคำถามของการวิจัย

เพื่อให้สอดคล้องและสนองต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัยที่ได้กำหนดไว้ ผู้วิจัยได้กำหนดข้อคำถามเพื่อหาคำตอบสำหรับงานวิจัยไว้ดังนี้ คือ

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับใด

¹⁰ สัมภาษณ์นางสาวลักขณา พันธุ์บ้านแหลม, ครูชำนาญการ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาต่างประเทศ, 24 ตุลาคม พ.ศ. 2562

¹¹ สัมภาษณ์นางวิจิตรา ตะโกพร, ครูชำนาญการพิเศษ กลุ่มสาระวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 24 ตุลาคม พ.ศ. 2562

2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 9 เป็นอย่างไร

สมมติฐานของการวิจัย

ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานของการวิจัย โดยอาศัยแนวทางจากทฤษฎี แนวคิด หลักการและผลงานของนักการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการตั้งสมมติฐานดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับมาก
2. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เขต 9 เป็นพหุแนวทาง

ขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาและนำแนวคิดของลูเนินเบิร์กและออสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาปรับใช้เป็นขอบข่ายเชิงทฤษฎีของการวิจัย การบริหารการศึกษาตามทฤษฎีระบบเปิดตามแนวคิดของลูเนินเบิร์กและออสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มองว่าโรงเรียนทุกโรงเรียนจัดเป็นองค์กรเป็นระบบเปิด เพราะว่าองค์กรจะมีการปฏิสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมที่มีความหลากหลาย และเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา องค์กรจึงมีความจำเป็นต้องปรับโครงสร้างเพื่อให้สามารถรับมือกับสภาพสังคมโลก หรือสภาพแวดล้อมภายนอกที่มาคุกคามตัวองค์กร แต่อย่างไรก็ตามทฤษฎีเชิงระบบเปิดนี้จะแตกต่างจากทฤษฎีระบบปิด ซึ่งมองว่าองค์กรมีความอิสระในการจัดการปัญหาที่เกิดขึ้นในองค์กร โดยไม่ต้องคำนึงถึงปัจจัยหรือสภาพแวดล้อมภายนอก ทฤษฎีระบบเปิดนี้มีองค์ประกอบด้วยกัน 5 ส่วนคือ ปัจจัยนำเข้า (input) นำไปสู่กระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) กลายเป็นปัจจัยส่งออกหรือผลผลิต (output) ซึ่งมีปฏิสัมพันธ์เกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสภาพแวดล้อม (environment) ทั้งภายใน และภายนอกองค์กร และการตรวจสอบข้อมูลย้อนกลับ (feedback) สำหรับโรงเรียนราชินีบูรณะเป็นระบบเปิดเช่นเดียวกัน มีปัจจัยนำเข้า (input) ได้แก่ นโยบาย บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้ นโยบาย หมายถึง แผนงานที่มาควบคุมกำหนดเป้าหมายการปฏิบัติงาน บุคลากร หมายถึง คนในโรงเรียนหรือองค์กรที่มาช่วยทำให้โรงเรียนทำงานเป็นตามนโยบายขององค์กรที่ถูกกำหนดขึ้นมา งบประมาณ หมายถึง เงินที่ใช้ในการดำเนินการบริหารจัดการภายในโรงเรียน วัสดุอุปกรณ์ หมายถึง ความรู้ สิ่งอำนวยความสะดวก เครื่องมือต่าง ๆ ที่ช่วยในการบริหารงานภายในโรงเรียน โดยจะถูกปรับเปลี่ยนโดยกระบวนการเปลี่ยนแปลง (transformation process) ของสถานศึกษา ได้แก่ การบริหาร กระบวนการเรียนการสอน การนิเทศติดตาม ในขั้นกระบวนการนี้เป็นขั้นการบริหารงานของผู้บริหารของโรงเรียน ที่ต้องใช้

ความสามารถในการบริหารงานบุคคล ทักษะการสื่อสารและตัดสินใจ การปฏิบัติตามแผนงาน และความสามารถในการจัดการกับการเปลี่ยนแปลงภายในโครงสร้างองค์กร สุดท้ายคือผลผลิต (output) ซึ่งจะเป็นผลมาจากการบริหารโรงเรียนได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา ชื่อเสียงของสถานศึกษา ความพึงพอใจของทุกฝ่าย ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้จะมีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่ตั้งไว้ ผลลัพธ์ที่ได้จะมีความหลากหลายขึ้นอยู่กับจุดเน้นของแต่ละโรงเรียน อาทิเช่น ความสำเร็จของนักเรียน การปฏิบัติงานของครู ความสัมพันธ์ของโรงเรียนกับชุมชน ซึ่งสิ่งเหล่านี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยสภาพแวดล้อม (environment) ส่งผลไม่ทางตรงก็ทางอ้อมต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพทางสังคม สภาพทางการเมือง สภาพภูมิศาสตร์ โดยมีข้อมูลย้อนกลับ (feedback) เพื่อนำไปสู่การปรับปรุง และแก้ไข ผลผลิตให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ระบบ ข้อมูลย้อนกลับมีความสำคัญมากต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียน ข้อมูลย้อนกลับเชิงลบสามารถนำไปปรับปรุงกระบวนการเปลี่ยนแปลง หรือปัจจัยนำเข้าซึ่งจะมีผลกับผลลัพธ์ของโรงเรียนในอนาคตตามลำดับ¹² แนวคิดเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ได้มีนักวิชาการแต่ละสาขาได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิตได้ดังนี้ แนวคิดของแคมป์เบล (Campbell) ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบด้านกายภาพ 2) องค์ประกอบด้านสังคม และ 3) องค์ประกอบทางจิตวิทยา¹³ สำหรับฟลานาแกน (Flanagan) กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต 5 องค์ประกอบ คือ 1) มีความสุขสบายทางด้านร่างกาย และวัตถุ 2) มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น 3) การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชน 4) มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และ 5) มีสันตินาการ¹⁴ ในส่วนของชอง (Cheong, Siew Young) กล่าวไว้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 5 ด้าน คือ 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (Biological variable) 2) ด้านเศรษฐกิจ (Economic variable) 3) ด้านสังคม (Social variable) 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental variable) 5) ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanistic variable)¹⁵ สำหรับ องค์การอนามัยโลก ได้สรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิต มี 6 ด้าน คือ 1) ด้าน

¹² Fred C. Lunenburg and Allen C. Ornstein, Educational Administration: Concepts & Practices, 6th ed. (BelMont, CA: Wadsworth, 2012), 20-22.

¹³ A., Campbell, The Sense of Well-being in American (New York: McGraw-Hill, 1980), 177-124.

¹⁴ Flanagan JC, Measurement of Quality of Life: Current State of the Art. Arch Phys Med Rehabil (February, 1982), 56-59.

¹⁵ Cheong, Siew Young, Quality of Life and Biology Education, A paper presented at the annual meeting of the commission for Biological Education of the International Union of Biological Science (Vancouver Canada,1983).

ร่างกาย (physical domain) 2) ด้านจิตใจ (psychological domain) 3) ด้านระดับความเป็นอิสระของบุคคล (level of independence domain) 4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social-relationship domain) 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (environment domain) และ 6) ด้านความเชื่อส่วนบุคคล (spirituality religion/person beliefs domain)¹⁶ ในส่วนของเฟอร์แรนส์ และเพาเวอร์ (Ferrans and Powers) ได้วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของ George และ Bearson แล้ว สรุปได้ว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต มี 4 องค์ประกอบ คือ 1) ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and Functioning) 2) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social economic) 3) ด้านจิตใจและวิญญาณ (Psychological /Spiritual) 4) ด้านครอบครัว (Family)¹⁷ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้กล่าวถึง ดัชนีคุณภาพชีวิตคนไทยมี 11 องค์ประกอบ คือ 1) สุขภาพ 2) การศึกษา 3) ที่อยู่อาศัย 4) สิ่งแวดล้อม 5) รายได้ 6) การทำงาน 7) จริยธรรม 8) ครอบครัว 9) ความปลอดภัย 10) คมนาคมและการสื่อสาร และ 11) การมีส่วนร่วม¹⁸ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้กล่าวถึงคุณภาพชีวิตประกอบไปด้วย 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (Biological) 2) ด้านสังคม (Social) 3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) 4) ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanistic) 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental)¹⁹ ดังแผนภูมิที่ 1

¹⁶ The WHOQOL Group, The Development of the World Health Organization Quality of Life Assessment Instrument (the WHOQOL). In: Orley J., Kuyken W. D.E. Griffiths, Administration as decision-making. In F.D. Carver, and T. J. Sergiovanni (Eds.), *Organizations and Human Behavior: Focus on Schools* (New York : McGraw-Hill). Quality of Life Assessment: International Perspectives. Springer, Berlin, Heidelberg, 1994.

¹⁷ Ce.Ferrans, & Mj. Power, Psychometric Assessment of the Quality of Life American Psychologist (New York: John Wiley & Sons, 1997), 138-147.

¹⁸ สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, การพัฒนามาตรฐานและคู่มือการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการและผู้สูงอายุ เพื่อการขยายผลการนำไปใช้ (กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์, 2548), 23.

¹⁹ UNESCO, Quality Of Life Improvement Programmes, Unesco Principal Regional Office For Asia And The Pacific (Bangkok, 1993), 10-11.

คุณภาพชีวิตของบุคลากร

1. สภาพทั่วไปของชีวิต 2. สังคม 3. เศรษฐกิจ 4. ความเป็นมนุษย์ 5. สิ่งแวดล้อม

แผนภูมิที่ 2 ขอบเขตของการวิจัย

ที่มา : UNESCO, Quality Of Life Improvement Programs, Unesco Principal Regional Office For Asia And The Pacific (Bangkok: Unesco regional office, 1993), 10-11.

นิยามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เข้าใจความหมายเฉพาะของคำที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ให้ตรงกัน จึงได้นิยามความหมายของคำต่าง ๆ ไว้ ดังนี้

คุณภาพชีวิตของบุคลากร หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความพึงพอใจต่อการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านสภาพร่างกายและจิตใจ และสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข

โรงเรียนราชินีบูรณะ หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดการศึกษาตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-6 ซึ่งเป็นสถานศึกษาที่อยู่ในจังหวัดนครปฐม

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีนักการศึกษา นักวิชาการ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่อง “คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9” โดยมีสาระสำคัญซึ่งประกอบด้วยคุณภาพชีวิตของบุคลากร ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนราชินีบูรณะโดยมีสาระสำคัญเรียงลำดับ ดังต่อไปนี้

คุณภาพชีวิต

ความหมายของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิต ประกอบด้วยคำ 2 คือคำว่า คุณภาพ หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดีของตัวบุคคลหรือสิ่งของ ชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ ดังนั้น คุณภาพชีวิต (Quality of Life) หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ที่ดีของตัวบุคคล นอกจากนี้ยังมีคำอื่นที่ใช้อธิบายคุณภาพชีวิตที่มีความหมายใกล้เคียงกัน อาทิเช่น ความสุข (happiness) ความผาสุก (well-being) ความพึงพอใจในชีวิต (life satisfaction) คุณค่าของชีวิต (value of life)²⁰ คำว่า เป็นคำที่ ”คุณภาพชีวิต“ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในช่วงหลายทศวรรษที่ผ่านมา เรามักจะใช้กับโครงการพัฒนาต่าง ๆ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตัวบุคคล และสังคมให้บรรลุถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น การมีสุขภาพอนามัยที่ดี การอบรมสั่งสอนให้ผู้คนยึดมั่นในคุณธรรม เป็นผู้ใฝ่รู้ใฝ่เรียน รู้จักการพัฒนาความคิดความสามารถ และสติปัญญา การพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยภาพรวม มีจุดมุ่งหมายที่เหมือนกันประการหนึ่งคือ เพื่อให้ประชากรในสังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความสุขความเจริญ ความสมบูรณ์ ในปัจจุบัน “คุณภาพชีวิต” ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการพัฒนาประเทศ ดังนั้น เป้าหมายสำคัญของการพัฒนาประเทศ ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง ฯลฯ ล้วนมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ ประชากรของประเทศมีคุณภาพชีวิตที่ดี²¹ ในปัจจุบันมีนักวิชาการสาขาต่าง ๆ เช่น สังคมวิทยา มานุษยวิทยา เศรษฐศาสตร์ วิทยาศาสตร์ จิตวิทยา ศิลปะศาสตร์ และอื่น ๆ ได้ให้นิยาม ให้ความหมาย หรือคำจำกัดความของคุณภาพชีวิตไว้มากมาย ซึ่งมีความหมายคล้ายกันและแตกต่างกัน จึงไม่มีคำจำกัด

²⁰ S.M., Gooddinson, and J., Singleton, Quality of life A critical review of current concepts measures and their critical implication. (International Journal of Nursing Studies, 1989, 26. Abstract.

²¹ วิภาพร มาพบสุข, การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม, (กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, มปป), 3.

ความที่แน่นอนตายตัว อย่างไรก็ตาม นักวิชาการได้กล่าวถึง ความหมายของ คุณภาพชีวิต ไว้ดังนี้ ชมพูนุช หิริโกกุล ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การมีสภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตที่ดี ใช้ชีวิตได้อย่างมีความสุข ในระหว่างเรียนอยู่ในมหาวิทยาลัยและนอคมหาวิทยาลัย โดยสามารถวัดได้จากความพึงพอใจของนิสิตโดยสามารถรับรู้ได้จากสภาพทางด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม รวมไปถึงการรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการใช้ชีวิตของนิสิตโดยผ่านการรับรู้ และประเมินด้วยตนเอง²² ภัทรพล ตันเสถียร ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำเนินชีวิตอย่างมีคุณภาพ และมีความสุข คุณภาพของคนสังคมจะดีหรือไม่ดีเป็นความรู้สึกลงของ คนแต่ละคนที่มีต่อมุมมองชีวิตของตนเอง เป็นความคิดรวบยอดของแต่ละคน เป็นการรับรู้ต่อ ความรู้สึกพอใจและไม่พึงพอใจในชีวิตของตนเอง อาจจะถูกกล่าวได้ว่าเป็นผลรวมของความรู้สึกส่วนตัว คุณภาพชีวิตมีหลายมิติ ขึ้นอยู่กับความต้องการขั้นพื้นฐานของแต่ละคน เช่น ด้านร่างกาย จิตใจ สังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ดังนั้นคุณภาพชีวิตจึงเป็นการรับรู้เชิง มโนคติ เป็นนามธรรม ไม่มีค่านิยมที่แน่นอน แตกต่างกันไปตามพื้นฐานของบุคคล ขึ้นอยู่กับ ความรู้สึกพึงพอใจและไม่พึงพอใจในชีวิตของแต่ละบุคคล²³ รจนา คงคาลับ ได้ให้ความหมายของ คุณภาพชีวิต หมายถึง ความพึงพอใจและการมีความสุขในชีวิต เป็นชีวิตที่มีความสมบูรณ์ทางด้าน ร่างกายจิตใจ มีปัจจัยทางด้านวัตถุที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต สามารถปรับตัวให้เข้ากับสภาพสังคม และสิ่งแวดล้อม ได้รับการยอมรับจากสังคม สามารถทำประโยชน์ให้กับตนเอง สังคม และ ประเทศชาติได้²⁴ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับการมีชีวิตที่ มีความสุข มีความพึงพอใจทั้งทางด้านวัตถุ และจิตใจ รวมทั้งค่านิยม สังคม และสิ่งแวดล้อม และ เป้าหมายในการดำเนินชีวิตของแต่ละคน²⁵ กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์ สรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง

²² ชมพูนุช หิริโกกุล. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัย มหาสารคาม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2550. 11-12.

²³ ภัทรพล ตันเสถียร. คุณภาพชีวิตของพระสงฆ์ที่อาพาธด้วยโรคเรื้อรังที่มารับบริการทาง การแพทย์ ณ โรงพยาบาลสงฆ์, 2550. 22.

²⁴ รจนา คงคาลับ. ปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของ นักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์) สาขาพัฒนสังคมศาสตร์โครงการสหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา, 2550. 11.

²⁵ สานิต ศิริวิศิษฐ์กุล. คุณภาพชีวิตของนักศึกษามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัย นอร์ธกรุงเทพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. 2550. 5.

ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิต ภายใต้สุขภาพทางด้านร่างกาย และจิตใจที่สมบูรณ์ อยู่ภายในสภาพแวดล้อมที่ดี และอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข²⁶ พจนีย์ เถิงจำง ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพชีวิตความเป็นอยู่โดยทั่วไปของแต่ละบุคคล รวมถึงสุขภาพร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม เป็นชีวิตที่มีคุณภาพ สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อม และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข สามารถทำประโยชน์ให้กับตนเองและผู้อื่นให้ประสบผลสำเร็จ²⁷ กนกวรรณ ทองคำสิง ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง ตัวบ่งชี้ให้ทราบถึง ระดับความรู้สึกที่มีความสุขของมนุษย์ มีความพึงพอใจด้านการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านสภาพร่างกายและจิตใจ รวมทั้งสภาพสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อมที่ดี ที่สามารถทำให้แต่ละบุคคลมีชีวิตที่สมบูรณ์แบบยั่งยืน เมื่อบุคคลมีคุณภาพชีวิตที่ดีแล้ว บุคคลสามารถปฏิบัติหน้าที่ของตนเองได้เป็นอย่างดี เช่นเดียวกับคุณภาพชีวิตของตัวนักเรียน เนื่องจากนักเรียนเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ของสังคม ถ้านักเรียนมีคุณภาพชีวิตที่ดี จะพร้อมในการทำหน้าที่ของตนเองได้มีประสิทธิภาพ สามารถแสวงหาความรู้และนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อประโยชน์แก่ตนเอง สถานศึกษา ชุมชน สังคมและประเทศต่อไป²⁸ เอกนันทวุฒิ น้อยมี ได้ให้ความหมายคุณภาพชีวิต หมายถึง สถานะความเป็นอยู่ที่ดี ทั้งทางร่างกายและจิตใจ อยู่ในครอบครัวที่อบอุ่น มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ อยู่ในสภาพแวดล้อมและสังคมที่ดี มีการพักผ่อนหย่อนใจ มีความพร้อมและสามารถที่จะดำรงสภาพทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมืองให้สอดคล้องกับค่านิยมทางสังคม และสิ่งแวดล้อม สามารถแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า และปัญหาที่สลับซับซ้อนได้ กิริติกา ต่อพันธ์ สรุพบได้ว่า คุณภาพชีวิต คือ การที่บุคคลสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว สามารถอยู่ได้ด้วยตนเองโดยไม่ต้องพึ่งพาหรือเป็นภาระของผู้อื่น ทำประโยชน์ให้แก่ผู้อื่น รวมทั้งมีสุขภาพที่ดี ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ได้รับการยอมรับจากชุมชนและสังคม²⁹

²⁶ กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์. โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

²⁷ พจนีย์ เถิงจำง. ผลกระทบของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการที่มีต่อการเรียน การปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตของนิสิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551. 35

²⁸ กนกวรรณ ทองคำสิง. "ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552. 17-18.

²⁹ กิริติกา ต่อพันธ์. ศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553. 16.

จตุพล เจริญธัญญากร ได้สรุปว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพของชีวิตที่สมดุลกันทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งศาสนา วัฒนธรรม ประเพณี และค่านิยมในสังคมที่ทำให้สมาชิกในชุมชนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข³⁰ มณัฐกร คงทอง ได้สรุปว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจ และการรับรู้สภาวะด้านร่างกาย จิตใจ ความสัมพันธ์ทางสังคม และสภาพแวดล้อมของบุคคลในการดำเนินชีวิตในสังคม ได้แก่ การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงดี ไม่เจ็บป่วยจนเป็นอุปสรรคในการดำเนินชีวิต รู้สึกผ่อนคลายทางด้านจิตใจ มีความพึงพอใจในรายได้ และการสนับสนุนจากเพื่อนและครอบครัว ตลอดจนการรับรู้ และพึงพอใจในสภาพแวดล้อมภายใต้ วัฒนธรรมบริบททางสังคม และวิถีของแต่ละบุคคล³¹ วิลาวัลย์ รัตนา ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ของบุคคลว่ามีความพึงพอใจ หรือไม่พึงพอใจเกี่ยวกับองค์ประกอบที่เป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ ชีวิต ซึ่งได้แก่ ภาวะสุขภาพในด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และปัจจัยในสังคม เช่น สถานภาพทาง เศรษฐกิจ สภาพแวดล้อม และการทำกิจกรรม³² สุพรรณิการ์ มาศยศ ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การดำรงชีวิตในระดับที่เหมาะสมของมนุษย์ตามสภาพความจำเป็นพื้นฐานในสังคม โดยตอบสนองความต้องการทางด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านอารมณ์และด้านสังคมอย่างเพียงพอ จนก่อให้เกิดความสุขตลอดจนการมีสุขภาพทางร่างกายและจิตใจที่ดี³³ อารดา อีระเกียรติกำจร ได้ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต หมายถึง การรับรู้ความพึงพอใจ และการรับรู้สถานะในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น ด้านเศรษฐกิจ สังคม สภาพแวดล้อม สุขภาพร่างกายและจิตใจ³⁴

³⁰ จตุพล เจริญธัญญากร. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต ขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร. วารสารพิกุล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2554. 31

³¹ มณัฐกร คงทอง, “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ:กรณีศึกษาชุมชนริมทางรถไฟภายใน เขตเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา” (สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา รัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554), 4.

³² วิลาวัลย์ รัตนา. พฤติกรรมการดูแลสุขภาพ และการสนับสนุนทางสังคม กับคุณภาพชีวิต ผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีสารนิพนธ์ .การศึกษามหาบัณฑิต2552 ..

³³ สุพรรณิการ์ มาศยศ. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายใน กรุงเทพมหานคร, 2554, 7.

³⁴ อารดา อีระเกียรติกำจร. คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาลตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่, เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554, 3-4.

จากที่นักวิชาการได้กล่าวถึงความหมายของคุณภาพชีวิต ตามแนวคิดอย่างหลากหลายยังมีนักวิชาการต่างประเทศที่ศึกษาและให้ความหมายเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต ดังนี้

เฮอ์เบิร์ต (Herbert) ได้สรุปคุณภาพชีวิตเป็นมิติที่มีหลายรูปแบบโดยเน้นที่ความสุขและที่ความพึงพอใจในชีวิตคนนำมาเปรียบเทียบกับความคิดเห็น ต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่กับสถานการณ์ที่ต้องการให้เป็นหรือที่คาดหวังผลที่ได้จะเป็น ความพึงพอใจหรือไม่พึงพอใจ ความสุขหรือไม่มีความสุขซึ่งเป็นการตัดสินของแต่ละบุคคล³⁵ ดาลกี และโรคี (Dalkey & Rourke) ให้ความหมายของคุณภาพชีวิต ว่าเป็นความรู้สึกเป็นสุขของบุคคล ความพึงพอใจ ไม่พึงพอใจชีวิตหรือการมีความสุข ไม่สุขกับชีวิต ความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตนี้เปรียบเสมือนพารามิเตอร์ของการวัดคุณภาพชีวิตของบุคคลด้วยวอลเลส (Wallace) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง องค์ประกอบ ทั้งหลายที่ให้ความพึงพอใจ (Satisfaction) แก่บุคคลทั้งทางร่างกาย (Physical) และจิตใจ (Psychological) ในช่วงระยะเวลาหนึ่ง ชาร์มา (Sharma) อธิบายว่า คุณภาพชีวิตเป็นเรื่องที่ซับซ้อน ทั้งนี้เพราะว่าคุณภาพชีวิตเป็นเรื่องของความพึงพอใจอันเกิดมาจากการได้รับการตอบสนองความต้องการทางจิตใจและสังคมทั้งในระดับจุลภาคและมหภาค ยังเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความสามารถทางสังคมในการตอบสนองความต้องการขั้นพื้นฐานของสมาชิกในสังคมด้วย ลิว (Liu) กล่าวว่า “คุณภาพชีวิต” เป็นชื่อใหม่ของความคิดเดิม (Old Notion) ซึ่งถ้าเรียกชื่อทางจิตวิสัย (Subjective) ใช้คำว่า อยู่ดี กินดีมีความสุข (Well-Being) คือ การอยู่ดีของคนและสิ่งแวดล้อมตามสภาพทั่ว ๆ ไปส่วนในด้านบุคคล คุณภาพชีวิตจะแสดงออกในรูปของความพึงพอใจเมื่อได้รับการตอบสนองแล้วจะทำให้บุคคลนั้น ๆ มีความสุขหรือความพอใจ ชาน (Zhan) กล่าวไว้ว่า คุณภาพชีวิต คือระดับของความพึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับประสบการณ์ชีวิตของแต่ละบุคคล³⁶ โอเรม (Orem) กล่าวถึง คุณภาพชีวิต มีความหมายเดียวกับความผาสุก (well-being) ซึ่งเป็นการรับรู้ของบุคคลต่อการมีชีวิตอยู่ ตามประสบการณ์ของความพึงพอใจ ความรู้สึกเป็นสุขภายในจิตใจ องค์การยูเนสโก (UNESCO) นิยามคำว่า คุณภาพชีวิตไว้ในชุดฝึกอบรมทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต หมายถึง ระดับความเป็นอยู่ที่ดีของสังคม และระดับความพึงพอใจในความต้องการส่วนหนึ่งของมนุษย์และได้นิยามโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพชีวิตว่าเป็นโครงการที่มีเป้าหมายเพื่อช่วยให้ผู้เรียนและชุมชนได้รับความรู้ เจตคติ ค่านิยม และทักษะที่จำเป็นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงคุณภาพชีวิต ทั้งในลักษณะปัจเจกบุคคล และในฐานะที่เป็นสมาชิกของชุมชน องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ให้ความหมาย

³⁵ John, Herbert. “Development of a Quality Inventory,” Dissertation Abstracts vol.35 (July 1971): 572-B.

³⁶ L., Zhan, Quality of Life “Conceptual and measurement issues.” Journal of Advanced Nursing 17 (July, 1992): 979.

คุณภาพชีวิต ว่าเป็นการรับรู้ถึงความพึงพอใจ และสถานะของบุคคลในการดำรงชีวิตในสังคม โดยจะสัมพันธ์กับความคาดหวังจุดมุ่งหมายของแต่ละบุคคล ภายใต้ค่านิยม บรรทัดฐานของสังคม รวมถึงวัฒนธรรม และสิ่งอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น สวัสดิการ และการให้บริการต่าง ๆ ลักษณะทางการเมือง การปกครองของสังคมที่อาศัยอยู่ และสามารถประเมินคุณภาพชีวิตในด้านวัตถุวิสัย (Objective approach) และด้านจิตวิสัย (Subjective approach)

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า คุณภาพชีวิต หมายถึง สภาพความเป็นอยู่ และการดำเนินชีวิตของบุคคลในสังคม ภายใต้การเปลี่ยนแปลงของเศรษฐกิจ สังคม การเมืองการปกครอง และวัฒนธรรม สามารถปรับตัวเข้ากับสภาพสังคม ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความพึงพอใจต่อการดำรงชีวิต ทั้งทางด้านสภาพร่างกายและจิตใจ และสามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมได้อย่างมีความสุข

องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต

คุณภาพชีวิตในความหมายของนักวิชาการมีความแตกต่างกัน ตามแนวคิด และมุมมองการให้คุณค่าที่มีความหลากหลาย องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต จึงย่อมมีความแตกต่างกันไปตามการให้องค์ประกอบซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ ความหมายคุณภาพชีวิตจึงมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

คณะกรรมการบริหารวิชาบูรณาการ หมวดวิชาสังคมทั่วไป กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตในสังคมที่น่าอยู่ ควรประกอบด้วยองค์ประกอบต่อไปนี้ 1) มีอาหาร เครื่องนุ่งห่มและที่อยู่อาศัยที่เหมาะสม 2) มีสุขภาพอนามัยที่ดี 3) มีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน 4) มีความสะดวกสบายในการดำรงชีวิต 5) มีการศึกษาที่ดี 6) ครอบครัวมีความสุข 7) มีงานที่ดีเป็นที่พอใจ 8) มีสภาพแวดล้อมที่ดีและสะอาด 9) มีวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดี 10) มีศีลธรรม จริยธรรมประจำใจ 11) มีอิสระในการแสดงความคิดเห็น 12) มีสิทธิและโอกาสเสมอภาคและมีบทบาทในสังคม ชาร์มา (Sharma) ได้แบ่งประเภท องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตออกเป็น 2 ประเภทคือ 1) องค์ประกอบทางด้านกายภาพ ได้แก่ อาหาร น้ำ ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ฯลฯ 2) องค์ประกอบทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ได้แก่ การศึกษา การมีงานทำ การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุข สภาพแวดล้อมในการทำงาน ฯลฯ³⁷ เบิร์กฮอร์น และคณะ (Berghorn et al.) ได้กล่าวว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิต ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ สุขภาพ

³⁷ Sharma, R.C. 1975. Population and Social Economic Development. Population Trends Resources and Environment: Handbook on Population. 17(May): 31-34.

สภาพแวดล้อม การพึ่งพาตนเอง และการทำกิจกรรม ฟลานาแกน (Flanagan) กล่าวถึงองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตว่าเป็นความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ ซึ่งจำแนกได้ 5 องค์ประกอบ ดังนี้ คือ 1) มีความสุขสบายทางด้านร่างกายและวัตถุ ทางด้านร่างกาย ได้แก่ การมีสุขภาพสมบูรณ์ แข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ทางด้านวัตถุ ได้แก่ การมีบ้านอยู่อาศัย มีอาหารที่ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวก 2) มีความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น เช่น ความสัมพันธ์กับคู่สมรส บิดามารดา ญาติพี่น้อง เพื่อนฝูง และบุคคลอื่น ๆ นอกจากการมีบุตรและการเลี้ยงดูบุตรก็ถือเป็นความสัมพันธ์ด้านนี้ด้วย 3) การมีกิจกรรมในสังคมและชุมชนมีโอกาสสนับสนุนและช่วยเหลือผู้อื่นในสังคม 4) มีพัฒนาการด้านบุคลิกภาพ และมีความสำเร็จอย่างสมบูรณ์ตามพัฒนาการ เช่น การมีพัฒนาการทางสติปัญญา การเรียนรู้ สนใจการเรียนรู้และการเข้าใจตนเอง รู้จุดบกพร่องของตนเอง มีงานที่น่าสนใจทำ ได้รับผลตอบแทนที่ดี และการแสดงออกในทางสร้างสรรค์ 5) มีสันติภาพ เช่น อ่านหนังสือ ฟังดนตรี หรืออื่น ๆ และมีส่วนร่วมในสังคม บรูคฮาร์ดท์ (Bruckhardt) กล่าวว่า องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตควรวัดใน 5 ด้าน คือ 1) ความรู้สึกสนุกสนานในการดำรงชีวิต (Zest of Life) คือ การมีความสุข ความพึงพอใจในสิ่งต่างๆที่เป็นกิจกรรมของชีวิตประจำวัน 2) ความตั้งใจและความอดทนในการดำเนินชีวิต (Resolution and fortitude) คือ การคิดว่าชีวิตมีความหมายและยอมรับอย่างเด็ดเดี่ยวในชีวิตเป็นอยู่ 3) ความสมดุระหว่างความปรารถนาและได้รับความสำเร็จตามเป้าหมาย (Congruence between desired and archived goals) คือ ความรู้สึกประสบความสำเร็จในเป้าหมายสำคัญที่ตั้งใจว่าจะทำ 4) อัตมโนทัศน์ (Self-concept) คือ การยึดถือความนึกคิดทางด้านบวกของตนเอง 5) อารมณ์ที่เป็นสุข (Mood tone) คือ การมีความสุข อารมณ์อ่อนโยน เบิกบาน หรือมองโลกในแง่ดี พิช (Peace) กล่าวว่า องค์ประกอบคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 7 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยด้านกายภาพ ปัจจัยด้านสังคม ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ปัจจัยด้านอำนาจบุคคล ปัจจัยด้านวัตถุวิสัย และปัจจัยด้านบุคลิกภาพ เดนแฮม (Denham) ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่สิ่งแวดล้อม ความสัมพันธ์ทางสังคม สุขภาพกาย สุขภาพจิต บุคลิกภาพและประวัติในอดีต ชาน (Zhan) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต ควรมีองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ 1) ด้านความพึงพอใจในชีวิตเป็นสิ่งที่บุคคลรับรู้ถึงสิ่งที่ตนเองครองอยู่ ซึ่งเป็นความปรารถนาที่ตั้งไว้และความสำเร็จที่ได้รับ 2) ด้านอัตมโนทัศน์เป็นความเชื่อและความรู้สึกเกี่ยวกับตนเองในช่วงเวลาหนึ่ง รวมไปถึงความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง และภาพลักษณ์ของตน อัตมโนทัศน์จึงมีอิทธิพลอย่างยิ่งในการสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น 3) ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย 4) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ยัง (Young) ได้เสนอองค์ประกอบสำคัญในการแสดงระดับคุณภาพชีวิต ดังนี้ 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (biological variable) คือความพอใจในสิ่งที่จำเป็น พื้นฐานในการดำรงชีวิต ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้ชีวิตอยู่รอดและมีคุณภาพ คือการมีอาหาร ที่มีประโยชน์เพียงพอต่อการดำรงชีวิต อยู่ในที่มีอากาศและน้ำสะอาด ไม่มีมลพิษ มีสุขภาพ ค่อนข้างดีและปลอดภัย

จากโรคภัย และการมีสุขภาพที่ดีที่สำคัญที่สุด 2) ด้านเศรษฐกิจ (economic variable) ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่สำคัญมี 2 ประการคือ 1) โอกาสในการทำงาน และการได้รับเงินเดือนเพียงพอ และ 2) ความสามารถในการเก็บรักษาเงิน ของตนเองและมีเงินสำหรับซื้อสินค้าต่างๆ จากลักษณะโครงสร้างทางสังคมจะพบว่า คุณภาพ เป็นส่วนหนึ่งของสมรรถภาพทางเศรษฐกิจและขึ้นอยู่กับ การกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่เป็นธรรมและเสมอภาคระหว่างประชาชน ซึ่งสำคัญในการพัฒนาสังคม 3) ด้านสังคม (social variable) คือ อิสระในการเลือกและตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ การใช้ชีวิต อย่างเป็นประชาธิปไตย ปัจจัยด้านอื่นๆ คือการไม่แบ่งแยกกีดกันทางเพศ ที่อยู่อาศัย ศาสนา เชื้อชาติ การโอกาสทางเศรษฐกิจ ที่เป็นธรรมและเสมอภาคระหว่างประชาชน ซึ่งสำคัญในการพัฒนาสังคม 3) ด้านสังคม (social variable) คือ อิสระในการเลือกและตัดสินใจทำสิ่งต่างๆ การใช้ชีวิตอย่างเป็น ประชาธิปไตย ปัจจัยด้านอื่นๆ คือการไม่แบ่งแยกกีดกันทางเพศ ที่อยู่อาศัย ศาสนา เชื้อชาติ การ เข้าถึงบริการทางสังคม กิจกรรมทางวัฒนธรรมและรับสิทธิทางกฎหมาย 4) ด้านสิ่งแวดล้อม (environmental variable) สิ่งแวดล้อมประกอบด้วยสิ่งแวดล้อม ทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติประกอบด้วย ทรัพยากร ทางธรรมชาติ เช่น ดิน น้ำ อากาศ สัตว์ และแร่ธาตุ โดยทั่วไปคุณภาพชีวิตจะลดลงถ้ามีการบริหาร ทรัพยากรทางธรรมชาติไม่ดี สิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์ประกอบด้วย จำนวนประชากร และกระบวนการทางสังคม 5) ด้านความเป็นมนุษย์ (humanistic variable) คือลักษณะทางจิตใจและอารมณ์ เป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ที่สำคัญที่สุด มนุษย์มีอารมณ์และความรู้สึก โดยเฉพาะการมีความสุข สมดุลภายในจิตใจ การบรรลุสิ่งที่ต้องการ ความสงบของจิตใจ ความพอใจในชีวิตเป็นการแสดง ให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตดีขึ้น³⁸ องค์การอนามัยโลก กล่าวถึง องค์ประกอบของคุณภาพชีวิต โดยใช้เครื่องชี้วัดคุณภาพชีวิต (WHOQOL-100) สามารถจัดกลุ่มได้เป็น 6 ด้าน คือ 1) ด้านร่างกาย (physical domain) คือการรับรู้สภาพทางด้านร่างกายของบุคคลซึ่งมีผลต่อชีวิตประจำวัน เช่น การรับรู้สภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับรู้ถึงความรู้สึกสุขสบาย ไม่มีความเจ็บปวด การรับรู้ถึงความสามารถที่จะจัดการกับความเจ็บปวดทางร่างกาย ได้การรับรู้ถึงพลังกำลังในการดำเนินชีวิตประจำวันการรับรู้เรื่องการนอนหลับ และพักผ่อนรวมทั้งการรับรู้เรื่องการมีเพศสัมพันธ์ ซึ่งการรับรู้เหล่านี้มีผลต่อการดำเนินชีวิตประจำวัน 2) ด้านจิตใจ (psychological domain) คือ การรับรู้สภาพทางจิตใจของตนเองเช่น การรับรู้ความรู้สึกทางบวกที่บุคคลมีต่อตนเอง ภาพลักษณ์ของตนเอง ความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง ความมั่นใจในตนเอง การรับรู้ถึงความคิด ความจำ สมาธิ การตัดสินใจ ความสามารถในการเรียนรู้เรื่องราว

³⁸ Cheong, Siew Young, Quality of Life and Biology Education, A paper presented at the annual meeting of the commission for Biological Education of the International Union of Biological Science, Vancouver Canada, 1983.

ต่าง ๆ ของตนและรับรู้ถึงความสามารถในการจัดการกับความเศร้า ความกังวล เป็นต้น 3) ด้านระดับความเป็นอิสระของบุคคล (level of independence domain) คือ การรับรู้ถึงความเป็นอิสระที่ไม่ผู้อื่น ความสามารถในการเคลื่อนไหวของตน ความสามารถในการปฏิบัติกิจวัตรประจำต้องพึ่งพาวันของตน ความสามารถในการทำงาน การรับรู้ว่าคุณไม่ต้องพึ่งพาต่าง ๆ หรือการรักษาทางการแพทย์อื่น ๆ 4) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (social-relationship domain) คือ การรับรู้เรื่องความสัมพันธ์ของตนกับบุคคลอื่น การที่ได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นในสังคม การรับรู้ว่าคุณเป็นผู้ให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่นในสังคม รวมถึงการรับรู้ในเรื่องอารมณ์ทางเพศหรือการมีเพศสัมพันธ์ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (environment domain) คือ การรับรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมที่มีผลต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ว่าคุณมีชีวิตอยู่อย่างอิสระมีความปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต การรับรู้ว่าคุณได้อยู่ในสิ่งแวดล้อมทางกายภาพที่ดี ปราศจากมลพิษต่าง ๆ การคมนาคม มีแหล่งประโยชน์ด้านการเงิน สถานบริการทางสุขภาพ และสังคมสงเคราะห์ การรับรู้ว่าคุณมีโอกาสที่จะได้รับรู้ข่าวสาร หรือฝึกฝนทักษะต่าง ๆ การรับรู้ว่าคุณได้มีกิจกรรมในเวลาว่าง เป็นต้น 6) ด้านความเชื่อส่วนบุคคล (spirituality religion/person beliefs domain) คือ รวมไปถึงการรับรู้เกี่ยวกับความเชื่อต่าง ๆ ของตนที่มีต่อการดำเนินชีวิต เช่น การรับรู้ทางด้านจิตวิญญาณศาสนา การให้ความหมายของชีวิตเรื่องความเชื่อและความเชื่ออื่น ๆ ที่มีผลที่ดีต่อการดำเนินชีวิต มีผลต่อการเอาชนะอุปสรรค เป็นต้น องค์การอนามัยโลกได้ปรับปรุงแบบประเมิน ลดข้อคำถามลงเหลือ 26 ข้อ ที่ของไทยเรียกว่า แบบวัดคุณภาพชีวิตฉบับย่อชุดภาษาไทย (WHOQOL-BREF-THAI) สามารถจัดกลุ่มเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม และ ด้านสิ่งแวดล้อม แคมป์เบล (Campbell) ได้จำแนก องค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 3 ประการ คือ 1) องค์ประกอบด้านกายภาพ ได้แก่ ปัจจัยทางมลภาวะ ความหนาแน่นของประชากรที่อยู่อาศัย และการมีปัจจัยที่จำเป็นเพียงพอต่อการดำรงชีวิตไม่ต้องถูกบีบคั้นจากความอดอยาก ขาดแคลน 2) องค์ประกอบด้านสังคม ได้แก่ ปัจจัยทางการศึกษา สุขภาพอนามัย ความมั่นคงของครอบครัว และสามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ที่จะเลือกดำเนินชีวิตที่ถูกต้องดีงาม 3) องค์ประกอบทางจิตวิทยา ได้แก่ ปัจจัยด้านความพึงพอใจ ความสำเร็จ ความคิดหวังความคับข้องใจในชีวิต และการมีเสรีภาพ³⁹ เฟอร์แรนส์ และ เพาเวอร์ (Ferrans and Powers) ได้วิเคราะห์ปัจจัย (Factor Analysis) ขององค์ประกอบของคุณภาพชีวิตของ George และ Bearson แล้วสรุปองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเป็น 4 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านสุขภาพและหน้าที่ (Health and Functioning) เกี่ยวกับสถานภาพของร่างกาย และความสามารถในหน้าที่ที่จะดำเนินกิจกรรมต่างๆ ประกอบด้วย สุขภาพของ ออททอบทบาทสังคมกิจวัตรประจำวันและการแสดงออก

39

A., Campbell, Subjective Measures of Well-being. American Psychologist, 117 – 124.

ความเครียด การดูแลสุขภาพการพึ่งพาตนเอง ทางด้านร่างกาย เพศสัมพันธ์ ความรับผิดชอบต่อครอบครัว การบำเพ็ญประโยชน์กิจกรรมในยามว่าง ความสามารถในการเดินทาง การสร้างความสุขในวัยสูงอายุ และการมีอายุยืน 2) ด้านสังคมและเศรษฐกิจ (Social economic) สังคมและเศรษฐกิจของบุคคลเพราะบุคคลต้องอยู่ร่วมกันในสังคมต้องการเพื่อนช่วยแนะแนวทางแก้ปัญหาซึ่งกันและกันต้องการกำลังใจ การได้รับการเชื่อถือไว้วางใจ ต้องการบ้านอยู่อาศัยเป็นหลักแหล่ง มีงานทำและมีเงินใช้ในการดำรงชีวิต ประกอบด้วย มาตรฐานการดำรงชีวิต การพึ่งพาตนเองด้านการเงิน ที่พักอาศัยการทำงาน เพื่อน เพื่อนบ้าน สภาพการณ์ของบ้านเมือง การได้รับการสนับสนุนทางด้านจิตใจและการศึกษา 3) ด้านจิตใจและวิญญาณ (Psychological/Spiritual) สภาพของการรับรู้การตอบสนองทางอารมณ์หรือทางวิญญาณต่อสิ่งเร้าที่มากกระทบในชีวิต ประกอบด้วย ความพึงพอใจในชีวิตความสุขทั่วไป ความพอใจในตนเอง จุดมุ่งหมายในชีวิต ความสงบสุขของจิตใจ ความศรัทธาในศาสนา รูปร่างหน้าตาของตน 4) ด้านครอบครัว (Family) เป็นสภาพของความสัมพันธ์ภาพในครอบครัว ของบุคคลประกอบด้วย ความสุขในครอบครัว ภาวะสุขภาพของสมาชิกในครอบครัวบุตรและความสัมพันธ์กับคู่สมรส⁴⁰ องค์การยูเนสโก (UNESCO) ได้เสนอองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตไว้ 5 ด้าน ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต คือ 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (biology) 2) สังคม (social) 3) ด้านเศรษฐกิจ (economic) 4) ด้านความเป็นมนุษย์ (humanistic) 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (environment)⁴¹

การประเมินคุณภาพชีวิต

การประเมินคุณภาพชีวิต หรือการสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพชีวิต มีความแตกต่างกันขึ้นอยู่กับแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการศึกษาในแต่ละเรื่อง พบว่า แม้ในปัจจุบันก็ยังไม่มียุทธศาสตร์ที่ใช้ในการประเมินคุณภาพชีวิตที่เป็นมาตรฐาน องค์การยูเนสโก มีเบิร์ก และชาน (UNESCO, Meeberg, and Zhan) ให้เกณฑ์ในการประเมินคุณภาพชีวิตโดยอาศัยตัวบ่งชี้ 2 ประเภท คือ 1) ตัวบ่งชี้เชิงวัตถุวิสัย (Objective Indicators) ด้านรูปธรรม ที่มองเห็นได้ นับได้วัดได้ เป็นข้อมูล เช่น รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพ อัตราการเป็นโรค ลักษณะเหตุการณ์เน้นพฤติกรรม หรือลักษณะของแต่ละบุคคล ซึ่งเป็นข้อมูลด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม 2) ตัวบ่งชี้ด้านจิตวิทยา (Subjective Indicators) ต่อประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับชีวิต เช่น ความพึงพอใจ ความผาสุก ภาวะ

⁴⁰ Ferrans, Ce. And Power, Mj. Psychometric Assessment of the Quality of Life American Psychologist, (New York: John Wiley&Sons, 1997), 138.

⁴¹ UNESCO. Quality of life improvement programmes (Bangkok: UNESCO regional office, 1993), 10-11.

สุขภาพ ความสุข และคุณค่าในตนเองของบุคคล เป็นต้น สตรอมเบิร์ก (Stromberg) ได้แบ่งการประเมินคุณภาพชีวิต 3 วิธี คือ 1) การประเมินเชิงวัตถุวิสัย โดยวัดปริมาณ (Objection scales yielding quantitative data) การประเมินผู้ป่วยจากผู้อื่น เช่น แพทย์ พยาบาล หรือบุคคลอื่น ๆ เป็นในทีมสุขภาพ โดยประเมินภาวะสุขภาพ รายได้ การศึกษาหรืออาชีพ แล้วให้ค่าออกมาเป็นคะแนน 2) การประเมินเชิงจิตวิทยาโดยวัดเป็นปริมาณ (Subjective scales yielding quantitative data) การประเมินโดยตนเองตามความหมายหรือประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน เช่น ความพึงพอใจในชีวิต ความสุขในชีวิตที่ตนเองได้รับ โดยให้ค่าออกมาเป็นคะแนน 3) การประเมินคุณภาพชีวิตเชิงจิตวิสัย โดยวัดเป็นคุณภาพ (Subjective scales yielding qualitative data) เป็นการประเมินลักษณะบรรยายและบอกถึงสภาพที่ตนเองเป็นอยู่ตามความคิดเห็นหรือการรับรู้ของแต่ละบุคคล⁴² ฟลานาแกน (Flanagan) ศึกษาค้นหาความต้องการหรือตัวบ่งชี้ที่แสดงถึงความต้องการที่แท้จริงของคุณภาพชีวิตของคนอเมริกันโดยทำการสำรวจชาวอเมริกันเกือบ 3,000 คน ที่มีความแตกต่างกันในด้านอายุ เชื้อชาติ และภูมิภาค โดยได้สุ่มตัวอย่างจากแหล่งต่าง ๆ ทั้งประเทศ พบว่าที่ชาวอเมริกันส่วนใหญ่กำหนดว่าเป็นส่วนประกอบของคุณภาพชีวิต มี 14 เรื่อง เรียกว่า Domain Life Satisfaction ซึ่งครอบคลุมเกี่ยวกับ 1) ความปกติสุขของร่างกาย และองค์ประกอบในการดำเนินชีวิต แบ่งออกได้ดังนี้ 1) ประกอบด้วย อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และ องค์ประกอบในการดำเนินชีวิต ความปลอดภัยในทรัพย์สิน 2) สุขภาพและความปลอดภัยส่วนบุคคลและความปลอดภัย ร่างกาย และจิตใจ 3) การมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น แบ่งออกเป็น 1. สัมพันธภาพกับคู่สมรสหรือคู่รัก 2. การเลี้ยงดูบุตร 3. สัมพันธภาพกับบุคคลในครอบครัว 4. ความสัมพันธ์กับเพื่อนสนิท กิจกรรมทางสังคม ชุมชนและกิจกรรมของพลเมือง แบ่งเป็น 1. กิจกรรมในการให้ความช่วยเหลือบุคคลอื่น ๆ ในสังคม 2. กิจกรรมในท้องถิ่น หรือหน่วยงานของรัฐ 4) การพัฒนาตนเอง และมีความรู้สึกอึดอัดใจ แบ่งออกเป็น 1. การพัฒนาสติปัญญา มีการเรียนรู้ และมีความสามารถในการแก้ปัญหา 2. ความเข้าใจส่วนบุคคล และการวางแผนของตนเอง ได้แก่ การมีเป้าหมาย และหลักเกณฑ์ในการดำเนินชีวิต 3. การประกอบอาชีพการงานได้รับการยอมรับ ประสบผลสำเร็จในการงาน 5) สันติภาพ แบ่งเป็น 1. การมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม 2. การได้รับสิ่งบันเทิง เช่น ดุโทรทัศน์ ฟังเพลง อ่านหนังสือ 3. การหาสิ่งพักผ่อนหย่อนใจ เช่น ออกกำลังกาย การเล่นกีฬา และท่องเที่ยว ชาน (Zhan) ได้สรุปแนวทางในการประเมินชีวิตว่า ควรประเมินหรือวัดให้ครอบคลุมองค์ประกอบทั้งคุณภาพ 4 ด้าน คือ ด้านความพึงพอใจ ด้านอัตมโนทัศน์ ด้านสุขภาพและด้านความสามารถทางร่างกาย และ ด้านสังคม เศรษฐกิจ ศีรีนันทน์ กิตติสุขสถิต และคณะ สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดลได้

⁴² Frank-Stromberg, M. Selecting and instrument to measure quality of life
Oncology nursing forum, 11(May 1984), 88-91.

ดำเนินการพัฒนาการวัดความสุขด้วย เครื่องมือ Happinometer ซึ่งพัฒนาต่อยอดจากเครื่องมือวัด “คุณภาพชีวิตคนทำงาน” สนับสนุนโดย สำนักงานกองทุนสนับสนุนการส่งเสริมสุขภาพ (สสส.) และ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน เป็นเครื่องวัดระดับความสุขของคนทำงานที่ (สำนักงาน ก.พ.) ความสุข 8 ประการ (Happy 8) ที่ได้กำหนดตัวชี้วัดความสุข 8 ประการ ได้แก่ 1) สุขภาพดี (Happy Body) 2) น้ำใจงาม (Happy Heart) 3) การผ่อนคลาย (Happy Relax) 4) การหาความรู้ (Happy Brain) 5) คุณธรรม (Happy Soul) 6) ใช้เงินเป็น (Happy Money) 7) ครอบครัวที่ดี (Happy Family) และ 8) สังคมดี (Happy Society) ซึ่งเครื่องมือ Happinometer จัดตัวชี้วัดความสุขของคนทำงานทั้งหมด 56 ตัวชี้วัด โดยมีองค์ประกอบที่สอดคล้องกับความสุข 8 ประการ เพื่อประโยชน์ต่อองค์กรหรือหน่วยงานทั้งหมดที่ดำเนินตามแนวคิดของความสุข 8 ประการ ได้มีเครื่องมือที่สามารถวัด ติดตามและประเมินผล ความสุขของคนในองค์กรได้อย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ และสามารถนำผลการวัด ติดตาม และประเมินผลไปใช้ได้อย่างเต็มประสิทธิภาพและประสิทธิผล ดังนั้นคุณประโยชน์ของเครื่องมือ Happinometer สามารถนำผลที่ได้ไปพัฒนาสร้างเสริมคุณภาพชีวิตของบุคคลในองค์กรหรือหน่วยงานได้อย่างต่อเนื่องและยั่งยืน⁴³ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน ได้พัฒนารอบการประเมินแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการ (สำนักงาน ก.พ) ทำงานของข้าราชการพลเรือน (Quality of Work life Framework) ซึ่งประกอบไปด้วย 4 มิติ ดังนี้ 1) มิติด้านการทำงาน หมายถึง ทางกายภาพ ทางการบริหารงานและทางการบริหารทรัพยากรบุคคล 2) มิติด้านส่วนตัว หมายถึง ข้าราชการมีความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพจิตดี ไม่มีความเครียด มีการพัฒนาด้านจิตใจ 3) มิติด้านสังคม หมายถึง ข้าราชการมีความสัมพันธ์ที่ดีทุกระดับ มีความผูกพันกับองค์กรมีการสื่อสารภายในองค์กรมีกิจกรรมร่วมกัน ทั้งด้านนันทนาการ กิจกรรมเพื่อสาธารณประโยชน์ และการสร้างสัมพันธ์ระหว่างส่วนราชการ 4) มิติด้าน เศรษฐกิจ หมายถึง ข้าราชการได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการที่เหมาะสมมีความเป็นอยู่ที่ดีพอสมควร รู้จักการบริหารจัดการการเงิน

สรุปได้ว่า การประเมินคุณภาพชีวิต หรือ การสร้างเครื่องมือในการประเมินคุณภาพชีวิตนั้น ควร วัด ติดตาม และประเมินผล ให้ครอบคลุมองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตเพื่อนำผลที่ได้มาเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

⁴³ ศิริรัตน์ กิตติสุขสถิต และคณะคุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย : มหิดล, 2556

ข้อมูลของโรงเรียนราชินีบูรณะ

ข้อมูลทั่วไป

ชื่อโรงเรียนราชินีบูรณะ มีเนื้อที่ 11 ไร่ 1 งาน 27 ตารางวา จัดสรรเป็นพื้นที่ปลูกสร้างอาคาร 16,907 ตารางวา พื้นที่สนาม/นันทนาการ 301 ตารางวา เขตพื้นที่บริการอำเภอเมืองนครปฐม ตั้งอยู่เลขที่ 9 ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 รหัสไปรษณีย์ 73000 โทร0-3425-8345 โทรสาร 0-3425-8456 e-mail : information@rn.ac.th

ด้านการจัดการศึกษา

เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีครูทั้งสิ้น จำนวน 170 คน ครูอัตราจ้าง 27 คน นักเรียนจำนวน 3,062 คน เจ้าหน้าที่สำนักงาน 19 คน ลูกจ้างประจำ 8 คน เจ้าหน้าที่อาคาร สถานที่ และแม่ครัว รวม 21 คน พนักงานขับรถ 2 คน เจ้าหน้าที่รักษาความปลอดภัย จำนวน 3 คน มีห้องเรียน 77 ห้อง ผู้บริหารคนปัจจุบัน คือ ว่าที่ร้อยตรี ดร.มนต์เมืองไต้รอดอยู่

ประวัติโรงเรียนโดยย่อ

พ.ศ. 2457 เจ้าพระยาศรีวิไชยชนินทร สมุหเทศาภิบาล มณฑลนครชัยศรี ได้ขอครูสตรีจากกระทรวงธรรมการ เพื่อจัดตั้งโรงเรียนสตรีประจำจังหวัดขึ้น ครูคนแรกของโรงเรียน คือ ครูสายันตะ โดยเช่าห้องแถวริมถนนซ้ายพระของพระคลังข้างที่ 2 ห้อง เป็นโรงเรียน เปิดสอนครั้งแรกเมื่อวันที่ 15 พฤศจิกายน พ.ศ. 2457 มีนักเรียน 7 คน ต่อมาโรงเรียนถูกไฟไหม้ จึงย้ายมาตั้งใหม่ที่เรือนข้างที่พักของ กองเสือป่า (ใกล้ห้องสมุดประชาชนในปัจจุบัน) มีนักเรียน 36 คน ต่อมาพระยา มหาอำมาตย์ อุปราชาภาคตะวันตกและสมุหเทศาภิบาลนครชัยศรี เห็นความจำเป็นจะต้องตั้งโรงเรียนถาวรขึ้น จึงมอบให้คุณหญิงทองอยู่ ข้าหลวงคนสนิทของสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถเข้าเฝ้าขอพระราชทานเงิน เพื่อสร้างโรงเรียนสตรีประจำมณฑลโดยโปรดเกล้าฯพระราชทานเงิน 25,000 บาท สร้างโรงเรียนบริเวณถนนราชมรรคา (ถนนหน้าพระในปัจจุบัน) ตำบลพระปฐมเจดีย์ อำเภอเมืองนครปฐม จังหวัดนครปฐม โดยมีพระพุทธรานุกฤษ์ พัดตีเรือนจำนครปฐม เป็นผู้ควบคุมการก่อสร้าง การก่อสร้างเสร็จเรียบร้อย และเปิดให้นักเรียนเข้าเรียนเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม พ.ศ. 2461 สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ (พระพันปีหลวง) ได้พระราชทานพระบรมฉายาลักษณ์ขนาดใหญ่ให้แก่คณะครูและนักเรียน พร้อมโปรดเกล้าฯ ให้กรมหมื่นพิทยาลาภฤทธิยากร เป็น

ผู้แทนพระองค์มาเปิดโรงเรียน พร้อมกับพระราชทานนามโรงเรียนว่า “ราชินีบูรณะ” เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน พ.ศ. 2462 สภาพโรงเรียนเป็นตึก 2 ชั้น มีห้องเรียน 6 ห้อง

เนื่องจากนักเรียนมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นทุกปี ใน พ.ศ. 2477 พระยาพิพิธอำพลวิมลภักดี ผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐมในสมัยนั้น จึงได้ริเริ่มสร้างอาคารเรียนเป็นเรือนไม้สองชั้นใต้ถุนสูง เปิดใช้เมื่อวันที่ 18 ตุลาคม พ.ศ. 2478 ชื่อว่า “ เรือนพิพิธอำพลบูรณะ ”

พ.ศ. 2497 ได้ใช้เงินบำรุงการศึกษาต่อเติมชั้นล่างขึ้นอีก 5 ห้อง รวมเป็น 10 ห้องเรียนและได้ซื้อที่ดินเพิ่มด้านตะวันออกอีก 1 ไร่ 25 ตารางวา เป็นเงิน 45,000 บาท และได้รับพระราชทานเงินจากสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ เป็นเงิน 3,500 บาท สมทบกับเงินบริจาคของศิษย์ทุกรุ่น โรงเรียนจึงได้สร้างอาคารเรียนเพิ่มขึ้น

พ.ศ. 2499 ผู้ปกครองนักเรียนพร้อมใจกันบริจาคเงินต่อเติมโรงอาหาร ต่อมาได้สร้างอาคาร 2 ชั้น มีห้องเรียน 6 ห้อง ขึ้นใหม่ โดยได้รับบริจาคจาก นางทิม ประพันธ์สิริ และน.ส.ละออง ประพันธ์สิริ เป็นเงิน 140,000 บาท สร้างอาคาร มีชื่อว่า “เรือน ทิม-ละออง ประพันธ์สิริ” ปัจจุบัน “เรือน ทิม-ละออง ประพันธ์สิริ” ทำการรื้อถอนเพื่อก่อสร้างอาคาร 4 ชั้น นอกจากนี้ นางทิม ประพันธ์สิริ ยังได้กรุณามอบพันธบัตร เป็นเงิน 100,000 บาท เพื่อจัดเป็นมูลนิธิเก็บดอกผลเป็นทุนการศึกษาแก่เด็กยากจน ให้ชื่อว่า “มูลนิธิทิม-ละออง ประพันธ์สิริ อนุสรณ์”

พ.ศ. 2502 ได้ก่อตั้งสมาคมผู้ปกครอง ครูและศิษย์เก่าราชินีบูรณะ โดยมี นายวิจิตร นิลพันธ์ เป็นนายกสมาคมฯ คนแรก

พ.ศ. 2515 ได้ซื้อที่ดินด้านติดถนนคดกฤษ อีก 97 ตารางวา

พ.ศ. 2526 สร้างอาคารเรียนแบบพิเศษ 4 ชั้น โดยรื้อถอนอาคารเดิมทั้งหมดอนุรักษ์ไว้แต่อาคารศรีพัชรินทร์ และในปีงบประมาณ 2528 ได้ต่อเติมอาคารเรียนแบบพิเศษ

พ.ศ. 2528 การพัฒนาโรงเรียนเป็นไปตามลำดับ แต่เนื่องจากโรงเรียนราชินีบูรณะ คณะศรีพัชรินทร์มีบริเวณคับแคบยากแก่การบริหารและพัฒนา ด้วยความสนับสนุนของสมาคมผู้ปกครอง ครูและศิษย์เก่าราชินีบูรณะและผู้ว่าราชการจังหวัดนครปฐม จึงตัดสินใจซื้อที่ดินเพิ่มอีก 4 ไร่ มูลค่ารวมค่าชดเชยบ้าน 22 หลัง เป็นเงิน 8,200,000 บาท ด้วยปณิธานอันแน่วแน่ของผู้อำนวยการยุพิน ดุขิยา มี โครงการซื้อที่ดินก็สำเร็จสมความมุ่งหวังของทุกคน และได้สร้างอาคารอนุประสงคิ์ในที่ดินนั้น 1 หลัง

พ.ศ. 2538 ได้ประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์พระราชานุสาวรีย์สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ เมื่อวันที่ 9 มกราคม พ.ศ. 2538 ในวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2538 เวลา 10.00 น. สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาทรงเปิดพระราชานุสาวรีย์ สมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถ ณ โรงเรียนราชินีบูรณะ

พ.ศ. 2539 สมเด็จพระเจ้าภคินีเธอเจ้าฟ้าเพชรรัตนราชสุดาเสด็จมาพระราชทานทุนสมเด็จพระศรีพัชรินทราบรมราชินีนาถแก่นักเรียนในพระอุปถัมภ์ ณ โรงเรียนราชินีบูรณะ เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2539 และในปีนี้มีภารกิจก่อสร้างอาคารเรียนแบบพิเศษ 5 ชั้น และบ้านพักผู้บริหาร โดยการริเริ่มและการหาทุนจัดสร้าง โดย ผู้อำนวยการวิมล สุวรรณเวลา

พ.ศ. 2543 สร้างอาคารเรียน 2 หลัง คือ อาคารสุนทร-ทัศนีย์ เทียนทอง และ อาคารเรียนแบบพิเศษ 5 ชั้น โดยการริเริ่มและการหาทุนจัดสร้าง โดย ผู้อำนวยการสิริยุพา ศกุนตะเสถียร

พ.ศ. 2555 สร้างอาคาร 7 (Smart Class) แบบพิเศษ 3 ชั้น ภายใต้การริเริ่มและการหาทุนจัดสร้าง โดย ผู้อำนวยการจิรพร สมบูรณ์วงศ์

พ.ศ. 2556 สร้างโดม 1 และ โดม 2 จำนวน 2 หลัง งบประมาณ 7,875,000 บาท และจัดสร้างพื้นลานอเนกประสงค์ได้ โดม 1 งบประมาณ 938,000 บาท โดยการริเริ่มและการหาทุนจัดสร้าง โดยผู้อำนวยการจิรพร สมบูรณ์วงศ์

พ.ศ. 2559 สร้างอาคารพหุเวที 1 หลัง งบประมาณ 7,195,900 บาท โดยใช้รายได้สถานศึกษาภายใต้การริเริ่มจัดสร้างโดยท่านผู้อำนวยการจิรพร สมบูรณ์วงศ์ ระยะเวลาตั้งแต่ 1 ธันวาคม 2558 – 30 พฤษภาคม 2559

ในปัจจุบันโรงเรียนราชินีบูรณะได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสู่มาตรฐานสากล โดยจัดตามความสนใจ ตามความถนัด ตามความต้องการของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพเป็นพลโลก (World Citizen) ยกกระตือรือร้นการจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากล (World class Standard) และยกระดับการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ (Quality System Management

วิสัยทัศน์ (Vision) โรงเรียนราชินีบูรณะ

“โรงเรียนราชินีบูรณะเป็นสถานศึกษาชั้นนำในการพัฒนาบุคลากรไทยที่มีศักยภาพและคุณลักษณะสากลบนพื้นฐานความเป็นไทย”

พันธกิจ

1. พัฒนานักเรียนให้เป็นบุคลากรไทยที่มีศักยภาพและคุณลักษณะสากลบนพื้นฐานความเป็นไทยและมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ 5
2. พัฒนาโรงเรียนให้เป็นสถาบันชั้นนำที่มีคุณภาพเทียบเคียงมาตรฐานสากลโดยพัฒนาระบบการบริหารจัดการศึกษาและหลักสูตรสถานศึกษาด้วยระบบคุณภาพจัดการเรียนการสอนเทียบเคียงมาตรฐานสากลและเสริมสร้างโรงเรียนให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้
3. พัฒนาครูและบุคลากรให้ได้รับการพัฒนาวิชาชีพ การจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมให้มีคุณภาพระดับมาตรฐานสากล

4. พัฒนาระบบการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ครู บุคลากร และนักเรียน
5. สร้างเครือข่ายความร่วมมือระดับองค์กร หน่วยงานภายในประเทศและต่างประเทศในการประสานความร่วมมือในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา

เป้าประสงค์ (Goal)

1. นักเรียนมีวินัย มีความรับผิดชอบ มีความรู้ มีคุณธรรม จริยธรรมและความเป็นผู้นำในทุกด้าน มีความภูมิใจในศิลปวัฒนธรรมไทย รักความเป็นไทย มุ่งทำงานเพื่อสังคมและน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การดำรงชีวิต
2. โรงเรียนมีหลักสูตรที่ส่งเสริมความเป็นเลิศ มีการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม มีการจัดบรรยากาศและสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียน สนองต่อความถนัดและศักยภาพของผู้เรียน
3. ครูได้รับการพัฒนาด้านความรู้ เจตคติและทักษะในการจัดการเรียนรู้ด้วยเทคโนโลยีอย่างต่อเนื่อง
4. โรงเรียนมีการบริหารจัดการด้วยระบบคุณภาพ มีการกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมในการพัฒนาการศึกษา
5. โรงเรียนมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือทั้งใน และต่างประเทศ มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

คำขวัญ (School slogan)

เรียนดี มีวินัย น้ำใจงาม พร้อมความเป็นไทย

คติพจน์ (School motto)

ปณฺญา ทิ เสฏฺฐา กุสลา วทนฺติ

“คนฉลาดกล่าวว่า ปัญญาประเสริฐสุด”

สีประจำโรงเรียน (School colors)

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์ ซึ่งเป็นผู้พระราชทานกำเนิดโรงเรียน เป็นสีที่บ่งบอกถึงความหนักแน่น ความมั่นคง

สีขาว หมายถึง การมีจิตใจที่บริสุทธิ์สะอาด รักความยุติธรรม

สัญลักษณ์ (School emblem)

เป็นรูปมงกุฎหน้านาง ด้านในเป็นอักษรย่อ ร.ณ. ด้านล่างประกอบด้วยคำขวัญโรงเรียน ว่า
วิชา วร หน โหตุ ซึ่งได้ดำเนินการขอพระราชทานจากสำนักพระราชวัง

ดอกไม้ประจำโรงเรียน (School flower)

ดอกราชาวดี

อัตลักษณ์ของสถานศึกษา

นักเรียนโรงเรียนราชินีบูรณะมีความเป็นกุลสตรี

เอกลักษณ์ของสถานศึกษา

โรงเรียนส่งเสริมวัฒนธรรม

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษางานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของข้าราชการ ครู ผู้บริหาร
บุคลากรในสถานศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

กิตติศักดิ์ สุพร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนัก
บริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตการ
ทำงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม 2)
เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ใน
จังหวัดนครปฐม จำแนกตาม เพศ อายุ สถานภาพ จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพ กลุ่มตัวอย่าง
ในการวิจัย คือ บุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม จำนวน
92 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งเป็นแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียน
สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตการ
ทำงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม โดยภาพรวม
อยู่ในระดับปานกลาง และรายด้าน ได้แก่ ด้านประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม กับด้านโอกาส
ในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านอื่น ๆ ได้แก่ ด้านความมั่นคงและ
ความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้าน

ความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตด้านอื่น ๆ ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง

2) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรโรงเรียนสังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม จำแนกตามเพศ อายุ และสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าบุคลากรที่มีเพศต่างกันคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 บุคลากรที่มีอายุแตกต่างกันคุณภาพชีวิตการทำงานไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และบุคลากรที่มีสถานภาพต่างกันมีคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขณะที่คุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากร ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคลากร ด้านความมั่นคงและความก้าวหน้าในการทำงาน ด้านความสัมพันธ์ระหว่างชีวิตการทำงานกับชีวิตด้านอื่น ๆ ด้านสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพ ด้านประชาธิปไตยในองค์กร ด้านการบูรณาการทางสังคมหรือการทำงานร่วมกัน ด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁴⁴

เกศินี สันจะโป๊ะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากร ทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงาน การศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และหาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการค้นคว้าในครั้งนี้ ได้แก่ ครู และบุคลากรของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ผลการศึกษา พบว่า 1) ปัญหาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี พบว่า โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน เรียงจาก มากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการทำงาน รองลงมา คือ ด้านครอบครัว ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ด้านสิ่งแวดล้อม และสุดท้ายด้านสุขภาพและความเครียด 2) ผลการเปรียบเทียบปัญหาคุณภาพชีวิตของบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัด

⁴⁴ กิตติศักดิ์ สุพร, คุณภาพชีวิตทำงานของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2557.

ชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตาม ประสบการณ์การทำงาน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ยกเว้น ด้านครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อวิเคราะห์รายคู่ พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 คู่ ได้แก่ ประสบการณ์ การทำงาน 1-5 ปี มีปัญหาคุณภาพชีวิตน้อยกว่าประสบการณ์การทำงานมากกว่า 5 ปี ส่วนคู่อื่น ๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษา ของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี 3.1 ด้านการทำงาน ได้แก่ จัดกิจกรรมเสริมสร้างการทำงานเป็นทีมในองค์กร จัดกิจกรรม 5 ส ในสถานที่ปฏิบัติงาน จัดระบบพี่เลี้ยงและสอนงานบุคลากรใหม่ 3.2 ด้านครอบครัว ได้แก่ เชิญครอบครัวของบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กร เช่น กิจกรรมส่งท้ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ เป็นต้น การจัดสรรเวลาการทำงานให้มีประสิทธิภาพ สามารถเลิกงานตรงเวลาเพื่อได้ใช้เวลากับครอบครัวมากขึ้น มอบรางวัลให้บุคลากรที่เป็นพ่อ/แม่ ดีเด่น 3.3 ด้านสุขภาพและความเครียด ได้แก่ ให้มีการตรวจร่างกายประจำปี จัดกิจกรรม ให้ความรู้เรื่องสุขภาพ กำหนดวันออกกำลังกายในที่ทำงาน 3.4 ด้านสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ให้สวัสดิการที่พักสำหรับบุคลากรที่อยู่ห่างไกล ให้สวัสดิการซ่อมแซมที่อยู่อาศัย ออกเยี่ยมบ้านบุคลากร 3.5 ด้านชีวิตความเป็นอยู่ประจำวัน ได้แก่ จัดกิจกรรมพักผ่อน/ท่องเที่ยว นอกสถานที่ จัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ในองค์กร ส่งเสริมและฝึกอาชีพเสริมให้แก่บุคลากร⁴⁵

จรรยาพร รอบคอบ ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคาดหวังและการรับรู้ในคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์ การวิเคราะห์ความคาดหวังและการรับรู้ในคุณภาพชีวิตการทำงาน ได้จำแนกตามปัจจัยลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ อายุการปฏิบัติงาน เงินเดือน ระดับการศึกษา และกลุ่มตำแหน่ง การเก็บข้อมูลใช้แบบสอบถาม จากกลุ่มตัวอย่าง 221 คน ผลการวิจัย พบว่า พนักงานมีความคาดหวังและการรับรู้ในคุณภาพชีวิตการทำงานโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคาดหวังในด้านความภาคภูมิใจในองค์กร และด้านสภาพการทำงานที่ปลอดภัยและส่งเสริมสุขภาพอยู่ในระดับมากที่สุด และมีการรับรู้ในด้านโอกาสความก้าวหน้าและมั่นคงในงาน และด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านอื่น

⁴⁵ เกตสินี สันจะโป๊ะ, ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2560.

ๆ มีความคาดหวังและการรับรู้อยู่ในระดับมาก พนักงานที่มีปัจจัยลักษณะส่วนบุคคลต่างกันมีความคาดหวังไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านโอกาสในการพัฒนาและการใช้ความสามารถของบุคคลที่แตกต่างกันตามระดับการศึกษา ในด้านการรับรู้ พบว่า พนักงานมีการรับรู้ในคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรมแตกต่างกันตามอายุและเงินเดือน ด้านโอกาสในการพัฒนาและใช้ความสามารถของบุคคลแตกต่างกันตามระดับการศึกษาและกลุ่มตำแหน่ง ด้านโอกาสความก้าวหน้าและมั่นคงในงานแตกต่างกันตามเงินเดือนและกลุ่มตำแหน่ง ด้านการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นแตกต่างกันตามอายุการปฏิบัติงานและกลุ่มตำแหน่ง ด้านสิทธิส่วนบุคคลแตกต่างกันตามอายุการปฏิบัติงานและเงินเดือน ด้านความภาคภูมิใจในองค์กรแตกต่างกันตามกลุ่มตำแหน่ง และผลการเปรียบเทียบความคาดหวังกับการรับรู้ในคุณภาพชีวิตการทำงานในทุกด้าน พบว่า แตกต่างกัน จากการเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างความคาดหวังกับการรับรู้ พบว่าการพัฒนาในด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม การจัดระบบความก้าวหน้าในอาชีพ การปรับรูปแบบการจ้างพนักงานสัญญาจ้างให้พนักงานมีความรู้สึกรับผิดชอบมากขึ้น การปรับขอบเขตภาระงานให้มีความสมดุลระหว่างงานกับชีวิตส่วนตัว และการพัฒนาวัฒนธรรมองค์กรเพื่อสร้างเสริมการทำงานร่วมกันและความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคคล ควรได้รับการพิจารณาและปรับปรุงเพื่อให้พนักงานเกิดการรับรู้คุณภาพชีวิตการทำงานที่ดีต่อไป⁴⁶

ชญาดา ร่วมโพธิ์รี และ มลฤดี วัฒนอังกูร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการดำรงชีวิตของครูที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยการดำรงชีวิตของครู 4 ด้านคือ ด้านครอบครัว ด้านบทบาทหน้าที่ด้านสังคมและสภาพแวดล้อม และด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตความเป็นอยู่เบื้องต้นของครูเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย และการพึ่งพาตนเองได้ทางเศรษฐกิจ ปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้ครูเกิดความเครียด กลุ่มตัวอย่างในงานวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครู และครูอัตราจ้าง ในพื้นที่การศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 345 ราย ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ มีภาระหนี้สินตั้งแต่ 500,001 บาทขึ้นไป ปัญหาที่ทำให้ครูเครียดเกิดจากภาระงานอื่นที่ต้องรับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอน เช่น งานเอกสารหลักฐาน การทำผลงานวิชาการต่าง ๆ และการที่ต้องไปอบรมบ่อยๆ รวมถึงปัญหาหนี้สิน ครูมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพในทุก ๆ ด้าน ครูมีความคิดเห็นต่อปัจจัยการดำรงชีวิตอยู่ในระดับมากที่สุดในด้านครอบครัว การเป็นครูทำให้ครอบครัวภาคภูมิใจ ด้านสังคมและสภาพแวดล้อมในการทำงาน ครูมีความสุขเวลาสอนหนังสือ มีความคิดเห็น

⁴⁶ จรวยพร รอบคอบ. คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์. 2553.

ในระดับปานกลางในด้านบทบาทหน้าที่ ด้านเศรษฐกิจครูมีความคิดเห็นในระดับน้อย มีรายได้ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ส่วนคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ครูปฏิบัติตัวได้อยู่ในเกณฑ์ดี ทั้งเรื่องสุขภาพร่างกายและการพึ่งพาตนเอง จำนวนหนี้สินมีความสัมพันธ์กับช่วงอายุ และอายุการทำงานของครู ปัญหาที่พบ ครูมีภาระงานอื่นมากเกินไป ครูขาดจริยธรรม มีภาระหนี้สินมาก ควรพัฒนาครูในสาระเกี่ยวกับการสอน กระตุ้นให้ครูควรรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง⁴⁷

ชยพร ผ่องวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัยอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรีใน 4 ด้าน คือ ด้านสุขภาพและหน้าที่ ด้านสังคมและเศรษฐกิจ ด้านจิตใจและวิญญาณ และด้านครอบครัว และเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้เป็น ครูที่ปฏิบัติการสอนอยู่ในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ปีการศึกษา 2555 จำนวน 71 คน ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับเห็นด้วยมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด สรุปได้ว่า ครูมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ด้านจิตใจและวิญญาณอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับแรก รองลงมา คือ ด้านครอบครัวอยู่ในระดับมาก ด้านสังคมและเศรษฐกิจอยู่ในระดับมาก และด้านสุขภาพและหน้าที่ อยู่ในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นเป็นอันดับสุดท้าย ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล พบว่า ครูที่มีเพศ สถานภาพ วุฒิการศึกษา ประสบการณ์การทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี ไม่แตกต่างกัน และครูที่มีรายได้ต่างกันมีความคิดเห็นต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในโรงเรียนศรีหฤทัย อำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี แตกต่างกัน⁴⁸

นางลักษณ์ เพิ่มชาติ ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน และเปรียบเทียบ

⁴⁷ ชญาดา ร่วมโพธิ์ธี และ มลฤดี วัฒนอังกูร, ปัจจัยการดำรงชีวิตของครูที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี, วารสารสังคมศาสตร์ 5, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559): 102-112.

⁴⁸ ชยพร ผ่องวรรณ, คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัยอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556.

คุณภาพชีวิตการทำงาน ของคณาจารย์กับปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้ คือ คณาจารย์ที่เป็นข้าราชการและคณาจารย์พนักงานของ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง โดยใช้แบบสอบถามเป็น เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แบบสอบถามกลับคืนมา 126 ฉบับ การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่า เบี่ยงเบนมาตรฐานการทดสอบค่าที (t-test) การทดสอบค่าเอฟ (F-test) และการเปรียบเทียบรายคู่โดยใช้วิธี LSD (Least significant difference) กำหนดระดับนัยที่สำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพ ชีวิตการทำงานของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงอยู่ในระดับสูง มี 3 ด้าน คือ ด้านลักษณะงานที่มีคุณค่าต่อสังคม รองลงมาคือด้านการปฏิบัติงานร่วมกันและความสัมพันธ์กับผู้อื่น ภายในมหาวิทยาลัย และด้านการได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอและ ยุติธรรม ส่วนด้านที่เหลือ ได้แก่ ด้านโอกาสพัฒนาขีดความสามารถ ของตน สิทธิส่วนบุคคล สภาพการปฏิบัติงานที่คำนึงถึงความปลอดภัย ถูกสุขลักษณะและสุขภาพของคณาจารย์ ความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน และด้านการดำรงชีวิตที่สมดุลระหว่างชีวิตการทำงานและชีวิต ส่วนตัว อยู่ในระดับปานกลาง ผลการเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิต การทำงานของคณาจารย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง พบว่า ตำแหน่งงานที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตแตกต่างกัน ส่วน หน่วยงานที่สังกัด สภาพการปฏิบัติงาน ระดับการศึกษาและ ประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน มีระดับคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน⁴⁹

นพพร ทิแก้วศรี และปารีชาติ หมูแสนทอง ได้ทำการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู กรณีศึกษา ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร การศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตครู ระดับคุณภาพชีวิต และ แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู โดยใช้ระเบียบวิธีแบบผสมด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกและการ สัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม การศึกษาสรุปผลได้ดังนี้ 28 คุณภาพชีวิตของครู หมายถึง “การได้ทำงานที่ตรงกับความสนใจของตนเอง การมีสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกในการทำงานและการใช้ชีวิตในชุมชนที่อาศัยอยู่ และความสำเร็จในชีวิต ” ซึ่งสามารถแบ่งคุณภาพ ชีวิตของครูได้เป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ 1) การเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นครู 2) สิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกในการทำงานและการอยู่ร่วมกับชุมชน และ 3) ความสำเร็จในชีวิต

⁴⁹ นงลักษณ์ เพิ่มชาติ. คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขารัฐประศาสนศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง. 2551.

ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมครูมีปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพในระดับมากด้วยค่าเฉลี่ย 3.89 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ครูมีปัจจัยด้านการเป็นผู้มีคุณสมบัติเหมาะสมกับการเป็นครูมากที่สุด รองลงมาได้แก่คุณภาพชีวิตด้านความสำเร็จในชีวิต และด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการทำงานและการอยู่ร่วมกับชุมชน ตามลำดับ การทดสอบสมมุติฐานพบว่า เพศ สถานภาพในการสมรส และประเภทการจ้างงานไม่มีความสัมพันธ์ต่อการมีปัจจัยที่สนับสนุนให้ครูมีคุณภาพชีวิต ยกเว้นปัจจัยเรื่องอายุและ โรงเรียนที่สังกัดซึ่งมีผลต่อการมีปัจจัยที่สนับสนุนให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดี การศึกษาความต้องการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู จำแนกตามอายุและโรงเรียนที่สังกัดของครู พบว่า ครูมีความต้องการพัฒนาร่วมและแยกตามอายุ/โรงเรียนที่สังกัด ดังนี้ ความต้องการพัฒนาโดยจำแนกตามวัย แบ่งครูเป็น 3 วัย ความต้องการพัฒนาที่ครูทั้ง 3 วัย ต้องการเหมือนกันได้แก่ จำนวนวิชาที่สอนมีความเหมาะสม, โรงเรียนมีครูเพียงพอ, โรงเรียนมีสถานที่ออกกำลังกายสำหรับครู, โรงเรียนมีการอบรมเพื่อให้ความรู้เรื่องการดูแลสุขภาพ, ค่าตอบแทนที่ได้รับเหมาะสม กับปริมาณงาน, โรงเรียนมีสวัสดิการอาหารกลางวัน, โรงเรียนมีการอบรมพัฒนาเพื่อให้ความรู้เรื่องการ บริหารเวลา, โรงเรียนให้ความรู้เรื่องการวางแผนชีวิต, โรงเรียนให้ความรู้เรื่องการออมเงิน, โรงเรียนให้ ความรู้เรื่องการเตรียมตัวหลังเกษียณ, และหลังจากประเมินผลการปฏิบัติงานแล้ว ครูได้รับข้อมูลย้อนกลับ เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงาน ความต้องการพัฒนาโดยจำแนกตามโรงเรียนที่สังกัด พบว่าครูทั้ง 4 สังกัดมีความต้องการพัฒนาที่ เหมือนกันในเรื่อง โรงเรียนมีการอบรมเพื่อให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพ, โรงเรียนให้ความรู้เรื่องการ วางแผนชีวิต, โรงเรียนให้ความรู้เรื่องการออมเงิน, และโรงเรียนให้ความรู้เรื่องการเตรียมตัวหลังเกษียณ การศึกษานี้ออกแบบแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู ใน 3 ระดับ คือ สำหรับองค์กรที่ทำหน้าที่ ดูแลคุณภาพชีวิตครู สำหรับโรงเรียน และสำหรับครู ดังนี้ 1. องค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลคุณภาพชีวิตครู ควรทบทวนนโยบาย การจัดการเรียนการสอน และการ จัดสวัสดิการสำหรับครู โดยควรให้ความสำคัญต่อครูสังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชนมากที่สุด นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญต่อครูสังกัดกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ตามลำดับ องค์กรที่ทำหน้าที่ดูแลคุณภาพชีวิตครูควรทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเข้าใจง่าย ไม่ ซับซ้อน หรือควรจัดอบรมเพื่อให้ครูเข้าใจหลักสูตรการศึกษามากยิ่งขึ้น และควรให้ความสำคัญทั้งตัวแปร 29 ด้าน โรงเรียนที่สังกัดและวัยของครู ซึ่งควรให้ความสำคัญต่อการพัฒนาปัจจัยที่ครูทั้ง 4 สังกัดต้องการร่วมกัน 2. โรงเรียนควรพัฒนาปัจจัยที่ทำให้ครูมีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยให้ความสำคัญต่อโรงเรียนที่สังกัด และอายุของครู นอกจากนี้โรงเรียนควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมกิจกรรมต่างๆ โดยเฉพาะการวางแผนการ ทำงาน และการกำหนดกลยุทธ์ของโรงเรียน, ส่งเสริมการบริหารงานด้วยความยุติธรรม, พัฒนาครูอาวุโส และผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นที่เล็งเห็นในการทำงาน, จัดระบบการทำงานเพื่อลดภาระงานของครู, ส่งเสริม ให้ครูมีจำนวนเพียงพอต่อการสอน, ควบคุมจำนวนนักเรียนต่อห้อง,

ส่งเสริมให้ครูออกกำลังกาย, พัฒนา ความสะอาดของห้องน้ำและอาคารสถานที่, สนับสนุนให้ครูทำสื่อการสอน, จัดอบรมเพื่อเพิ่มศักยภาพใน การสอนและการทำงานของครู, จัดอบรมเรื่องการบริหารเวลา การดูแลสุขภาพ, และส่งเสริมสวัสดิการเรื่อง อาหารกลางวัน 3. ครูควรพัฒนาตนเองให้มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยเห็นประโยชน์ของงานที่ทำ ไม่คิดว่างานเป็นภาระ สร้างกำลังใจให้ตนเอง และเน้นความสำเร็จของลูกศิษย์⁵⁰

นิตพร บุญหนัก ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี 2) เปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพ สมรรถนะระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน ขนาดโรงเรียน วิทยฐานะ ขนาดครอบครัว และเวลาที่ใช้ในการเดินทางมาโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ประกอบด้วยครูผู้สอนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี ปีการศึกษา 2553 จำนวน 359 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล คือแบบสอบถาม โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธีการทดสอบของเซฟเฟ่ ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี อยู่ในภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1. การความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 2. ความมั่นคงและก้าวหน้าในการทำงาน 3. ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม 4. ด้านสภาพการทำงาน 5. ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล 6. ด้านลักษณะงานที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม 7. ด้านความเป็นประชาธิปไตยในการทำงาน 8. การค่าตอบแทน (2) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรีในภาพรวมเมื่อจำแนกตามขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 โดยกลุ่มโรงเรียนขนาดเล็กมีความคิดเห็นแตกต่างกันกับกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่ และกลุ่มโรงเรียนขนาดกลางมีความคิดแตกต่างกันกับกลุ่มโรงเรียนขนาดใหญ่เมื่อจำแนกตามเพศ อายุ

⁵⁰ นพพร ทิแก้วศรี และปาริชาติ หมูแสนทอง. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู กรณีศึกษาครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.2557.

สถานภาพ สมรส ระดับการศึกษา อายุการทำงาน รายได้ต่อเดือน วิชยฐานะ ขนาดครอบครัว เวลาที่ใช้เดินทางมาโรงเรียน ไม่แตกต่างกัน⁵¹

นิภาพร หวังเขตกลาง ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างเป็นครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 136 คน ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ทั้งโดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคุณภาพชีวิตด้านจิตวิญญาณมากที่สุด รองลงมาคือด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ และด้านครอบครัวตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ และตำแหน่งต่างกัน มีคุณภาพชีวิตโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁵²

พัชรี จันทร์ขาว ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียน อนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี และเพื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิต การทำงานของครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี จำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส วุฒิการศึกษา ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และตำแหน่ง โดย ทำการศึกษาจากครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี จำนวน 107 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Comparemean) จากผลการศึกษา พบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู

⁵¹ นิตยา พรหมพินิจ, วลัยนิภา ฉลากบาง และ พิศุทธิ์ กิติศรีวรพันธุ์, การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2, วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม 5, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2558): 42-47.

⁵² นิภาพร หวังเขตกลาง, คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556.

โรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณาทางด้าน พบว่า ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรมเป็นอันดับหนึ่ง รองลงมาคือ ด้านสิ่งแวดล้อมที่ถูก สุขลักษณะและปลอดภัย ด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ด้านบูรณาการทางสังคม ด้านระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงาน ด้านการปฏิบัติงานใน สังคม ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน ตามลำดับ ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี พบว่า ครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรีที่เป็นเพศชายมีคุณภาพชีวิตดีกว่าเพศหญิง อายุระหว่าง 20-30 ปี มีคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าช่วงอายุอื่น ๆ สภาพสมรสมีคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าสถานภาพอื่น ๆ วุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือสูงกว่ามีคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าวุฒิการศึกษาอื่น ๆ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 6-10 ปีมีคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าระยะเวลาในการปฏิบัติงานปีอื่น ๆ ตำแหน่งครูมีคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าตำแหน่งอื่น ๆ⁵³

เพ็ญศรี เวชประพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา จำแนกตามเพศ ตำแหน่งรายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียน และ 3) ศึกษาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 370 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลาจำแนกตามรายได้ ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดโรงเรียนแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้นจำแนกตามเพศ และตำแหน่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และ 3) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา คือ ส่งเสริมให้ข้าราชการครู สร้างผลงานทางวิชาการ ตลอดจนการสร้างสรรค์ด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อการสอนหรือ

⁵³ พัชรี จันทร์ขาว. คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารทั่วไป. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2555.

วิธีการสอนส่งเสริมกิจกรรมชุมชนสัมพันธ์ ที่เชื่อมโยงนักเรียน ครู และผู้ปกครองเข้าด้วยกัน รวมทั้ง การส่งเสริมให้ข้าราชการครู เป็นครูมืออาชีพ มีจิตวิญญาณของความเป็นครูและยึดมั่นใน จรรยาบรรณของวิชาชีพ⁵⁴

ภดาร์ชช ศรีพงษ์ ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของครูในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไพร สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต ของครูในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 จำนวน 150 คน ผลการวิจัย พบว่า การศึกษาคุณภาพชีวิต ของครูในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 โดยภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน เรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านสิ่งแวดล้อม ($\mu = 4.68$) ด้านความสัมพันธ์ ทางสังคม ($\mu = 4.57$) ด้านร่างกาย ($\mu = 4.56$) และ ด้านจิตใจ ($\mu = 4.53$)⁵⁵

ภัทรวรรณ แนบสนิท ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับ มัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี วัตถุประสงค์ การศึกษาเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ใน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี อีกทั้งศึกษาระดับคุณภาพ ชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี โดยใช้แนวคิดคุณภาพชีวิตการทำงาน (Quality of Work Life) ตาม มาตรฐานระบบการบริหารจัดการคุณภาพชีวิตการทำงานในองค์การ (Management System of Quality of Work Life: MS-QWL) ของสถาบันเสริมสร้างขีดความสามารถมนุษย์ สภาอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี จำนวน 236 ราย ข้อมูลที่ได้นำมา วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) การ

⁵⁴ เพ็ญศรี เวชประพันธ์, คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2557.

⁵⁵ ภดาร์ชช ศรีพงษ์, การศึกษาคุณภาพชีวิตของครูในกลุ่มโรงเรียนขุนโพธิ์ภูไพร สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2555.

ทดสอบค่าแจกแจงแบบที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร โดยวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ(Multiple Regression Analysis) พบว่า ข้าราชการครูส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีอายุมากกว่า 50 ปี ส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่า ส่วนใหญ่มีระดับตำแหน่งระดับ ค.ศ. 3 ระดับรายได้ต่อเดือน 30,000 บาท ขึ้นไป และส่วนใหญ่มีระยะเวลาการทำงานในโรงเรียนมากกว่า 20 ปี ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี อยู่ในระดับมาก และมีระดับความคิดเห็นในปัจจุบันที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในระดับเห็นด้วยอย่างมาก ซึ่งเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านจิตวิญญาณ รองลงมาคือ ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านสัมพันธภาพทางสังคม ด้านความมั่นคงในชีวิต และด้านร่างกาย จึงสรุปได้ว่า ข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี มีการรับรู้และดูแลรักษาสุขภาพร่างกายให้มีความแข็งแรงปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ สามารถบริหารจัดการอารมณ์ รักษาสัมพันธภาพระหว่างตนเองและผู้อื่นได้อีกทั้งมีความพึงพอใจในการดำรงชีวิตอย่างมีเป้าหมายปัจจัยส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี ด้านอายุ ด้านสถานภาพ ด้านระดับการศึกษา ด้านระดับตำแหน่ง และด้านระยะเวลาในการทำงาน ที่แตกต่างกัน มีผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานทั้ง 6 ด้าน กับคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม พบว่ามีการแปรผันตามกันในเชิงบวก โดยมีค่าความสัมพันธ์ (r) เท่ากับ 0.571 สามารถพยากรณ์คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวม ได้ร้อยละ 32.60 ส่วนคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานอำเภอเมืองสระบุรี อีกร้อยละ 67.40 เป็นผลที่เกิดจากด้านอื่น ๆ เมื่อพิจารณาจากค่านัยสำคัญทางสถิติ พบว่า ปัจจัยด้านจิตใจ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านจิตวิญญาณ มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดย ปัจจัยด้านจิตใจ มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมมากกว่าปัจจัยด้านอื่น รองลงมาคือ ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านจิตวิญญาณ ตามลำดับ⁵⁶

⁵⁶ ภัทรารวรรณ แนนสนิท. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารธุรกิจ. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. 2554.

เรียม สุขกล้า ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงาน ของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ข้าราชการครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 จำนวน 322 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 37 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกรายข้ออยู่ระหว่าง .20-.81 มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ .93 สถิติที่ใช้ ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและสหสัมพันธ์อย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า 1. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามการรับรู้ของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน ตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านระเบียบข้อบังคับในการทำงาน ด้านการปฏิบัติงานภายในสังคม และด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน 2. ประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามการรับรู้ของข้าราชการครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านตามค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านความสามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม ด้านความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและด้านความสามารถแก้ปัญหาภายในโรงเรียน 3. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1 ตามการรับรู้ของข้าราชการครู โดยรวมมีความสัมพันธ์กับทางบวก อยู่ระหว่าง .415-.656 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์รายด้าน เรียงตามอันดับค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) สูงสุด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการปฏิบัติงานภายในสังคม ด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัยของผู้ปฏิบัติงาน และระเบียบข้อบังคับในการทำงาน⁵⁷

ศรีนาย คุณนทราศัย ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยมีจุดประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน คือ ด้านเศรษฐกิจ ด้านสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน ด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ทำงาน ด้านความมั่นคงและก้าวหน้าในงาน ด้านความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานและด้านความสมดุลของชีวิตการทำงานและชีวิต

⁵⁷ เรียม สุขกล้า. ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2553.

ส่วนตัวจำแนกตามตัวแปร เพศ สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในการทำงาน วุฒิการศึกษา และ รายได้ครอบครัวต่อเดือน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร จำนวน 228 ในปีการศึกษา 2551 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถาม แบบมาตราส่วนประมาณค่า 4 ระดับ จำนวน 62 ข้อ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ้ ผลการวิจัยพบว่า 1.คุณภาพชีวิตการทำงานของ อาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร โดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก 2.คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์ชายและอาจารย์หญิงโดยรวมและเป็นรายด้าน 6 ด้านไม่แตกต่างกัน 3.อาจารย์ที่มีสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมและเป็น รายด้าน 6 ด้านไม่แตกต่างกัน 4.อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงาน กว่า 10 ปี มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านค่าตอบแทนสูงกว่าอาจารย์ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 5 ปีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 5.อาจารย์ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ที่วุฒิมัธยมศึกษาระดับปริญญาตรี คุณภาพชีวิตการทำงานด้านเศรษฐกิจสูงกว่าอาจารย์ที่วุฒิมัธยมศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี 6.อาจารย์ที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงานโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อาจารย์รายได้ครอบครัวต่อเดือนสูง มีคุณภาพชีวิตการทำงานด้านการพัฒนาศักยภาพของผู้ทำงานสูงกว่าอาจารย์ที่มีรายได้ครอบครัวต่อเดือนต่ำ⁵⁸

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 2) ศึกษาปัญหาและความต้องการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และ 3) จัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้คือ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 เขต 2 และเขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี

⁵⁸ ศรีนาย คุณนทราศัย. คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต. สาขาการจัดการ. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร. 2551.

เขต 1 เขต 2 และเขต 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 เขต 2 และเขต 3 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เฉพาะอำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 15 และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 16 (เฉพาะจังหวัดสงขลา อำเภอจะนะ อำเภอเทพา อำเภอนาทวี และอำเภอสะบ้าย้อย รวมจำนวน 684 คน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในภาพรวม พบว่า มีคุณภาพชีวิตในสภาพที่เป็นอยู่ ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และมีปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.48 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านได้ผลดังนี้ คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามสภาพที่เป็นอยู่ พบว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23) รองลงมาคือ ด้านสังคม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01) รองลงมาอีกคือ ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86) ด้านการทำงาน อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) ด้านสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55) และ ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.14) ตามลำดับ ส่วนปัญหาและความต้องการของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในระดับที่ต้องการ พบว่า คุณภาพชีวิตด้านครอบครัวอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62) รองลงมาคือ ด้านสุขภาพ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.59) รองลงมาอีกคือ ด้านการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.51) ด้านสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.43) ด้านเศรษฐกิจ อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.32) และด้านสังคม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) ตามลำดับ 2) ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง แนวปฏิบัติของทางราชการที่สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ ประกอบด้วยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 23 พฤศจิกายน 2549 แผนยุทธศาสตร์การศึกษาเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ของกระทรวงศึกษาธิการ แผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2560 ของศูนย์ประสานงานและการบริหารการศึกษาจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระทรวงศึกษาธิการ (ศปบ.จชต.) และนโยบายการบริหารและการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2560-2562 ของกระทรวงศึกษาธิการ⁵⁹

⁵⁹ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560).

สีตลา สุรเศรษฐี ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการโรงเรียน ประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลเป็นการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มประชากรตัวอย่างที่ศึกษาคือ ข้าราชการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 172 คน เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลได้แก่แบบสอบถาม ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบน-มาตรฐาน สถิติทดสอบที (t - test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way ANOVA) และเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ่ ผลการศึกษา พบว่า 1. กลุ่มประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.77 อายุระหว่าง 36 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.07 สถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 52.33 วุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่า คิดเป็นร้อยละ 58.14 ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน 16 - 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.81 เงินเดือน 15,001 - 20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 38.37 2. คุณภาพชีวิตของข้าราชการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมทั้ง 8 ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านแล้ว พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับปานกลางโดย อันดับแรกคือ ด้านประโยชน์และความรับผิดชอบต่อสังคม รองลงมาคือ ด้านสุขภาพและความปลอดภัยใน การทำงาน การพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานด้านประชาธิปไตยในหน่วยงาน คุณค่าทางสังคมหรือการทำงาน ร่วมกัน ความมั่นคงและความก้าวหน้าในงาน บทบาทระหว่างการทำงานกับสุขภาพที่มีความสมดุล และค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรมเป็นอันดับสุดท้าย 3. ผลการทดสอบสมมติฐาน คุณภาพชีวิตการทำงานในภาพรวมจำแนกตาม คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านอายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เงินเดือน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ ไม่พบความแตกต่าง⁶⁰

สุภัศรณี พนมไพรพภักษาและกาญจน์ เรืองมนตรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ของคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ 2) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และวิธีเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ จังหวัดชัยภูมิ และ 3)

⁶⁰ สีตลา สุรเศรษฐี. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการโรงเรียนประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขานโยบายสาธารณะ. มหาวิทยาลัยสวนดุสิต. 2551.

พัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญจังหวัดชัยภูมิ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ ครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญ จังหวัดชัยภูมิ จำนวน 234 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์กรประกอบคุณภาพชีวิตการทำงาน 10 ด้าน และตัวบ่งชี้ 53 ตัวบ่งชี้ มีความสอดคล้องเหมาะสม และมีความสำคัญกับการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ ทุกองค์ประกอบและทุกตัวบ่งชี้ 2) สภาพปัจจุบันระดับคุณภาพชีวิตครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ การปฏิบัติงานในสังคม ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ลักษณะของการบริหารงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม ส่วนสภาพที่พึง ประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 ลำดับแรก คือ ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคมการปฏิบัติงานในสังคม และด้านระเบียบ ข้อบังคับในการปฏิบัติงาน และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสิ่งแวดล้อมถูกสุขลักษณะและปลอดภัย และ 3) คู่มือการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษาจังหวัดชัยภูมิ ประกอบด้วยการพัฒนาที่เน้นองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ 1) ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม 2) ด้านความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน 3) ด้านการมีส่วนร่วมและเป็นที่ยอมรับทางสังคม และผลการประเมินคู่มือการพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ พบว่า ผู้ทรงคุณวุฒิเห็นว่า การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตครูโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ โดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด⁶¹

สุภาพรรณ สุขทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ สถานภาพการสมรส และรายได้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำนวน 149 คน ผลการวิจัย พบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 โดยรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ใน

⁶¹ สุภัตศรณ พนมไพรพภักษา และ กาญจน์ เรืองมนตรี, การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ, วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา 8, 1 (มกราคม – เมษายน 2560): 116-128.

ระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงลำดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรก ได้แก่ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ด้านบูรณาการทางสังคม และด้านการพัฒนาความสามารถของบุคคล และ ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกลุ่มโรงเรียนบางเสาธงสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2 จำแนกตามเพศ สถานภาพการสมรสและรายได้โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ⁶²

แสนคำนึ่ง ตรีฤกษ์ฤทธิ์ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) คุณภาพชีวิตของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี 2) การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี และ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี ที่มีอายุ 50 ปี ขึ้นไป จำนวน 325 คน ผลการวิจัย พบว่า ข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 52.69 ปี และมีรายได้เฉลี่ย 33,794.34 บาทต่อเดือน เกือบสามในห้าให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุอยู่ในระดับสูง ส่วนผลการศึกษาคคุณภาพชีวิตราย บุคคล พบว่า ประมาณครึ่งหนึ่งมีคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตด้านสุขภาพกาย ด้านจิตใจ ด้านสิ่งแวดล้อม และด้านสัมพันธภาพทางสังคมอยู่ในระดับดี ส่วนการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุ พบว่า มากกว่าสองในสามเล็กน้อยมีการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุด้านร่างกาย ด้านจิตใจ ด้านที่อยู่อาศัย และด้านทรัพย์สินและเงินทอง อยู่ในระดับดี ส่วนการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุด้านกิจกรรมและการใช้เวลาว่างอยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิต และการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี พบว่า การเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุโดยภาพ รวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตโดยภาพ รวมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 การ วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ พบว่า การเตรียมความพร้อม

⁶² สุภาพรรณ สุขทอง, การศึกษาคคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2559.

ก่อนการเกษียณอายุด้านจิตใจ และด้านร่างกาย มีอิทธิพลเชิงบวกต่อคุณภาพชีวิตโดยภาพรวมของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01⁶³

หทัยพันธ์ พูลสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามวุฒิทางการศึกษาและรายได้ ของพนักงานครู กลุ่มตัวอย่างได้แก่พนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง ในปีการศึกษา 2554 จำนวน 86 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิต ในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านแล้วอยู่ในระดับมาก 4 ด้านและอยู่ในระดับปานกลาง 4 ด้านเรียงอันดับจากมากไปน้อย 3 อันดับแรกได้แก่สิ่งแวดล้อมที่ถูกละเลย ลักษณะและปลอดภัย ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงานและระเบียบข้อบังคับในการปฏิบัติงานตามลำดับ 2) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามคุณวุฒิทางการศึกษา พนักงานครูโดยรวมแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรมแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3) ผลการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของพนักงานครูโดยรวมไม่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าด้านค่าตอบแทนที่เหมาะสมและความยุติธรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นๆ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ⁶⁴

หทัยรัตน์ สกลุปัน ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทโซโย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบระดับคุณภาพชีวิตในการ

⁶³ แสนคำนึ่ง ตริฤกษ์ฤทธิ์, ชีพสุมน รังสยาธร และอภิญา หิรัญวงษ์, คุณภาพชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี, วารสารเกษตรศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564. 35, : 460-471.

⁶⁴ หทัยพันธ์ พูลสวัสดิ์. คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2555.

ทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทโซโย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนจำแนกตามเพศ อายุ ระดับชั้นที่สอน และประสบการณ์ในการสอนและเพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานครูโรงเรียนเอกชน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูผู้สอนของโรงเรียนเอกชน ในเครือมูลนิธิไทโซโย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน จำนวน 133 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทโซโย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โดยภาพรวมและทุกด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย รองลงมาคือด้านบูรณาการทางสังคม ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม เมื่อเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนจำแนกตามเพศ ภาพรวมและรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกัน 2) เปรียบเทียบรายด้าน พบว่า ด้านค่าตอบแทนในการทำงานที่เพียงพอและยุติธรรม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกันจำแนกตามอายุ และการจำแนกตามระดับชั้นที่สอน โดยภาพรวม และรายด้าน พบว่า ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการจำแนกตามประสบการณ์ในการสอนภาพรวม พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านสภาพแวดล้อมการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย และด้านบูรณาการทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนในข้ออื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ผลการสัมภาษณ์เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะและแนวทางในการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทโซโย สังกัดสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู 5 ด้าน พบว่า ด้าน สภาพแวดล้อมการทำงานที่สะดวกและปลอดภัย ครูต้องการมีความปลอดภัยโรงเรียนมีความสะอาด บรรยากาศร่มรื่น ด้านบูรณาการทางสังคม ครูต้องการจัดห้องพักครู เป็นหมวดวิชา มีกิจกรรมสัมพันธ์ระหว่างครูโรงเรียน ในเครือมูลนิธิ ไทโซโย ด้านโอกาสในการพัฒนาความสามารถของบุคคล ครูต้องการให้จัดการอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพในด้านความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ อย่างต่อเนื่องศึกษาดูงานนำเสนอผลงานทางวิชาการของครูภายในมูลนิธิ เพื่อจะได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ต่อกัน ด้านความก้าวหน้าและความมั่นคง ครูต้องการได้รับความมั่นใจได้ว่าอาชีพครูมีความมั่นคงมีสวัสดิการที่ดีเช่น การทำประกันสังคม และควรมีระบบการพิจารณาเลื่อนขั้นเงินเดือนที่ชัดเจน ส่วนด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ครูต้องการมีการประเมินผลงานและปรับเงินเพิ่มเพื่อเป็นขวัญกำลังใจจัดสวัสดิการต่างๆอย่างเหมาะสมและครูมีความพอใจกับค่าตอบแทนที่ได้รับที่ทางโรงเรียนมอบให้⁶⁵

⁶⁵ หทัยรัตน์ สกกุลปิ่น, การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทโซโย, เอกสารการประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560), 803-815.

อมฤต ทัศกรรจ์ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อ 1) ศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ตามความเห็นของข้าราชการครู 2) เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลด้านขนาดโรงเรียน และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ ครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี จำนวนครู 2,823 คน จำนวน 63 โรงเรียน สุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้นของการสุ่ม และมีโรงเรียนในแต่ละชั้นเป็นหน่วยของการสุ่ม ผลการศึกษาพบว่า 1) คุณภาพชีวิตการทำงานของครู ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครูทุกด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว อยู่ในระดับมาก 2) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่ทำงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน 3) ครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีคุณภาพชีวิตการทำงาน ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพหน้าที่ด้านสังคมเศรษฐกิจ ด้านจิตวิญญาณ และด้านครอบครัว ไม่แตกต่างกัน⁶⁶

งานวิจัยต่างประเทศ

เจสซิกา (Danilewitz, Jessica R) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและความเครียดของครูผู้สอน กรณีศึกษา ประเทศแคนาดา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิต และความเครียดของครูผู้สอน และศึกษาความสัมพันธ์ของคุณภาพชีวิตและความเครียดในชีวิตและความเครียดจากการทำงาน ของครูผู้สอนในแคนาดา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจออนไลน์กับครูผู้สอนเพศหญิงระดับประถมศึกษาและระดับมัธยมศึกษาหญิง จำนวน 227 คน ผลการศึกษาพบว่า คะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตต่ำกว่าผลการศึกษาที่ผ่านมาและความเครียดส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพ

⁶⁶ อมฤต ทัศกรรจ์, คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2557.

ทั่วไป ความเครียดในชีวิตส่วนตัว และความเครียดจากการทำงาน เป็นตัวแปรสำคัญในการทำนายคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตของครู⁶⁷

ซานเชซ และคนอื่น ๆ (Hugo Machado Sanchez et al.) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง อิทธิพลของสุขภาพที่มีต่อคุณภาพชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัย โดยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบของสุขภาพต่อคุณภาพชีวิต (QoL) และคุณภาพชีวิตการทำงาน (QWL) ของอาจารย์มหาวิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 284 คน ซึ่งสอนในสาขาวิชาสุขภาพพลศึกษา วิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ และเกษตรศาสตร์ เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามเกี่ยวกับสุขภาพ แบบสอบถามคุณภาพชีวิตและแบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ที่สอนทางด้านสุขภาพและพลศึกษา มีระดับคุณภาพชีวิตและระดับคุณภาพชีวิตการทำงานดีกว่าอาจารย์ที่สอนในสาขาอื่น อาจารย์ที่มีการใช้ยา การรับประทานอาหารที่ไม่สมดุล และไม่มีกิจกรรมสันทนาการ มีคุณภาพชีวิตและคุณภาพชีวิตการทำงานต่ำ และพบว่าสุขภาพส่งผลต่อคุณภาพชีวิต และคุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์ผู้สอน⁶⁸

ซิมิ สโกวาและ วาซินา (Jitka Simi Ckova and Bohumil Vasina) ได้ศึกษาวิจัย เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตครูประถมศึกษากับอาชีพอื่น กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็นกลุ่มประกอบด้วยครูเพศหญิง ตำรวจและพนักงานออฟฟิศ เก็บรวบรวมโดยใช้แบบสอบถามคุณภาพชีวิต (SEIQoL) ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความพึงพอใจในวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของตนเองระดับสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น⁶⁹

ดาบิราน และคนอื่น ๆ (Soheila Dabiran et.al) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินคุณภาพชีวิตของครูในโรงเรียนมัธยมหญิงเมื่อเทียบกับประชากรทั่วไปในอิหร่าน เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบ

⁶⁷ Danilewitz, Jessica R., "Quality of Life and Sources of Stress in Teachers: A Canadian Perspective" (2017). Electronic Thesis and Dissertation Repository 4469: <https://ir.lib.uwo.ca/etd/4469>

⁶⁸ Hugo Machado Sanchez and others, Impact of health on quality of life and quality of working life of university teachers from different areas of knowledge. *Cien Saude Colet* 24, 11 (November 2019): 4111-4122.

⁶⁹ Jitka SimiCkova and Bohumil Vasina, Quality of Life among Primary School Teachers and Other Professions. *The Educational Review* 17, 1(January 2018): 233-239.

ภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตครูในโรงเรียนมัธยมหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูจำนวน 190 คน จากโรงเรียนมัธยมหญิงล้วน 30 โรงเรียน ในกรุงเทพมหานคราน ประเทศอิหร่าน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผลการวิจัย ตัวแปรประสบการณ์การสอน และสถานภาพการสมรส ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพจิตของครูในโรงเรียนมัธยมหญิงล้วน คะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตโดยรวม และคุณภาพชีวิตด้านสุขภาพร่างกายของครูผู้สอน มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าประชากรทั่วไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05⁷⁰

ดียานา อีสแฮค (Siti Intan Diyana Ishak) ได้ศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานของครูพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์กรในทุกภาคส่วนไม่ว่าจะเป็นด้านการศึกษา การท่องเที่ยวภาคบริการ ภาคการผลิต ภาคการธนาคารและอื่น ๆ คุณภาพชีวิตการทำงาน ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมในการทำงาน รางวัลความมุ่งมั่นขององค์กร การได้ รับยอมรับ การมีส่วนร่วมในองค์กร ความสมดุลในชีวิตการทำงาน สิ่งอำนวยความสะดวก การจัดสวัสดิการ การจัดการข้อร้องทุกข์ที่เหมาะสม ความพึงพอใจในงาน คุณภาพชีวิตการทำงานที่สูงส่งผลต่อประสิทธิภาพและนวัตกรรมขององค์กร คุณภาพชีวิตการทำงานมีผลกระทบต่อความรับผิดชอบต่อสังคม เนื่องจากคุณภาพชีวิตการทำงานสามารถปรับปรุงชีวิตครอบครัวและชีวิตการทำงานของแต่ละคนได้ และพบว่าตัวชี้วัดคุณภาพชีวิตของครูประกอบด้วย การรับรู้ และทัศนคติเกี่ยวกับการได้รับค่าตอบแทน และสวัสดิการสังคม การมีส่วนร่วม การจัดการองค์กร ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความพึงพอใจในงาน ความปลอดภัย สภาพแวดล้อมที่ดีต่อสุขภาพแต่ยังไม่มีการศึกษาถึงปัจจัยด้านการเจริญเติบโตและผลกำไรขององค์กร พฤติกรรมองค์กร และบุคลิกภาพของครู⁷¹

เดนนิส และคนอื่น ๆ (Dennis M. Pelsma et al.) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตครู : การวัดระดับความเครียดและความพึงพอใจ ในการทำงาน โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจคุณภาพชีวิต

⁷⁰ Soheila Dabiran and others, Assessment of Quality of Life of the Teachers in Girl's High School Compared to General Population in Iran. *Annals of Medical and Health Sciences Research* 8. 3 (March 2018):170-173.

⁷¹ Siti Intan Diyana Ishak and others, A Literature Review on Quality Teacher's Working Life. *MATEC Web of Conferences* 150, (05094 (2018) <https://doi.org/10.1051/mateconf/201815005094>.

การทำงาน จากครูผู้สอนจำนวน 227 คน ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยคุณภาพชีวิต จำนวน 10 ด้านส่งผลต่อความพึงพอใจและความเครียดของครู⁷²

ไนเลอร์ (Nailor) ได้ศึกษาคุณสมบัติที่ดีของโปรแกรมการแนะแนวที่มีประสิทธิภาพของโรงเรียน เพื่อใช้ประโยชน์ในการเป็นตัวเร่งให้เกิดการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนในอนาคต เนื่องจากการที่นักศึกษาส่วนใหญ่เชื่อว่าบทบาทของนักแนะแนวในการปฏิบัติการศึกษาก็คือเป็น นักการศึกษาที่มีหน้าที่ช่วยเหลือในการพัฒนาปรับปรุงบรรยากาศในการเรียนของโรงเรียน การปฏิบัติงานการเรียนของนักเรียนเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างโรงเรียน ครอบครัวบุคลากร บริการ นักเรียน หน่วยงานต่าง ๆ ตลอดจนสมาชิกต่างๆ ของชุมชน การเก็บข้อมูลใช้เทคนิคสามเส้า คือ ข้อมูลจากเอกสารอ้างอิง ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญสาขาการแนะแนวโรงเรียนและ จากการใช้แบบสอบถามนักแนะแนวโรงเรียน ผลการศึกษาพบว่า โปรแกรมแนะแนวที่ดีควรมี คุณลักษณะ 6 ประการ คือ 1) บทบาทและความรับผิดชอบ 2) มาตรฐาน³) ระบบการแนะแนว 4) การประเมินผล 5) การพัฒนาวิชาชีพ 6) ความเสมอภาคและการเข้าใช้บริการ⁷³

แบร์รอส และคนอื่น ๆ (Mariana Bairros et.al) ได้ทำวิจัยเชิงคุณภาพเรื่อง คุณภาพชีวิตครู : มุมมองเกี่ยวกับการได้รับสวัสดิการ โดยทำการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูสังกัดภาครัฐและเอกชน จำนวน 7 คน ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 22-26 ปี กลุ่มตัวอย่าง 2 คนมีภาระงานสอน 20 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ส่วนอีก 5 คนมีภาระงานสอน เฉลี่ย 40 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ จำนวน 4 คนพักอาศัยอยู่กับบิดามารดาและอีก 3 คน อาศัยอยู่กับคู่สมรส กลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการศึกษาระดับสูง และมีความเชี่ยวชาญด้านการสอน โดยทำการสอนระดับชั้นอนุบาลจนถึงระดับประถมศึกษา มุมมองของครูเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของตนเอง พบว่า คุณภาพชีวิตของครูมีความสัมพันธ์กับความผาสุกครูมีความกังวลเกี่ยวกับเป้าหมายและการจัดระเบียบของเป้าหมายชีวิต นอกจากนี้ผลการศึกษาพบว่าคุณภาพชีวิตมีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในอาชีพของตน⁷⁴

⁷² Dennis M. Pelsma et al, The Quality of Teacher Work Life Survey: A Measure of Teacher Stress and Job Satisfaction. Measurement and Evaluation in Counseling and Development 21, 4 (July 2019):1989.

⁷³ Nailor Raiphi, Developing School Counselors as Changes Agents for School of Tanarow, (2000): 2815.

⁷⁴ Mariana Bairros, Marília Costa Morosini and Claus Dieter Stobaus, Teacher Quality of Life: Perspectives about Their Welfare, Scientific Research 7, 16 (October 2016): 2363-2379.

มารอห์ และคนอื่น ๆ (Ighoroje Maroh et al.) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตและความเจ็บป่วยทางจิตของครูผู้สอนในโรงเรียนภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไนจีเรีย โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อวัดระดับคุณภาพชีวิตและความเจ็บป่วยทางจิตของครูผู้สอนในโรงเรียนภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไนจีเรีย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง กลุ่มตัวอย่างเป็นครูผู้สอน จำนวน 341 คน ซึ่งสอนอยู่ในโรงเรียนมัธยมศึกษาภาครัฐ 10 โรงเรียน ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยคุณภาพชีวิตด้านกายภาพมีคะแนนสูงสุด รองลงมาคือ ด้านสภาพแวดล้อม ด้านสังคม และด้านจิตใจ ตามลำดับ ผลการศึกษาความเจ็บป่วยทางจิต พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีอัตราความถี่ของการเจ็บป่วยทางจิตร้อยละ 21.90 เป็นโรคซึมเศร้าร้อยละ 11.10 โรควิตกกังวล ร้อยละ 5.60 โดยกลุ่มตัวอย่างแสดงอาการเจ็บป่วยทางจิตที่ชัดเจนร้อยละ 10.00 นอกจากนี้จากการศึกษาพบว่า อายุ ระยะเวลาในการสอน เงินเดือน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตด้านสภาพแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการเจ็บป่วยทางจิตมีความสัมพันธ์ทางลบกับระดับคุณภาพชีวิตของครูผู้สอน⁷⁵

มีนอนและไซทิส (Menon and Saitis) ทำการวิจัยระดับความพึงพอใจของครู ฝึกสอนและครูประจำการในประเทศกรีซ โดยใช้แบบสอบถามครูฝึกสอนจำนวน 315 คนและครู ประจำการจำนวน 439 คนพิจารณาจากปัจจัย 6 ด้านดังต่อไปนี้ คือ บรรยากาศของโรงเรียน บทบาทของครูใหญ่ลักษณะขององค์กรในโรงเรียน สิ่งจูงใจสำหรับครู บทบาทของผู้บังคับบัญชา และบทบาทของครู ผลการวิจัยพบว่า ความพึงพอใจในปัจจัยทั้ง 6 ด้าน ที่กล่าวข้างต้น ของครูฝึกสอนกับครูประจำการเกือบทุกปัจจัย ยกเว้นในเรื่องของสิ่งจูงใจครูฝึกสอน มีความพึงพอใจมากกว่าครูประจำการ⁷⁶

มุยลู (Muilu) ได้ทำการศึกษา ความแตกต่างด้านอาชีพและสังคมเศรษฐกิจในคุณภาพชีวิตการทำงานในประเทศฟิลิปปินส์โดยผู้วิจัยได้ใช้ข้อมูลจากการสำรวจของสำนักงานสถิติฟินแลนด์ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ผู้ที่มีอายุ 15 - 74 ปี จำนวน 12,057 คน ถึงสภาพชีวิตของพวกเขาในปี ค.ศ. 1986 ด้านหนึ่ง และข้อมูลอีกด้านหนึ่งคือสถิติเรื่องจำนวนชั่วโมงในการทำงานสำหรับคุณภาพชีวิตนั้นถูกวัดโดยชั่วโมงการทำงาน และความคิดเห็นของคนงานต่ออาชีพของตนนั้นก็คือการแนะนำงานเมื่อแรก

⁷⁵ Ighoroje Maroh et al, Subjective Quality of Life and Psychiatric Morbidity among School Teachers in Abeokuta, South West Nigerai. International Neuropsychiatric Disease Journal 11, 3 (December 2018): 1- 12.

⁷⁶ Maria Eliophotou Menon and Christos Saitis, "Satisfaction of Pre-service and In- service Teachers With Primary School Organization," Educational Management Administration & Leadership 34, 4 (July 2006): Abstract.

เข้านั่นเองผลการศึกษาส่วนหนึ่ง พบว่าคนในเมืองนั้นเห็นว่างานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญต่อชีวิตของคนมากกว่าคนในชนบท ส่วนคนชนบทบอกว่าตนได้รับความพึงพอใจด้านจิตวิทยาจากงานที่ตนทำ⁷⁷

มูฮัมหมัด อาครัม (Muhammad Akram) ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐ: กรณีศึกษาประเทศตุรกีและประเทศปากีสถาน โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัยเพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูผู้สอนโรงเรียนรัฐ:กรณีศึกษาประเทศตุรกีและประเทศปากีสถาน เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นครูในประเทศตุรกี จำนวน 995 คน และครูในประเทศปากีสถาน จำนวน 716 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามคุณภาพชีวิตการทำงาน ของครูผู้สอนจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีความเชื่อมั่นแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.81 ผลการศึกษาพบว่าครูผู้สอนชาวตุรกี และปากีสถานมีการรับรู้เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่ครูผู้สอนชาวปากีสถานมีระดับคุณภาพชีวิตดีกว่าครูผู้สอนชาวตุรกี⁷⁸

เมนซ์ (Mentz) ได้ทำการศึกษา การเปลี่ยนแปลงคุณภาพชีวิตการทำงานของครูในโรงเรียนชนบทของประเทศแอฟริกาใต้ โดยศึกษามาจากครูจำนวน 60 คนที่ อยู่ในโรงเรียนเกี่ยวกับการเกษตร โดยศึกษามาจากจำนวน 15 โรงเรียน พบว่าครูที่ทำงานในโรงเรียนชนบทมีความพึงพอใจต่อสภาพแวดล้อมและการสอนนักเรียนด้วยความสุข พวกเขาภูมิใจในการเป็นบุคลากรของโรงเรียนและมีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียนทุกคน นอกจากนั้นพวกเขายังภูมิใจในอาชีพครูงาน วิจัยชิ้นนี้จึงพบว่ามีระดับคะแนนต่ำที่แสดงถึงความขัดแย้งระหว่างครูกับการบริหารงานของโรงเรียน และพบว่าครูมีความรู้สึกแห่งการเป็นเจ้าของชุมชน ครูมีความพึงพอใจต่อจำนวนนักเรียนในห้อง อีกทั้งครูยังมีความพึงพอใจต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน สำหรับสิ่งที่ครูยังขาดอยู่คือได้รับการสนับสนุนจากผู้อำนวยการยังไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้อำนวยการยังไม่ได้แสดงบทบาทในการสร้างบรรยากาศขององค์กรที่ดีเท่าที่ควร⁷⁹

⁷⁷ Muilu, T. Regional variations in working hours and work orientation in finland. Dissertation International, 55(2) 1994. 396.

⁷⁸ Muhammad Akram, Quality of School Work Life of Public School Teachers: Cases from Turkey and Pakistan. Journal of Education and Educational Development 4, 2(December 2017): 244-269.

⁷⁹ Mentz, K. Change and the quality of work life of teacher in rural school in south Africa. Retrieved February 1, 2019, from <http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data>. 2001.

วายเป็น และวาท (Wyatt & Wah) ได้ทำการศึกษา ความเข้าใจในคุณภาพชีวิตการทำงาน : การศึกษาการพัฒนาของลูกจ้างในสิงคโปร์ พบว่า การวิเคราะห์ชี้ให้เห็นถึง 4 ความสำคัญที่เป็นสัญลักษณ์ของคุณภาพชีวิตการทำงานคือ บรรยากาศงานที่โปรดปราน ความก้าวหน้า และความเป็นอิสระ ธรรมชาติของงาน (ลักษณะของงาน) และโอกาสเสริม และเพื่อนร่วมงาน ทำให้ได้ทราบถึงปริมาณคุณภาพชีวิตการทำงานในประเทศสิงคโปร์ ทั้งหมดนี้คือการสนับสนุนการสร้างความคิดของปัจจัยที่มีส่วนในความเข้าใจในคุณภาพชีวิตการทำงานที่ได้รับจากสถานที่ต่าง ๆ ทั่วโลก⁸⁰

วีเจย์ ซับบารายาลู (Arun Vijay Subbarayalu) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาในซาอุดีอาระเบีย เป็นการวิจัยเชิงสำรวจแบบภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงาน (QoWL) ของอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของซาอุดีอาระเบีย จำนวน 360 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามคุณภาพชีวิตในการทำงาน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างร้อยละ 71% มีความพึงพอใจในคุณภาพชีวิตการทำงาน ในมหาวิทยาลัยอิหม่าม अबดุลราห์มานบินไฟซาล (IAU) ประเทศซาอุดีอาระเบีย ผลการเปรียบเทียบพบว่า อาจารย์ที่มีภูมิลำเนาต่างชาติดังกล่าวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงาน ด้านเงื่อนไขการทำงาน และด้านปัจจัยทางจิตสังคมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านโอกาสในการฝึกอบรมและพัฒนา ด้านความพึงพอใจในงานและด้านความมั่นคงในงานไม่แตกต่างกัน⁸¹

สตีลและแคร็ก (Steel and Craig) กล่าวถึงงานวิจัยของจอห์นสัน (Johnson) และโครงการสำหรับครูรุ่นใหม่ในอนาคตที่มหาวิทยาลัยฮาร์วาร์ด ผลการวิจัยพบว่า ครูจะบรรลุ ความเป็นครูมืออาชีพ ก็ต่อเมื่อการตัดสินใจของเขาเชื่อถือได้ ผลงานของพวกเขาเป็นที่ยอมรับ และไม่มีข้อตำหนิ

⁸⁰ Wyatt, T. A., & Wah, C. Y. Perceptions of QWL: A study of Singaporean employees development. *Research and Practice in Human Resource Management*, 9(2) 2001. 59-76.

⁸¹ Arun Vijay Subbarayalu, Quality of Work Life of Teaching Staff Working at a Higher Education Institution in Saudi Arabia: A Cross-sectional Study. *Journal of Social Service Research* 45, 4 (April 2019): 530-542.

นอกจากนั้นสภาพแวดล้อมในการทำงานควรจะต้องสนับสนุน ให้เกิดความร่วมมือและส่งเสริมภาวะผู้นำในห้องเรียนและในสังคมของโรงเรียน⁸²

สเตอร์แมน (Sturman) ได้ทำการศึกษา การสำรวจคุณภาพชีวิตการทำงานของครูพบว่า 1) ครูมีความพึงพอใจในงานมากกว่าอาชีพอื่นแต่เป็นความผูกพันที่ไม่มีลักษณะเฉพาะ 2) ประสบการณ์ความปลอดภัยในงานของครูและความพึงพอใจในการติดต่อสื่อสารในโรงเรียน 3) ครูรู้สึกถึงการได้รับการสนับสนุนอย่างดีในที่ทำงานและมีความสัมพันธ์ในการทำงานเชิงบวกกับเพื่อนร่วมงาน 4) ครูไม่พึงพอใจกับอัตราเงินเดือนและรายงาที่มีมความกดดันกว่าอาชีพอื่น 5) ครูโรงเรียนประถมต้องการเพิ่มความรับผิดชอบในขณะที่ครูอนุบาลล้งเลอยู่ 6) บทบาทและความรับผิดชอบมีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานในชั่วโมงทำงาน 7) ครูในโรงเรียนประถมมีความสุขกับคุณภาพชีวิตที่ได้รับการเคารพนับถือแม้ว่าหัวหน้าครูรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการสนับสนุนก็ตาม และ 8) การมอบหมายงานเป็นอิทธิพลที่บ่งบอกถึงความพึงพอใจทั้งส่วนของงานและความกดดัน และระดับการสนับสนุนในโรงเรียนประถม⁸³

อมานี อิบราฮิม (Amani Ibrahim Abdelgafar) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของครูผู้สอนในประเทศซูดาน เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกครูผู้สอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตครูผู้สอนในประเทศซูดาน ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพชีวิตของครู ได้แก่ ระยะการเดินทางไปและกลับจากที่ทำงาน ที่พักครู การมีส่วนร่วมของชุมชนและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง นอกจากนี้ยังพบว่า คุณภาพชีวิตของนักเรียนและผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางอ้อมกับคุณภาพของโรงเรียน ด้านการเข้าถึงน้ำสะอาด โครงสร้างพื้นฐาน และความพร้อมของสื่อการเรียนรู้อื่นๆ⁸⁴

⁸² Christopher Steel and Elizabeth Craig, “Reworking Industrial Models, Exploring Contemporary Ideas, And Fostering Teacher Leadership,” Phi Delta Kappan 87,9 (May2006) : Abstract.

⁸³ Sturman, L. Contented and committed? A survey of quality of working life amongst teachers. Retrieved February 1, 2019, from <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/00003561.htm>. 2002.

⁸⁴ Amani Ibrahim Abdelgafar, The Quality of Life of Teachers in Sudan. Handbook of Quality of Life in African Societies. (Switzerland AG: Springer Nature), 359-372.

ฮูด และ สมิธ (Hood and Smith) ได้ทำการศึกษา คุณภาพชีวิตการทำงานของครู กรณีศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาโดยการสัมภาษณ์ครูจำนวน 82 คนจากโรงเรียนที่จัดโครงสร้างใหม่ 8 แห่ง เพื่อพัฒนามโนทัศน์ของครูเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตการทำงานสภาพองค์การที่มีผลต่อการและครู จำแนกเป็นประเภทคือสภาพที่เพื่อนครูมุ่งหวังจากกันและกัน สภาพที่ครูและผู้บริหารร่วมกันสร้างขึ้น และสภาพที่ครูพัฒนาขึ้นเองและบำรุงรักษาไว้ สภาพดังกล่าวบ่งชี้ให้เห็นถึง ความสามารถ และ ความรับผิดชอบของครู⁸⁵

สรุป

จากผลการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพชีวิตของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ จะเห็นได้ว่าการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ จำเป็นต้องอาศัยปัจจัย และองค์ประกอบหลายประการในการพัฒนา ซึ่งจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎี คุณภาพชีวิตที่มีปัจจัยส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีผู้ให้ความหมาย ขอบเขตและและแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในด้านที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งผู้วิจัย ได้ศึกษาและนำแนวคิด และองค์ประกอบของคุณภาพชีวิตตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ซึ่งประกอบไปด้วย 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (Biological) 2) ด้านสังคม (Social) 3) ด้านเศรษฐกิจ (Economic) 4) ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanistic) และ 5) ด้านสิ่งแวดล้อม (Environmental) มาเป็นขอบเขตในการวิจัยในครั้งนี้

⁸⁵ Hood, J. N., & Smith, H. L. Quality of work life in home care. The contribution of leaders' personal concern for staff. The Journal of nursing administration, 24 (1), 1994. 40-47.

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) คุณภาพชีวิตของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ 2) แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในสถานศึกษาโรงเรียนราชินีบูรณะ โดยใช้บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะเป็นหน่วยวิเคราะห์ (unit of analysis) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครู รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 161 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติการสอน ตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ในการดำเนินการวิจัยผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดของขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยได้กำหนดรายละเอียดขั้นตอนการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการศึกษาเอกสาร ตำรา ข้อมูลสถิติ บทความต่าง ๆ รายงานการวิจัย ตลอดจนสารนิพนธ์ที่เกี่ยวข้อง เพื่อจัดทำโครงร่างงานวิจัยและดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือ แล้วเสนอโครงร่างงานวิจัยต่อภาควิชาเพื่อขอความเห็นชอบและอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินงานตามโครงการวิจัย เป็นขั้นตอนที่ผู้วิจัยสร้างและพัฒนาเครื่องมือทดสอบและปรับปรุงคุณภาพของเครื่องมือที่สร้างขึ้น ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรที่กำหนดไว้ในระเบียบวิธีวิจัยแล้วนำข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์และแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล

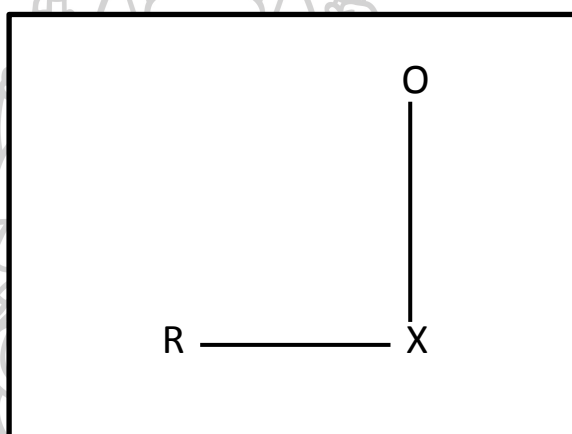
ขั้นตอนที่ 3 การรายงานผลการวิจัย เป็นขั้นตอนนำเสนอรายงานผลการวิจัย ร่างผลการวิเคราะห์แปลผล และอภิปรายผล เขียนรายงานผลการวิจัยเสนอเพื่อให้ผู้ควบคุมตรวจสอบแก้ไข จัดพิมพ์เป็นฉบับเพื่อดำเนินการขอสอบสารนิพนธ์ ตลอดจนแก้ไขรายงานผลตามที่คณะกรรมการชี้แนะ และจัดส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ต่อบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อขออนุมัติสำเร็จการการศึกษา

ระเบียบวิธีวิจัย

เพื่อให้การดำเนินการวิจัยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัย ซึ่งประกอบด้วย แผนแบบการวิจัย ประชากร ตัวแปรที่ศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และสถิติที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

แผนแบบการวิจัย

แผนแบบการวิจัยที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยใช้แผนแบบงานวิจัยแบบกลุ่มตัวอย่างเดียว ศึกษาสถานการณ์ ไม่มีการทดลอง (the one-shot, non-experimental case study) ซึ่งเขียนเป็นแผนผัง (diagram) ได้ดังนี้

เมื่อ R หมายถึง ประชากร

X หมายถึง ตัวแปรที่ศึกษา

O หมายถึง ข้อมูลที่ได้จากการศึกษา

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ บุคลากรของโรงเรียนราชินีบูรณะจำนวน 161 คน ประกอบด้วย ผู้บริหาร 5 คน (ผู้อำนวยการ 1 คน รองผู้อำนวยการ จำนวน 4 คน) และครูจำนวน 156 คน ทั้งนี้ไม่รวมผู้วิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรพื้นฐาน และตัวแปรที่ศึกษา ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแปรพื้นฐาน เป็นตัวแปรเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ในการทำงาน

2. ตัวแปรที่ศึกษา เป็นตัวแปรที่เกี่ยวกับคุณภาพชีวิตตามแนวคิดองค์การยูเนสโก (UNESCO) คุณภาพชีวิตของผู้บริหาร ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต (Biological) หมายถึง ปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตให้อยู่รอดและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ประกอบด้วย การมีอาหารที่มีประโยชน์และมีคุณค่าทางโภชนาการ และมีอากาศที่สะอาดบริสุทธิ์ น้ำดื่มสะอาด ถูกสุขลักษณะและเพียงพอไม่มีโรคประจำตัว ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ที่อยู่อาศัยมีคุณภาพและปลอดภัย มีการสุขภาพ และสุขอนามัยที่ดี

2.2 ด้านสังคม (Social) หมายถึง ความสามัคคีปรองดองกัน และความเจริญก้าวหน้าในสังคม ประกอบด้วย การมีครอบครัวที่สมบูรณ์ อบอุ่น ความสัมพันธ์กับบุคคลในสังคม อีสุระในการเลือกและตัดสินใจ มีส่วนร่วมในสังคม มีความเท่าเทียมกัน ไม่มีการแบ่งแยก มีสิทธิ์ที่จะได้รับบริการทางสังคม เข้าถึงการบริการของสังคม มีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรม มีความรู้ด้านกฎหมายและการปฏิบัติตามกฎหมาย

2.3 ด้านเศรษฐกิจ (Economic) หมายถึง ความคิดเห็น มุมมองทัศนคติเกี่ยวกับหน้าที่ทางสังคม ความต้องการส่วนบุคคลในเรื่องโอกาสในการทำงานและการมีรายได้เพียงพอ การได้รับผลประโยชน์ทางสังคมที่เกิดจากการกระจายโอกาสทางเศรษฐกิจที่เป็นธรรม ประกอบด้วย การมีรายได้ค่าตอบแทนที่เพียงพอ มีความมั่นคงทางการเงิน ได้รับการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม มีโครงสร้างพื้นฐานด้านกายภาพที่เหมาะสม และอำนวยความสะดวก เช่นมีระบบโทรคมนาคม มีไฟฟ้า มีการคมนาคมที่สะดวก เป็นต้น

2.4 ด้านความเป็นมนุษย์ (Humanistic) หมายถึง มุมมองทางด้านลักษณะทางจิตวิทยา เช่น ค่านิยม ความรู้สึกและอารมณ์ ความสามัคคี ปรองดองกัน และการมีจิตใจที่ดีงาม ประกอบด้วย ระดับของความสุภาพความพึงพอใจ ความสามารถในการปรับตัว ระดับการประสบความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวัง ความพอใจและความสงบของจิตใจ ความมีศีลธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต รู้จักให้อภัย การยอมรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

2.5 ด้านสิ่งแวดล้อม (Environment) หมายถึง สิ่งแวดล้อมที่เกิดจากธรรมชาติ รวมถึง แหล่งธรรมชาติ เช่น พื้นดิน อากาศ น้ำ สัตว์ และ พืช และสิ่งแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น ต่อมา

รวมถึงและสิ่งแวดล้อมที่เป็นมนุษย์ หรือทรัพยากรมนุษย์ การดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุขทั้งทางร่างกายและจิตใจ สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ใช้มี 2 ฉบับ คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) และ 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล มีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เพื่อการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากร ในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (Unesco) ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 24 ข้อ วัดคุณภาพชีวิต 5 ด้านคือ

- 1) ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต จำนวน 5 ข้อ
- 2) ด้านสังคม จำนวน 8 ข้อ
- 3) ด้านเศรษฐกิจ จำนวน 4 ข้อ
- 4) ด้านความเป็นมนุษย์ จำนวน 5 ข้อ
- 5) ด้านสิ่งแวดล้อม จำนวน 2 ข้อ

แบบสอบถามในตอนที่ 2 มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับตามแนวคิดของลิเคิร์ท (Likert, s five rating scale)⁸⁶ โดยผู้วิจัยกำหนดค่าคะแนนของช่วงน้ำหนักเป็น 5 ระดับมีความหมายดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง คุณภาพชีวิตของบุคลากร อยู่ในระดับมากที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักคะแนน 5 คะแนน

ระดับ 4 หมายถึง คุณภาพชีวิตของบุคลากร อยู่ในระดับมาก ให้มีค่าน้ำหนักคะแนน 4 คะแนน

⁸⁶ Likert, R.A. "Technique for the Measurement of Attitudes," Arch Psychological. 25(140): (1932, May). 1 – 55.

ระดับ 3 หมายถึง คุณภาพชีวิตของบุคลากร อยู่ในระดับปานกลาง ให้มีค่าน้ำหนักคะแนน 3 คะแนน

ระดับ 2 หมายถึง คุณภาพชีวิตของบุคลากร อยู่ในระดับน้อย ให้มีค่าน้ำหนักคะแนน 2 คะแนน

ระดับ 1 หมายถึง คุณภาพชีวิตของบุคลากร อยู่ในระดับน้อยที่สุด ให้มีค่าน้ำหนักคะแนน 1 คะแนน

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยสังเคราะห์จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในการตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 โดยสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 5 คน โดยดูจากด้านที่มีค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) น้อยที่สุด

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบ่งออกเป็น 2 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามความคิดเห็น (opinionnaire) เพื่อการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผู้วิจัยใช้เครื่องมือของอิมทิพย์ อนิสตา ซึ่งมีความเชื่อมั่น (reliability) ของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9546

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยผู้วิจัยนำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ในการตอบแบบสอบถามในตอนต้นที่ 2 โดยดูจากด้านที่มีค่ามัธยิมเลขคณิตน้อยที่สุด มาตั้งเป็นประเด็นคำถาม ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง และนำไปสัมภาษณ์บุคลากรในโรงเรียน จำนวน 5 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเรียนภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่มัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูผู้สอนของสถานศึกษาให้ช่วยตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้

2. ผู้วิจัยนำหนังสือที่ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร ออกให้ไปส่งยังโรงเรียนราชินีบูรณะเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยติดตามเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากได้แบบสอบถามกลับคืนมา และตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแล้ว จึงนำข้อมูลดังกล่าวมาเรียบเรียงอย่างเป็นระบบ และวิเคราะห์ข้อมูล โดยนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป และนำเสนอในรูปของตารางและความเรียง โดยใช้สถิติการวิจัยดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ใช้ค่าความถี่ (frequency) และ ค่าร้อยละ (percentage)
2. การวิเคราะห์หาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)
3. การวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จะใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่ศึกษา และข้อความที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. การวิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามสถิติที่ใช้ คือ ค่าความถี่ (frequency: f) และ ค่าร้อยละ (percentage: %)
2. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคลากรในสถานศึกษาใช้ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: σ) แล้วนำค่ามัชฌิมเลขคณิตไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ขอบเขตของค่ามัชฌิมเลขคณิตตามแนวคิดของเบสต์⁸⁷ รายละเอียดดังนี้
 ค่ามัชฌิมเลขคณิต 4.50 ถึง 5.00 แสดงว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ อยู่ในระดับมากที่สุด
 ค่ามัชฌิมเลขคณิต 3.50 ถึง 4.49 แสดงว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ อยู่ในระดับมาก
 ค่ามัชฌิมเลขคณิต 2.50 ถึง 3.49 แสดงว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ อยู่ในระดับปานกลาง

⁸⁷ Best, J. W. Research in Education (3rd ed.). Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall, 1997.

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.50 ถึง 2.49 แสดงว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ อยู่ในระดับน้อย

ค่ามัชฌิมเลขคณิต 1.00 ถึง 1.49 แสดงว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การวิเคราะห์หาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จะใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

สรุป

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) เพื่อทราบคุณภาพชีวิตของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา ประชากร คือ บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน รวมทั้งสิ้น 161 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตของผู้บริหารตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าความถี่ (frequency) ค่าร้อยละ (percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic: μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation: σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล เรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ประชากรที่ผู้วิจัยได้ศึกษา คือ บุคลากรของโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 161 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครูผู้ปฏิบัติงานสอน 156 คน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของจำนวนประชากรทั้งหมด โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ค่ามัธยิมเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งการนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล ซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามของบุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ที่เป็นประชากร ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครูผู้สอน 156 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 161 คน โดยพิจารณาตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ และประสบการณ์ในการทำงาน โดยความถี่ (frequency) ร้อยละ (percentage) ดังรายละเอียดตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.	เพศ		
	ชาย	24	14.91
	หญิง	137	85.09
	รวม	161	100
2.	อายุ		
	ต่ำกว่า 30 ปี	79	49.07
	31-40 ปี	62	38.51
	41-50 ปี	9	5.59
	51 ปีขึ้นไป	11	6.83
	รวม	161	100
3.	ระดับการศึกษา		
	ปริญญาตรี	116	72.05
	ปริญญาโท	43	26.71
	สูงปริญญาโท	2	1.24
	รวม	161	100
4.	ตำแหน่งปัจจุบัน		
	ผู้บริหาร	1	0.62
	รองผู้บริหารหรือผู้รักษาการ	4	2.48
	ครูผู้สอน	156	96.89
	รวม	161	100
5.	ประสบการณ์ในการทำงาน		
	ไม่เกิน 5 ปี	78	48.45
	6 – 10 ปี	39	24.22
	11 – 15 ปี	27	16.77
	15 ปี ขึ้นไป	17	10.56
	รวม	161	100

จากตารางที่ 1 พบว่า สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นเพศชายจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 14.91 เพศหญิงจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 85.09 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี มากที่สุดจำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 49.07 มีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี น้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 5.59 ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 72.05 จบการศึกษาปริญญาโท จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 26.71 มีตำแหน่งหน้าที่เป็นครูผู้สอนมากที่สุดจำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 96.89 มีตำแหน่งเป็นรองผู้บริหารหรือผู้รักษาการ จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 2.48 และผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.62 และส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานไม่เกิน 5 ปี จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 48.45 ส่วนผู้มีประสบการณ์ในการทำงาน 15 ปีขึ้นไปน้อยที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 10.56

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ในการวิเคราะห์คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เพื่อตอบคำถามการวิจัยข้อที่ 1 ที่ว่าคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 อยู่ในระดับใด ผู้วิจัยวิเคราะห์จากค่ามัธยเลขคณิต (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ของคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้งในภาพรวมและจำแนกคุณภาพชีวิตตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) แล้วนำไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ตามแนวคิดของเบสท์ ดังรายละเอียดตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวม

(N=161)

ด้านที่	คุณภาพชีวิตของบุคลากร	ผลการวิเคราะห์		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	สภาพทั่วไปของชีวิต	4.37	0.59	มาก
2.	สังคม	4.37	0.56	มาก
3.	เศรษฐกิจ	4.45	0.55	มาก
4.	ความเป็นมนุษย์	4.52	0.57	มากที่สุด
5.	สิ่งแวดล้อม	4.40	0.67	มาก
	รวม	4.43	0.60	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่าระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เฉลี่ยโดยภาพรวม มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.60$) เมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรมีค่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับตามค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ คือ คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.57$) คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.55$) คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.67$) คุณภาพชีวิตด้านสังคม ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.56$) คุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.59$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.55 - 0.67 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน เพื่อตอบคำถามของการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์จากค่ามัชฌิมเลขคณิตและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อจากตัวแปรต้นที่ศึกษา จำนวน 24 ข้อ ดังรายละเอียดตามตาราง ที่ 3-7

ตารางที่ 3 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต

(N = 161)

ข้อที่	ด้านสภาพทั่วไปของชีวิต	ผลการวิเคราะห์		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	มีอาหารที่มีประโยชน์และน้ำสะอาดเพียงพอต่อการบริโภค	4.56	0.59	มากที่สุด
2.	อยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์	4.37	0.79	มาก
3.	ไม่มีโรคประจำตัว	4.44	0.68	มาก
4.	มีที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพและปลอดภัย	4.50	0.59	มาก
5.	อยู่ในสถานที่ที่มีการสุขาภิบาลที่ดี	4.44	0.52	มาก
	รวม	4.37	0.59	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่าคุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อ เฉลี่ยโดยภาพรวม มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.59$) โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือข้อ 1 มีอาหารที่มีประโยชน์และน้ำสะอาดเพียงพอต่อการบริโภค ($\mu = 4.56$, $\sigma = 0.59$) รองลงมาคือ ข้อ 4 มีที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพและปลอดภัย ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.59$) และข้อ 5 อยู่ในสถานที่ที่มีการสุขาภิบาลที่ดี ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.52$) ส่วนข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุดคือ ข้อ 3 ครูไม่มีโรคประจำตัว ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.68$) รองลงมาคือ ข้อ 4 ครูอยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.79$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.52 - 0.79 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตารางที่ 4 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสังคม

(N=161)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตด้านสังคม	คุณภาพชีวิตของบุคลากร		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	มีครอบครัวที่สมบูรณ์อบอุ่น	4.48	0.55	มาก
2.	มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม	4.37	0.56	มาก
3.	มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ	4.24	0.74	มาก
4.	มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสังคม	4.40	0.56	มาก
5.	ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม	4.37	0.61	มาก
6.	มีสิทธิ์ที่จะได้รับบริการทางสังคม	4.35	0.55	มาก
7.	มีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสังคม	4.44	0.56	มากที่สุด
8.	ได้รับสิทธิ์ตามกฎหมาย	4.46	0.52	มากที่สุด
	รวม	4.37	0.56	มาก

คุณภาพชีวิตด้านสังคมของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อ เฉลี่ยโดยภาพรวม มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.56$) มีค่าอยู่ในระดับมาก 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตมากที่สุดคือข้อ 8 ได้รับสิทธิ์ตามกฎหมาย ($\mu = 4.46$, $\sigma = 0.52$) รองลงมาคือ ข้อ 7 มีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสังคม ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.56$) มีค่ามัชฌิมเลขคณิตอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือข้อ 1 มีครอบครัวที่สมบูรณ์อบอุ่น ($\mu = 4.48$, $\sigma = 0.55$) รองลงมาคือ ข้อ 4 มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสังคม ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.56$) และข้อ 5 มีสิทธิ์ที่จะได้รับบริการทางสังคม ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.61$) ส่วนข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือข้อ 2 มีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม ($\mu = 4.37$, $\sigma = 0.56$) รองลงมาคือ ข้อ 3 มีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.74$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.52 – 0.61 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตารางที่ 5 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านเศรษฐกิจ

(N = 161)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ	ผลการวิเคราะห์		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	ได้รับโอกาสในการทำงานและมีรายได้เพียงพอ	4.28	0.62	มาก
2.	มีความมั่นคงและปลอดภัย	4.45	0.60	มาก
3.	ได้รับการแบ่งทรัพย์สินอย่างเป็นธรรม	4.43	0.58	มาก
4.	อยู่ในสถานที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เช่น ระบบถนน โทรคมนาคม พลังงาน โรงเรียน ระบบขนส่งเพียงพอ	4.49	0.55	มาก
	รวม	4.45	0.55	มาก

คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อ เฉลี่ยโดยภาพรวม มีค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.55$) มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือข้อ 4 อยู่ในสถานที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพ เช่น ระบบถนน โทรคมนาคม พลังงาน โรงเรียน ระบบขนส่งเพียงพอ ($\mu = 4.49$, $\sigma = 0.55$) รองลงมาคือ ข้อ 2 มีความมั่นคงและปลอดภัย ($\mu = 4.45$, $\sigma = 0.60$) และ ข้อ 3 ได้รับการแบ่งทรัพย์สินอย่างเป็นธรรม ($\mu = 4.43$, $\sigma = 0.58$) ส่วนข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ข้อ 1 ได้รับโอกาสในการทำงานและมีรายได้เพียงพอ ($\mu = 4.28$, $\sigma = 0.62$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.55 - 0.62 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตารางที่ 6 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านความเป็นมนุษย์

(N=161)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์	ผลการวิเคราะห์		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	มีความสุขในชีวิตประจำวัน	4.42	0.62	มากที่สุด
2.	สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี	4.52	0.56	มากที่สุด
3.	ได้รับความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังของชีวิต	4.44	0.62	มากที่สุด
4.	มีความพอใจและความสบายใจในการดำเนินชีวิต	4.50	0.57	มากที่สุด
5.	เป็นผู้มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ และรู้จักให้อภัยผู้อื่นเสมอ	4.58	0.51	มากที่สุด
	รวม	4.52	0.57	มากที่สุด

คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อ เฉลี่ยโดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.57$) มีค่าอยู่ในระดับมากที่สุดทุกข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ ข้อ 5 เป็นผู้มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ และรู้จักให้อภัยผู้อื่นเสมอ ($\mu = 4.58$, $\sigma = 0.51$) รองลงมาคือ ข้อ 2 สามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี ($\mu = 4.52$, $\sigma = 0.56$) และข้อ 4 มีความพอใจและความสบายใจในการดำเนินชีวิต ($\mu = 4.50$, $\sigma = 0.57$) ส่วนข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือข้อ 3 ได้รับความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังของชีวิต ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.62$) รองลงมาคือ ข้อ 1 มีความสุขในชีวิตประจำวัน ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.62$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.51 - 0.62 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตารางที่ 7 ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ด้านสิ่งแวดล้อม

(N = 161)

ข้อที่	คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม	ผลการวิเคราะห์		
		μ	σ	ค่าระดับ
1.	ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีไม่มีมลภาวะ	4.42	0.68	มาก
2.	ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน	4.40	0.67	มาก
	รวม	4.40	0.67	มาก

คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อมของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นรายชื่อ เฉลี่ยโดยภาพรวมมีค่าอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.67$) มีค่าอยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตสูงสุดคือ ข้อ 1 ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีไม่มีมลภาวะ ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.68$) รองลงมาคือ ข้อ 2 ได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.67$) และเมื่อพิจารณาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ซึ่งอยู่ระหว่าง 0.67 - 0.68 แสดงว่าความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามสอดคล้องกัน

ตอนที่ 3 แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้ทราบค่ามัชฌิมเลขคณิตที่น้อยที่สุดในแต่ละด้าน ซึ่งนำมาเป็นประเด็นปัญหาในการสัมภาษณ์ (interview) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา รองผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้ปฏิบัติงานสอน จำนวน 6 คน และกลุ่มบุคลากรที่มีความคิดเห็นน้อยที่สุดในแต่ละด้าน เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ซึ่งประเด็นปัญหาในการสัมภาษณ์ (interview) และแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาสภาพอากาศภายในโรงเรียน โดยจะต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ปลูกต้นไม้โดยรอบของโรงเรียนเพื่อป้องกันฝุ่นละออง และพอกอากาศบริเวณรอบโรงเรียน เพราะโรงเรียนตั้งอยู่กลางใจเมือง มีมลภาวะจากท่อไอเสียรถยนต์เป็นจำนวนมาก
2. บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการแก้ปัญหาการเลือกหรือตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน บุคลากรควรมีสิทธิ์มีเสียงในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ร่วมกัน ผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร
3. บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการพัฒนาอาชีพครูเพื่อให้มีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีวิตโดยการส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ครูมีวิทยฐานะ มีรายได้เพิ่มขึ้นในการดำรงชีวิตประจำวัน
4. บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุขในสถานศึกษา โดยอาศัยหลักกัลยาณมิตรในทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ไม่เกิดข้อขัดแย้งภายในสถานศึกษา
5. บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางในการพัฒนาอาชีพครู เพื่อให้ครูได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน เพื่อนครูได้เสนอให้มีการพิจารณาการรับย้าย หรือการบรรจุแต่งตั้งโดยดูที่ประวัติการทำงาน ความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนจรรยาบรรณส่วนตัว การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อธิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อทราบ 1) เพื่อทราบคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 2) เพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียน ราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษา คุณภาพชีวิตของบุคลากรตามแนวคิดขององค์การยูเนสโก (UNESCO) ประกอบไปด้วย 1) สภาพ ทั่วไปของชีวิต (Biological) 2) สังคม (Social) 3) เศรษฐกิจ (Economic) 4) ความเป็นมนุษย์ (Humanistic) และ 5) สิ่งแวดล้อม (Environmental) ซึ่งประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ บุคลากร ของโรงเรียนราชินีบูรณะ ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา 1 คน รองผู้บริหารสถานศึกษา 4 คน และครูผู้ปฏิบัติงานสอน 156 คน รวมผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 161 คน ซึ่งได้รับแบบสอบถาม กลับคืนมาจำนวน 161 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามความ คิดเห็น (opinionnaire) เพื่อการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 1 ฉบับ และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จำนวน 1 ฉบับ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) และการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 โดยภาพรวมมีค่ามัชฌิมเลขคณิต (μ) = 4.43, (σ) = 0.60) เมื่อพิจารณาแยก เป็นรายด้าน พบว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีค่ามัชฌิมเลขคณิต โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อยได้ดังนี้ คุณภาพ ชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิต ด้านสังคม คุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ตามลำดับ

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จากการนำข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตต่ำที่สุดของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ (interview) ประกอบด้วยบุคลากรของโรงเรียนราชินีบูรณะ จำนวน 5 คน ได้เสนอแนวทางในการพัฒนาทั้งรายชื่อและรายด้านดังนี้

2.1 คุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูอยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ คือ การแก้ปัญหาสภาพอากาศภายในโรงเรียน โดยจะต้องมีการปรับปรุงภูมิทัศน์ ปลูกต้นไม้โดยรอบของโรงเรียน เพื่อป้องกันฝุ่นละออง และเป็นตัวกรองอากาศบริเวณรอบโรงเรียน เพราะโรงเรียนตั้งอยู่กลางใจเมือง มีมลภาวะจากท่อไอเสียรถยนต์เป็นจำนวนมาก

2.2 คุณภาพชีวิตด้านสังคม ข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ คือ ควรให้บุคลากรของโรงเรียนราชินีบูรณะได้มีส่วนร่วมในการเลือกหรือตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ต้องการมีสิทธิ์ในการแสดงความคิดเห็นในเชิงบวกเพื่อแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในโรงเรียน บุคลากรควรมีสิทธิ์ในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียนร่วมกับผู้บริหาร และผู้บริหารควรรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร

2.3 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูรับ โอกาสในการทำงานและมีรายได้เพียงพอ แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะคือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาวิชาชีพครู ส่งเสริมให้มีการพัฒนาตนเอง เพื่อให้ครูมีวิทยฐานะได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม พอเพียงต่อการดำรงชีวิตประจำวัน

2.4 คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ ข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูมีความสุขในชีวิตประจำวัน แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ คือ การพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีความสุขในสถานศึกษา โดยอาศัยหลักกัลยาณมิตรในทางพระพุทธศาสนา เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ไม่เกิดข้อขัดแย้งภายในสถานศึกษา

2.5 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ข้อที่มีความเข้มข้นเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ คือ บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะอยากทำงานภายใต้บรรยากาศที่ดี และมีเพื่อนร่วมงานที่ดี สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข เพื่อนครูได้เสนอให้มีการพิจารณาการรับย้ายหรือการบรรจุแต่งตั้งโดยดูที่ประวัติการทำงาน ความตั้งใจในการทำงาน ตลอดจนนิสัยส่วนตัว การปรับตัวเข้ากับเพื่อนร่วมงาน

การอภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย มีประเด็นสำคัญที่ควรนำมาพิจารณาเพื่อให้ทราบสภาพที่แท้จริงที่เป็นไปได้ และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. จากผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ทั้ง 5 ด้าน โดยเรียงค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อย ดังนี้ คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม คุณภาพชีวิตด้านสังคม และคุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะโรงเรียนราชินีบูรณะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 9 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับเงินเดือน สวัสดิการ ค่าตอบแทนในการพัฒนาตนเอง การดูแลเอาใจใส่ มีการส่งเสริมให้บุคลากรมีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันอย่างเสมอภาค ทำให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ส่งผลสามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข สามารถอุทิศตัวให้การปฏิบัติหน้าที่ในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของเกศินี สันจะโป๊ะ ซึ่งทำวิจัยเรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักงานบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งทำวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้

เมื่อแยกพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณภาพชีวิตของครูอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยคุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์อยู่ลำดับแรก และด้านสภาพทั่วไปของชีวิต อยู่ลำดับสุดท้าย จะเห็นได้ว่า บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ มีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน สังคมการทำงานของโรงเรียน มีความพอใจ และความสะดวกสบายในการดำเนินชีวิต มีระดับความสุขและประสบความสำเร็จ สอดคล้องกับองค์การยูเนสโก (UNESCO) ที่กล่าวว่า จิตใจและอารมณ์เป็นพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ที่สำคัญที่สุด ดังนั้นการมีความสุข เกิดสมดุลภายในจิตใจ การบรรลุสิ่งที่ต้องการ ความสงบของจิตใจ ความพอใจในชีวิตเป็นการแสดง ให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่วนคุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ซึ่งอยู่ในระดับมากและอยู่ในลำดับสุดท้ายอาจจะเป็นเพราะ คุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต มีองค์ประกอบที่สำคัญคือปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิต ได้แก่ อาหารและน้ำ ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค อากาศที่บริสุทธิ์ สอดคล้องกับ ยัง (Young) ที่กล่าวว่า ความพึงพอใจในสิ่งที่จำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต เป็นสิ่งที่ทำให้ชีวิตมีคุณภาพ นั่นคือการมีอาหารที่มีประโยชน์เพียงพอต่อการดำรงชีวิต อยู่ในที่มีอากาศและน้ำสะอาด ไม่มีมลพิษ มีสุขภาพดี ไม่มีโรคภัย แต่จะเห็นได้ว่าหากพิจารณาตามทำเลที่ตั้งของโรงเรียนราชินีบูรณะแล้ว โรงเรียนราชินี

บุงอระตั้งอยู่ย่านในกลางเมือง ทำให้การจราจรติดขัด มีมลพิษทางอากาศค่อนข้างสูง ทำให้บุคลากรในโรงเรียนอาจมีความวิตกกังวลในเรื่องของภาวะสุขภาพก็เป็นได้

2. แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบุงอระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จากการนำข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตต่ำที่สุดของแต่ละด้านมาเป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ (interview) ประกอบด้วยบุคลากรของโรงเรียนราชินีบุงอระ จำนวน 5 คน ได้แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบุงอระ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ดังต่อไปนี้

2.1 คุณภาพชีวิตด้านสภาพทั่วไปของชีวิต ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูอยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์ เหตุผลที่ค่ามัชฌิมเลขคณิตในข้อนี้น้อยที่สุด ทั้งนี้เป็นเพราะสถานที่ตั้งของโรงเรียนราชินีบุงอระ ตั้งอยู่ใจกลางเมือง กลางแหล่งชุมชนที่มีการจราจรแออัด มีรถวิ่งไปมาตลอดเวลา ทำให้เกิดมลพิษทางอากาศที่เกิดท่อไอเสียของรถ ทำให้ร่างกายทรุดโทรม ไม่แข็งแรง ส่งผลเสียต่อสุขภาพในระยะยาว มีผลกระทบต่อการทำงาน และดำเนินชีวิตประจำวันของบุคลากรโรงเรียนราชินีบุงอระ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรียาภรณ์ พวงทัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของบุคลากรทางการศึกษาในสหวิทยาเขตชาวดอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 3 และสอดคล้องกับงานวิจัยของยุวธิดา ร่วมโพธิ์รี และมลฤดี วัฒนอังกูร ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยการดำรงชีวิตของครูที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี โดยมีวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อศึกษาปัจจัยการดำรงชีวิตของครู 4 และสอดคล้องกับงานวิจัยของชยพร ผ่องวรรณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัยอำเภอขลุง จังหวัดจันทบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิตลา สุระเศรษฐี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการโรงเรียน ประจวบวิทยาลัย อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

2.2 คุณภาพชีวิตด้านสังคม ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ ทั้งนี้เป็นเพราะบุคลากรโรงเรียนราชินีบุงอระมองว่าการบริหารงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ส่วนใหญ่ได้รับการตัดสินใจจากกลุ่มผู้บริหารระดับสูงของสถานศึกษา ทำให้บุคลากรภายในโรงเรียนมีความรู้สึกอึดอัด ไม่สามารถตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ภายในโรงเรียน บุคลากรโรงเรียนราชินีบุงอระต้องการที่จะมีสิทธิ์มีเสียงในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ ของโรงเรียนร่วมกับผู้บริหาร นักเรียน ตลอดจนผู้ปกครอง ครูอยากให้มีการส่งเสริมด้านการเป็นประชาธิปไตยในองค์กร อยากให้ผู้บริหารรับฟังความคิดเห็นจากทุก ๆ ฝ่าย บุคลากรมองว่าการทำงานร่วมกันเป็นจะต้องประนีประนอม เนื่องจากภายในโรงเรียนมีครูอยู่หลายช่วงวัย ต้องมีการปรับตัวเข้าหากัน เพื่อรักษาสัมพันธภาพที่ดีระหว่างการทำงาน ประการสำคัญบุคลากรส่วนหนึ่งเป็นศิษย์เก่าของโรงเรียนราชินีบุงอระ เพราะฉะนั้นในฐานะครูและศิษย์เก่าของโรงเรียนราชินีบุงอระ บุคลากรย่อมรู้สึกผูกพันกับ

องค์กร ต้องการเห็นโรงเรียนพัฒนาและเจริญรุ่งเรือง เป็นที่ยอมรับในสายตาของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับ เกตินิกิ สันจะโป๊ะ ซึ่งทำวิจัย เรื่อง ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครู และบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ และสอดคล้องกับ นิตพร บุญหนัก ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี และสอดคล้องกับ นิตยา พรหมพินิจ และคณะ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสอดคล้องกับ สุภัทศรณี พนมไพรพวกษาและกาญจน์ เรืองมนตรี ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนาแนวทาง การเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครู โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ

2.3 คุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ข้อที่มีค่ามัธยฐานเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูได้รับโอกาสในการทำงานและมีรายได้เพียงพอ เหตุผลที่บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะคิดว่าคุณภาพชีวิตด้านเศรษฐกิจ ในเรื่องของรายได้จากวิชาชีพครูไม่เพียงพอ นั้น ส่วนหนึ่งมาจากบุคลากรส่วนใหญ่ในโรงเรียนราชินีบูรณะเป็นครูที่เพิ่งได้รับการบรรจุแต่งตั้ง และเริ่มทำงานที่โรงเรียนราชินีบูรณะเป็นที่แรก และโรงเรียนราชินีบูรณะมีพื้นที่จำกัด อีกทั้งโรงเรียนไม่มีบ้านพักครู ทำให้บุคลากรส่วนใหญ่ต้องจ่ายค่าที่พักอาศัยด้วยตนเอง ค่าใช้จ่ายในการดำรงชีวิตสูงขึ้น บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะจึงอยากให้รัฐบาล หรือกระทรวง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้ามาดูแลสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในด้านที่พักอาศัย ให้เพียงพอต่อความต้องการของบุคลากร เพราะถ้าหากบุคลากรได้รับการสนับสนุนปัจจัยขั้นพื้นฐานด้านที่อยู่อาศัยแล้ว ก็จะลดค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันลงไปได้มาก และไม่ส่งผลเสียต่อสุขภาพจิตในระยะยาว เพราะหากต้องเช่าที่พักอาศัย ก็ต้องมีค่าเดินทางไปกลับระหว่างที่พักและโรงเรียน ทำให้เกิดค่าใช้จ่ายขึ้นเป็นสองทาง และเสียเวลาในการเดินทาง มีเวลาในการพักผ่อนน้อยลงกว่าเดิม สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทราวรรณ แนนสนิท ได้ศึกษาการวิจัยเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยพันธ์ พูลสวัสดิ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศรี เวชประพันธ์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจังหวัดสงขลา และสอดคล้องกับงานวิจัยของศรีนายนุคุณทราศัยได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร

2.4 คุณภาพชีวิตด้านความเป็นมนุษย์ ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุด คือ ครูมีความสุขในชีวิตประจำวัน ในแง่ของการปฏิบัติงาน บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะมีภาระงานในหน้าที่ตามมาตรฐานการกำหนดตำแหน่ง และหน้าที่พิเศษอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาในปริมาณมาก ทำให้ในการปฏิบัติงานเกิดความเครียดและมีปัญหาสุขภาพจิตได้ เพราะในแง่ของการปฏิบัติหน้าที่ บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะไม่ได้ปฏิบัติหน้าที่ด้านการสอนเพียงอย่างเดียว แต่ต้องทำงานเพื่อสนองนโยบาย เพื่อตอบสนองวิสัยทัศน์ และพันธกิจขององค์กร บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนวทางว่าควรจัดให้มีการดูแลสุขภาพของคุณครูอย่างสม่ำเสมอ อยากรให้มีการจัดพนักงานทำความสะอาดห้องพักครู และสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนให้สะอาด และมีความปลอดภัยในการจัดการเรียนการสอน มีการแนะนำช่วยเหลือบุคลากรเวลามีปัญหา มีการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ พบปะสังสรรค์เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เพื่อให้เกิดปฏิสัมพันธ์ขึ้นในองค์กร ทั้งนี้เพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนสามารถทำความรู้จักกันให้มากกว่านี้ มีการจัดสรรปริมาณงานให้มีความเหมาะสมกับบุคลากรในแต่ละช่วงวัย มีความเหมาะสมในแง่ของระดับความสามารถของบุคลากร เพื่อเป็นการส่งเสริมสนับสนุนให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่มีความเครียด ทำให้บุคลากรมีความสุขในการปฏิบัติงาน ไม่มีปัญหากับเพื่อนร่วมงาน เกิดความไม่เข้าใจภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนางลักษณ์ เพิ่มชาติ ได้ทำการศึกษาเรื่อง คุณภาพชีวิตการทำงาน ของคณาจารย์มหาวิทยาลัย ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพพร ทิแก้วศรี และปาริชาติ หมูแสนทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตครู กรณีศึกษา ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร และสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา พรหมพินิจ และคณะ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสกลนคร เขต 2 และสอดคล้องกับงานวิจัยของดาบิราน และคนอื่น ๆ (Soheila Dabiran et.al) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง การประเมินคุณภาพ ชีวิตของครูในโรงเรียนมัธยมหญิง เมื่อเทียบกับประชากรทั่วไปในอิหร่าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของดियานา อีสแฮค (Siti Intan Diyana Ishak) ได้ศึกษาและสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพชีวิต การทำงานของครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของติมารอห์ และคนอื่น ๆ (Ighoroje Maroh et al.) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตและความ เจ็บป่วยทางจิตของครูผู้สอนในโรงเรียนภาคตะวันตกเฉียงใต้ของไนจีเรีย

2.5 คุณภาพชีวิตด้านสิ่งแวดล้อม ข้อที่มีค่ามัชฌิมเลขคณิตน้อยที่สุดคือ ครูได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและเป็นมิตรต่อกัน บุคลากรโรงเรียนราชินีบูรณะได้เสนอแนะแนวทางในการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในองค์กร คือเพื่อนร่วมงานจะต้องมีความเป็นกัลยาณมิตรต่อกัน ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อย่างสร้างสรรค์ โดยยึดมั่นในระบบคุณธรรม สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ไม่ประพฤติหรือมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ และปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้เกิดความรัก ความ

สามัคคี และร่วมใจกันในการพัฒนาการศึกษา ทำงานอย่างเป็นระเบียบแบบแผน บุคลากรผู้น้อย เชื้อฟังกบุคลากรผู้ใหญ่ เรียนรู้จากคนที่มีประสบการณ์มากกว่า ทำตนให้เป็นที่เคารพสมควรแก่ฐานะ เพื่อให้บุคลากรผู้น้อยเกิดความรู้สึกรอบอุ้ม เป็นที่พึ่งและรู้สึกปลอดภัย อยากรู้ให้บุคลากรในโรงเรียนตักเตือนกันเมื่อมีใครกระทำความผิด เป็นผู้ให้คำปรึกษาที่ดีในเวลาที่มีเพื่อนร่วมงานมีปัญหา ไม่สบายใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้วิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิต ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพรรณ สุขทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนบางเสาธง และสอดคล้องกับงานวิจัยของแสนคำนึ่ง ตรีฤกษ์ฤทธิ และคนอื่น ๆ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครูจังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยพันธ์ พูลสวัสดิ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียน เทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี และสอดคล้องกับงานวิจัยของอมฤต ทัศกรรจ ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความดูแลในเรื่องสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานอย่างมีความสุข
4. บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน รักสามัคคี เป็นกัลยาณมิตรที่ดีเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 มีดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความดูแลในเรื่องสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ในสถานศึกษาให้เอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรในสถานศึกษา
2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียน ให้อิสระในการแสดงความคิดเห็นเรื่องต่าง ๆ
3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนทำงานอย่างมีความสุข
4. บุคลากรในโรงเรียนควรร่วมแรงร่วมใจกันทำงาน รักสามัคคี เป็นกัลยาณมิตรที่ดีเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการทำงาน

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กนกวรรณ ทองดำสิง. “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยรามคำแหง.” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2552. 17-18.
- กรรณิการ์ ศรีวาริรัตน์. โมเดลเชิงสาเหตุของคุณภาพชีวิตของครู. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ. “แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564.” 2558.
- กฤษฎา วัฒนานันท์. “ปัจจัยจูงใจในการทำงานกับคุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอเกาะคำจังหวัดลำปาง.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2551
- กัญญณ์ช พวงมาลัย. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานบริษัท พานาโซนิค อิเล็กทรอนิกส์ ไทยแลนด์ จำกัด.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2554.
- กำชัย เสนากิจ. “คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 26.” วารสารวิชาการศรีปทุม ชลบุรี 15, 1 (กรกฎาคม-กันยายน 2561): 251.
- กิตติกา ต่อพันธุ์. “ศึกษาปัญหาคุณภาพชีวิตการทำงานของครูสังกัดเมืองพัทยา จังหวัดชลบุรี.” งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ ข มหาวิทยาลัยบูรพา, 2553. 16.
- กิตติศักดิ์ สุพร, คุณภาพชีวิตทำงานของบุคลากรโรงเรียน สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ ในจังหวัดนครปฐม. การค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยรามคำแหง. 2557
- เกศินี สันจะโป๊ะ, ปัญหาและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูและบุคลากรทางการศึกษาของศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 12 จังหวัดชลบุรี สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. งานนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2560.
- คุณาวุฒิ เดชเสถียร. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา พระนครศรีอยุธยา เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2549.

- จตุพล เจริญธัญญากร. “แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานส่งเสริมคุณภาพชีวิตขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกำแพงเพชร.” วารสารพิกุล คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2554): 31.
- จรววยพร รอบคอบ. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานประเภทปฏิบัติการวิชาชีพและบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2552.
- จันทิพา วิเศษไฉน. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานสตรีในนิคมอุตสาหกรรม จังหวัดสมุทรปราการ.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2553.
- จิรภัท กัญจนโชติธนกุล. “คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงาน ศูนย์ปฏิบัติการธุรกิจส่งออก และนำเข้า ธนาคารกรุงเทพ จำกัด มหาชน สำนักงานใหญ่.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, 2551.
- ชญาดา ร่วมโพธิ์ธีรี และ มลฤดี วัฒนอังกูร. ปัจจัยการดำรงชีวิตของครูที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดจันทบุรี, วารสารสังคมศาสตร์ 5, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2559): 102-112.
- ชมพูนุช หิริโกกุล. “ปัจจัยที่สัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของนิสิตระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2550.
- ชยพร ผ่องวรรณ, คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนศรีหฤทัยอำเภอคลอง จังหวัดจันทบุรี. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556.
- ชวรัตน์ รุกขพันธุ์. “การประเมินคุณภาพชีวิตในการทำงานของเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครองระยอง.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2553
- ณปภัช ตะสิงห์. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานเทศบาลตำบลในจังหวัดสระบุรี.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2552.
- ทัศนาศ แสงศักดิ์. “คุณลักษณะที่ส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี.” วารสารศึกษาศาสตร์ 18, 1 (มิถุนายน - ตุลาคม 2549): 48.
- ธงทอง จันทรางศุ. สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล พ.ศ. 2552. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค, 2553.

นงลักษณ์ เพิ่มชาติ. “คุณภาพชีวิตการทำงานของคณาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.”

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, 2551.

นพพร ทิแก้วศรี และปารีชาติ หมูแสนทอง. “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตครูกรณีศึกษา ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานคร.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาวิยาศาสตร์ธรรมศาสตร์, 2557.

นฤมล นาสำแดง. “ความเครียดในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนประถมศึกษา กลุ่มหัวโพธิ์-ศรีสำราญ สังกัดสำนักงานเขตการศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยปทุมธานี, 2557.

นัฐกรณ์ บัวขาว. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานรักษาความปลอดภัย บริษัท เอ็ม.จี.เอ็น.ซี.คิว ริตี้การ์ดเซอร์วิส จำกัด.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2554.

นิตพร บุญหนัก. “ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาโทการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, 2553.

นิตยา พรหมพินิจ. “การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณภาพชีวิตครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 2.” วารสารมหาวิทยาลัยนครพนม 5, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2558): 42-47.

นิภาพร หวังเชิดกลาง. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนในกลุ่มพัฒนาคุณภาพการศึกษาอำเภอคลองหาด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2556.

นุกูล เทศกุล. “คุณภาพชีวิตการทำงานของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 1.” ปริญญานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, 2547.

ปราณี กมลทิพยกุล. “คุณภาพชีวิตการทำงานกับประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพนักงานบริษัท ยูเอ็น แอร์ แอนด์ ซี เซอร์วิส ประเทศไทย จำกัด.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์, 2552.

ปราณี มีทรัพย์หลาก. วิทยาศาสตร์เพื่อคุณภาพชีวิต: Science for quality of life. กรุงเทพฯ: อักษรพาพัฒนา, 2544.

ปวีณา กรุงพลี. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานกับความผูกพันต่อองค์กรของเจ้าหน้าที่สำนักงานฯ.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราช

ภักฎาไลอยอลงกรณ์, 2552.

ฝ่ายบริหารทั่วไป, “ข้อมูลสารสนเทศอาคารสถานที่”, 6 มิถุนายน 2562.

ฝ่ายวิชาการ บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550-2554). กรุงเทพฯ: บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด, 2549. 28-47.

พจนีย์ เถิงจ่าง. ผลกระทบของการศึกษาในระดับบัณฑิตศึกษา ภาคนอกเวลาราชการที่มีต่อการเรียน การปฏิบัติงาน และคุณภาพชีวิตของนิสิต. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

พฤตพิงศ์ กาญจนประดิษฐ์. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการส่วนการศึกษา โรงเรียนการ กำลังสำรอง กองทัพบก.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบาย สาธารณะ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2551.

พัชรี จันทร์ขาว. “คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนอนุบาลเมืองใหม่ชลบุรี สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

เพ็ญศรี เวชประพันธ์. คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร. 2557.

ภัทรพล ดันเสถียร. “คุณภาพชีวิตของพระสงฆ์ที่อาพาธด้วยโรคเรื้อรังที่มารับบริการทางการแพทย์ ณ โรงพยาบาลสงฆ์.” กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยมหิดล, 2550.

ภัทรารวรรณ แนบสนิท. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูระดับมัธยมศึกษาในสังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน อำเภอเมืองสระบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญา การศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

ภคารัชช ศรีพงษ์. การศึกษาคุณภาพชีวิตของครูในกลุ่มโรงเรียนขุนไพบรุษุไพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ. 2555.

มณัฐกร คงทอง. “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ: กรณีศึกษาชุมชนริมทางรถไฟภายในเขตเทศบาลนคร หาดใหญ่ จังหวัดสงขลา.” สารนิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐ ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2554.

มูฮัมหมัด มะลี. “คุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามควคูวิซาสามัญ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขา การบริหารการศึกษาและการจัดการศึกษาอิสลาม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2560. 78-82.

รจนา คงคาลัย. “ปัจจัยส่วนบุคคลและสัมพันธภาพในครอบครัวกับคุณภาพชีวิตของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 1 จังหวัดชลบุรี.” ปรินญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนสังคมศาสตร์) สาขาพัฒนสังคมศาสตร์ โครงการสหวิทยาการ ระดับบัณฑิตศึกษา, 2550.

รัชพล คชชารุ่งโรจน์. โรงเรียนทันสมัย. กรุงเทพฯ: บริษัทด้านสุทธาการพิมพ์, 2548.

เรียม สุขกล้า. “ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูกับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระแก้ว เขต 1.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาบริหารการศึกษาวิทยาลัยบูรพา, 2553.

โรงเรียนราชินีบูรณะ, “รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Self-Assessment Report: SAR ปีการศึกษา 2562”, 11 ธันวาคม 2562.

เลิศศักดิ์ ปรีชาเกรียงไกร. “คุณภาพชีวิตการทำงานและประสิทธิภาพในการทำงานของพนักงานในเครือบริษัทบางพระก่อสร้าง จังหวัดบุรีรัมย์.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 2553.

วชิราภรณ์ สุวรรณกุล. “คุณภาพชีวิตในการทำงานมีอิทธิพลต่อความผูกพันองค์กรของพนักงานบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลแม่วัง จำกัด.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการทั่วไป มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง, 2554.

วิภาพร มาพบสุข. การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, มปป, 3.

วิลาวัลย์ รัตนา. “พฤติกรรมดูแลสุขภาพและการสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุชมรมผู้สูงอายุโรงพยาบาลสุราษฎร์ธานี.” สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต, 2552.

วีระยุทธ ชาตะกาญจน์. เทคนิคการบริหารสำหรับนักบริหารการศึกษามีอาชีพ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

ศรีนาย คุณนทราศัย. “คุณภาพชีวิตการทำงานของอาจารย์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร.” วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลพระนคร, 2551.

ศิรินันท์ กิตติสุขสถิต และคณะคุณภาพชีวิตการทำงานและความสุข. พิมพ์ครั้งที่ 1. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2556.

ศุภวัฒน์ ศรีชัยชนะ. “แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการตำรวจชั้นประทวนในสังกัดสถานีตำรวจภูธรแม่สอด จังหวัดตาก.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงแสน, 2551.

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครปฐม จำกัด. รายงานประจำปี 2560. สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครปฐม จำกัด, 2560.

- สานิต ศิริศิษฐ์กุล. “คุณภาพชีวิตของนักศึกษาามุสลิมที่ศึกษาระดับปริญญาตรีวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ.” กรุงเทพมหานคร: สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ, 2550.
- สาลินี วงศ์รวยดี. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานส่วนตำบล สังกัดองค์การบริหารส่วนตำบลพื้นที่จังหวัดยะลา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2551.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “แผนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 – 2564.” กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี, 2559.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา. “รายงานการวิจัยฉบับย่อการประเมินโครงการบริหารชีวิตแบบพอเพียงและการจัดการการเงินอย่างมีศิลปะ.” กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนาคุณภาพชีวิตครู สกสศ, 2554.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. “แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579.” กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ, 2560.
- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม. “คำสั่งสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม เรื่องเลื่อนขึ้นเงินเดือนข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาและให้รับค่าตอบแทนพิเศษ.” สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครปฐม, 2561.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, คุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัดชายแดนภาคใต้ (กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2560).
- สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. “หลักสูตรการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาทั่วประเทศ.” กรุงเทพฯ: ทอกรมล, 2552.
- สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดนครปฐม. การป้องกันและแก้ไขมลพิษในอากาศอันเนื่องมาจากฝุ่นละอองขนาดเล็ก (PM2.5), เข้าถึงเมื่อ 5 พฤศจิกายน 2562, เข้าถึงได้จาก http://www.industry.go.th/nak_honpathom/index.php/news/item/12315-pm-2-5
- สิตลา สุรเศรษฐี. “คุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการโรงเรียน ประจวบวิทยาลัย อำเภอเมืองจังหวัดประจวบคีรีขันธ์.” วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต, 2551.
- สุพรรณิการ์ณ มาศยคง. คุณภาพชีวิตในโรงเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายในกรุงเทพมหานคร, 2554.
- สุภัศรณ พนมไพรพวกษา และ กาญจน์ เรืองมนตรี, การพัฒนาแนวทางการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษา จังหวัดชัยภูมิ, วารสารการบริหารและนิเทศการศึกษา 8, 1 (มกราคม – เมษายน 2560): 116-128.

สุภาพรณ สุขทอง, การศึกษาคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครู กลุ่มโรงเรียนบางเสาธง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. วิทยานิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยบูรพา. 2559.

แสนคำนิง ตรีฤกษ์ฤทธิ์, ชีพสุมน รังสยาธร และอภิญญา หิรัญวงษ์, คุณภาพชีวิตและการเตรียมความพร้อมก่อนการเกษียณอายุของข้าราชการครู จังหวัดชลบุรี, วารสารเกษตรศาสตร์ 35, : 460-471.

หทัยพันธ์ พูลสวัสดิ์. “คุณภาพชีวิตในการทำงานของพนักงานครูโรงเรียนเทศบาลแหลมฉบัง 1 จังหวัดชลบุรี.” วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา, 2555.

หทัยรัตน์ สกลปิ่น, การศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูโรงเรียนเอกชนในเครือมูลนิธิไทยโชย, เอกสารการประชุมวิชาการเสนองผลงานวิจัย ระดับบัณฑิตศึกษาครั้งที่ 2, (มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 2560), 803-815.

อริญชัย อิทรนัญ. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานราชการ สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ในเขตภาคตะวันออก.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี, 2553.

อาแซ สะลิมีง. “คุณภาพชีวิตการทำงานของพนักงานไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย เชื้อนบางกลาง อำเภอบ้านนั้งสตา จังหวัดยะลา.” วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา, 2551.

อารดา ธีระเกียรติกำจร. “คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุในเขตเทศบาล ตำบลสุเทพ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่.” เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2554.

อิมทิพย์ อนิศดา. “คุณภาพชีวิตของครูที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพครูของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรีเขต 4.” วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.

อมฤต หัตถกรรจ์, คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 20 จังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 2557.

ภาษาอังกฤษ

- A., Campbell, Subjective Measures of Well-being. *American Psychologist*, 117 – 124.
- A., Campbell, *The Sense of Well-being in American* (New York: McGraw-Hill, 1980), 177-124.
- A.H., Maslow, *Motivation and Personality*, 2nd. Ed. (New York: Harper and Row; 1970), 80-84.
- Amani Ibrahim Abdelgafar, *The Quality of Life of Teachers in Sudan*. *Handbook of Quality of Life in African Societies*. (Switzerland AG: Springer Nature), 359-372.
- Arun Vijay Subbarayalu, *Quality of Work Life of Teaching Staff Working at a Higher Education Institution in Saudi Arabia: A Cross-sectional Study*. *Journal of Social Service Research* 45, 4 (April 2019): 530-542.
- B.C., Liu, “Quality of Life: Concept, Measure and Result” *The American Journal of Economics and Sociology* (January, 1975): 1.
- Best, J. W. *Research in Education* (3rd ed.). Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall, 1997.
- Bruckhardt, C.A.S “Measurement of Quality of life: Current State of the Art.” *Archieve of Medicine and Rehabilitation* 63 (February 1982): 56-57.
- Ce.Ferrans, & Mj. Power, *Psychometric Assessment of the Quality of Life American Psychologist* (New York: John Wiley & Sons, 1997), 138-147.
- Cheong, Siew Young, *Quality of Life and Biology Education*, A paper presented at the annual meeting of the commission for Biological Education of the International Union of Biological Science (Vancouver Canada,1983).
- Christopher Steel and Elizabeth Craig, “Reworking Industrial Models, Exploring Contemporary Ideas, And Fostering Teacher Leadership,” *Phi Delta Kappan* 87,9 (May2006) : Abstract.
- Danilewitz, Jessica R., "Quality of Life and Sources of Stress in Teachers: A Canadian Perspective" (2017). *Electronic Thesis and Dissertation Repository* 4469: <https://ir.lib.uwo.ca/etd/4469>.
- D.E., Orem, *Nursing concept of practice* (New York: Mc.Graw-Hill Book, 2001).

- Dennis M. Pelsma et al, The Quality of Teacher Work Life Survey: A Measure of Teacher Stress and Job Satisfaction. *Measurement and Evaluation in Counseling and Development* 21, 4 (July 2019):1989.
- F.B., Herzberg, Mausner and B. Snyderman, *The Motivation to Work*. (New York: John Wiley and Sons, Inc; 1959), 105-107.
- Ferrans, Ce. and Power, Mj. *Psychometric Assessment of the Quality of Life American Psychologist*, (New York: John Wiley & Sons, 1997), 138.
- Flanagan, J.C. "Measurement of Quality of Life: Current State of Art." *Archieve of Medicine and Rehabilitation* 63 (February 1982) 138-147.
- Frank-Stromberg, M. Selecting and instrument to measure quality of life *Oncology nursing forum*, 11(May 1984), 88-91.
- Fred C. Lunenburg and Allen C. Ornstein, *Educational Administration: Concepts & Practices*, 6th ed. (BelMont, CA: Wadsworth, 2012), 20-22.
- Hood, J. N., & Smith, H. L. Quality of work life in home care. The contribution of leaders' personal concern for staff. *The Journal of nursing administration*, 24 (1), 1994. 40-47.
- Hugo Machado Sanchez and others, Impact of health on quality of life and quality of working life of university teachers from different areas of knowledge. *Cien Saude Colet* 24, 11 (November 2019): 4111-4122.
- Ighoroje Maroh et al, Subjective Quality of Life and Psychiatric Morbidity among School Teachers in Abeokuta, South West Nigerai. *International Neuropsychiatric Disease Journal* 11, 3 (December 2018): 1- 12.
- J.C., Flanagan, *Measurement of Quality of Life: Current State of the Art. Arch Phys Med Rehabil* (February, 1982), 56-59.
- Jitka SimiCkova and Bohumil Vasina, Quality of Life among Primary School Teachers and Other Professions. *The Educational Review* 17, 1(January 2018): 233-239..
- John, Herbert. "Development of a Quality Inventory," *Dissertation Abstracts vol.35* (July 1971): 572-B.
- L., Zhan, Quality of Life "Conceptual and measurement issues." *Journal of Advanced Nursing* 17 (July, 1992): 979.
- Likert, R.A. "Technique for the Measurement of Attitudes," *Arch Psychological*.

25(140): (1932, May). 1 – 55.

Maria Eliophotou Menon and Christos Saitis, “Satisfaction of Pre-service and In-service Teachers With Primary School Organization,” *Educational Management Administration & Leadership* 34, 4 (July 2006): Abstract.

Mariana Bairros, Marília Costa Morosini and Claus Dieter Stobaus, *Teacher Quality of Life: Perspectives about Their Welfare*, *Scientific Research* 7, 16 (October 2016): 2363-2379.

Mentz, K. Change and the quality of work life of teacher in rural school in south Africa. Retrieved February 1, 2019, from <http://www.eric.ed.gov/ERICDocs/data>. 2001.

Muhammad Akram, *Quality of School Work Life of Public School Teachers: Cases from Turkey and Pakistan*. *Journal of Education and Educational Development* 4, 2(December 2017): 244-269.

Muilu, T. Regional variations in working hours and work orientation in Finland. *Dissertation International*, 55(2) 1994. 396.

N., Dalkey, and D., Rourke, *The Delphi Procedure and Rating Quality of life Factor, In the Quality of life Concept* (Washington, D.C.: Environmental Protection Agency, 1973), 15.

Nailor Raiphi, *Developing School Counselors as Changes Agents for School of Tanarow*, 2000. 2815.

R.C., Sharma, *Population trends resources and environment hand book on Population Education* (New Delhi: Tata McGraw-Hill, 1975), 109-131.

S.A., Wallace, *Identifying Quality of Life Indicators for Use in Family Planning Programs in Developing* (M.A. Thesis University of Pennsylvania, 1974), 6.

S.M., Gooddinson, and J., Singleton, *Quality of life A critical review of current concepts measures and their critical implication*. (*International Journal of Nursing Studies*, 1989, 26. Abstract.

Sharma, R.C. 1975. *Population and Social Economic Development*. *Population Trends Resources and Environment: Handbook on Population*. 17(May): 31-34.

Siti Intan Diyana Ishak and others, *A Literature Review on Quality Teacher’s Working Life*. *MATEC Web of Conferences* 150, (05094 (2018) <https://doi.org/10.1051/>

mateconf/201815005094.

Soheila Dabiran and others, Assessment of Quality of Life of the Teachers in Girl's High School Compared to General Population in Iran. *Annals of Medical and Health Sciences Research* 8. 3 (March 2018):170-173.

Sturman, L. Contented and committed? A survey of quality of working life amongst teachers .Retrieved February 1, 2019, from <http://www.leeds.ac.uk/educol/documents/.00003561htm.2002>

The WHOQOL Group, The Development of the World Health Organization Quality of Life Assessment Instrument (the WHOQOL). In: Orley J., Kuyken W. (eds) *Quality of Life Assessment: International Perspectives*. Springer, Berlin, Heidelberg, 1994.

The WHOQOL Group, The development of the world health organization quality of life assessment instrument. In: J Orley, & Kuyken (Eds.), *Quality of life assessment: International perspective* New York: Springer-verlag. Cited in Wanna Kumarnjan. 2000. *Quality of life among the elderly in the upper Southern Region*. Master's Thesis, Major in Gerontology Nursing (Graduate School, Mahidol University, 1994).

UNESCO, *Quality Of Life Improvement Programmes*, Unesco Principal Regional Office For Asia And The Pacific (Bangkok, 1993), 10-11.

UNESCO, *Quality of life improvement programs* (Bangkok: UNESCO regional office, 1993),

UNESCO. *Quality of life improvement programmes* (Bangkok: UNESCO regional office, 1993), 10-11.

Wyatt, T. A., & Wah, C. Y. Perceptions of QWL: A study of Singaporean employees development. *Research and Practice in Human Resource Management*, 9 (2) 2001. 59-76.

Zhan, L. "Quality of Life: Conceptual and Measurement Issues." *Journal of Advanced Nursing*. 17, 7 (July): 1992. 795-800.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

หนังสือขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อทราบแนวทาง

ที่ ศธ 6812.2/353

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

22 เมษายน 2562

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ

ด้วย นายเขมินท์ อุ่นศิริ รหัสนักศึกษา 58252203 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “คุณภาพชีวิตบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9” มีความประสงค์จะขอเก็บรวบรวมข้อมูลจากท่าน รองผู้อำนวยการ และครู เพื่อประกอบการทำวิจัย ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดกรุณาให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามให้แก่ นักศึกษาดังกล่าวด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มีทนา วังถนอมศักดิ์)

รองหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ปฏิบัติการแทนหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร.09-3979-3455

นักศึกษา โทร. 08-5262-5485

ที่ ศธ 6812.2/381

ภาควิชาการบริหารการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
พระราชวังสนามจันทร์ นครปฐม 73000

3 พฤษภาคม 2562

เรื่อง ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อนทราบแนวทางปฏิบัติ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนราชินีบูรณะ

ด้วย นายเขมินท์ อุ่นศิริ รหัสนักศึกษา 58252203 นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชา
การบริหารการศึกษา ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ได้รับอนุมัติให้
ทำการค้นคว้าอิสระ เรื่อง “คุณภาพชีวิตบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา เขต 9” ในกรณีนี้ ภาควิชาการบริหารการศึกษา ใ้ร่ขออนุญาตสัมภาษณ์เพื่อนทราบแนวทางปฏิบัติ
เพื่อประโยชน์ในการวิจัยต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา ภาควิชาการบริหารการศึกษาขอขอบคุณในการอนุเคราะห์ของ
ท่าน มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์)

หัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา

ภาควิชาการบริหารการศึกษา

โทร.09-3979-3455

นักศึกษา โทร. 08-5262-5485

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

1.1 ผู้บริหารโรงเรียน (ผู้อำนวยการโรงเรียน, รองผู้อำนวยการ, หัวหน้าฝ่ายบริหาร)

1.2 ครู

2. แบบสอบถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 และเพื่อทราบแนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 ข้อมูลที่ท่านตอบถือเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานหรือสถานศึกษาของท่านแต่ประการใด

3. แบบสอบถามนี้ ประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตบุคลากร

ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดีในการตอบแบบสอบถาม
จึงขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

นายเขมินท์ อุ่นศิริ

นักศึกษาปริญญาโท ภาควิชาการบริหารการศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย
เรื่อง คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะ
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	()01
2	อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป	()02
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท	()03
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหาร ☐ รองผู้บริหารหรือผู้รักษาการ ☐ ครูผู้สอน	()04
5	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 15 ปี ขึ้นไป	()05

ตอนที่ 2 คุณภาพชีวิตบุคลากร

คำชี้แจง 1. ในกรณีของผู้บริหารและรองผู้บริหารหรือผู้รักษาการ โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้ แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่เกิดขึ้นต่อคุณภาพชีวิตของบุคลากรในภาพรวมของสถานศึกษาแห่งนี้ตามสภาพที่เป็นจริง

2. ในกรณีของครูผู้สอน โปรดพิจารณาข้อความต่อไปนี้แล้วเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับความคิดเห็นที่เกิดขึ้นกับคุณภาพชีวิตของท่านตามสภาพที่เป็นจริง

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของบุคลากร	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)	
1	ครูมีอาหารที่มีประโยชน์และน้ำสะอาดเพียงพอต่อการบริโภค						()06
2	ครูอยู่ในสถานที่ที่มีอากาศบริสุทธิ์						()07
3	ครูไม่มีโรคประจำตัว						()08
4	ครูมีที่อยู่อาศัยที่มีคุณภาพและปลอดภัย						()09
5	ครูอยู่ในสถานที่ที่มีการสุขาภิบาลที่ดี						()10
6	ครูมีครอบครัวที่สมบูรณ์อบอุ่น						()11
7	ครูมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่นในสังคม						()12
8	ครูมีอิสระในการเลือกและตัดสินใจ						()13
9	ครูมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของสังคม						()14
10	ครูได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม						()15
11	ครูมีสิทธิ์ที่จะได้รับบริการทางสังคม						()16
12	ครูมีสิทธิ์ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมทางวัฒนธรรมของสังคม						()17
13	ครูได้รับสิทธิ์ตามกฎหมาย						()18
14	ครูได้รับโอกาสในการทำงานและมีรายได้เพียงพอ						()19
15	ครูมีความมั่นคงและปลอดภัยเกี่ยวกับการดูแลเงินของตนเอง						()20

ข้อที่	คุณภาพชีวิตของครู	ระดับความคิดเห็น					สำหรับ ผู้วิจัย
		มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปาน กลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)	
16	ครูได้รับการแบ่งทรัพย์สินอย่างเป็นธรรม						()21
17	ครูอยู่ในสถานที่ที่มีโครงสร้างพื้นฐานทาง กายภาพ เช่น ระบบถนน โทรคมนาคม พลังงาน โรงเรียน ระบบขนส่งเพียงพอ						()22
18	ครูมีความสุขในชีวิตประจำวัน						()23
19	ครูสามารถปรับตัวเข้ากับผู้อื่นได้ดี						()24
20	ครูได้รับความสำเร็จในสิ่งที่มุ่งหวังของชีวิต						()25
21	ครูมีความพอใจและความสบายใจในการ ดำเนินชีวิต						()26
22	ครูเป็นผู้มีศีลธรรม ซื่อสัตย์ และรู้จักให้อภัย ผู้อื่นเสมอ						()27
23	ครูได้อยู่ในสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ดีไม่ มีมลภาวะ						()28
24	ครูได้อยู่ในสภาพแวดล้อมของผู้คนที่ดีและ เป็นมิตรต่อกัน						()29

แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของ

บุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ใน ○ หน้าข้อความที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

ข้อที่	สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม	สำหรับผู้วิจัย
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	()01
2	อายุ ☐ ต่ำกว่า 30 ปี ☐ 31 – 40 ปี ☐ 41 – 50 ปี ☐ 51 ปี ขึ้นไป	()02
3	ระดับการศึกษา ☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาโท ☐ สูงกว่าปริญญาโท	()03
4	ตำแหน่งปัจจุบัน ☐ ผู้บริหาร ☐ รองผู้บริหารหรือผู้รักษาการ ☐ ครูผู้สอน	()04
5	ประสบการณ์ในการทำงาน ☐ ไม่เกิน 5 ปี ☐ 6 – 10 ปี ☐ 11 – 15 ปี ☐ 15 ปี ขึ้นไป	()05

ตอนที่ 2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structural interview) แนวทางในการพัฒนา
คุณภาพชีวิตของบุคลากรในโรงเรียนราชินีบูรณะสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 9

คำชี้แจง โปรดเขียนคำตอบลงในช่องว่าง

1. ท่านคิดว่าโรงเรียนราชินีบูรณะควรมีแนวทางอย่างไร ในการจัดการปัญหาสภาพอากาศบริเวณ
โรงเรียน

.....
.....

2. ท่านคิดว่าโรงเรียนราชินีบูรณะควรมีแนวทางอย่างไร ในการส่งเสริมสิทธิเสรีภาพ อิสระในการ
เลือกตัดสินใจในสิ่งต่าง ๆ ภายในโรงเรียน

.....
.....

3. ท่านคิดว่าโรงเรียนราชินีบูรณะควรมีแนวทางอย่างไร ในการส่งเสริมบุคลากรภายในโรงเรียนให้มี
รายได้พอเพียงในการประกอบวิชาชีพครู

.....
.....

4. ท่านคิดว่าโรงเรียนราชินีบูรณะควรมีแนวทางอย่างไร ในการส่งเสริมให้บุคลากรในโรงเรียนมี
ความสุขกับการทำงาน

.....
.....

5. ท่านคิดว่าโรงเรียนราชินีบูรณะควรมีแนวทางอย่างไร ในการสร้างสภาพแวดล้อมในองค์กรให้มี
บรรยากาศแบบเป็นมิตร

.....
.....

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นายเขมินท์ อุ่นศิริ
วัน เดือน ปี เกิด	28 เมษายน 2533
สถานที่เกิด	สุพรรณบุรี
วุฒิการศึกษา	พ.ศ. 2548 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนอู่ทอง อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2551 สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย จากโรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย อำเภอเมือง จังหวัดสุพรรณบุรี พ.ศ. 2556 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ศึกษาศาสตร์บัณฑิต (ศษ.บ.) สาขาการสอนภาษาต่างประเทศ (ภาษาอังกฤษ) จากมหาวิทยาลัยบูรพา พ.ศ. 2558 ศึกษาต่อระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร
ที่อยู่ปัจจุบัน	22 หมู่ 1 ตำบล ยุ่งทะเลสาย อำเภ่อู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี รหัสไปรษณีย์ 72160

